بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޔައުމިއްޔާ
33/2011

އަހަރު:	2011
ދައުރު:	ދެވަނަ ދައުރު
ޖަލްސާ:	8 ވަނަ ޖަލްސާ
ޖަލްސާ ބޭއްވި ތަން:	ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ
ތާރީޚު:	20 ޖޫން 2011، ހޯމަ ދުވަސް
	18 ރަޖަބު 1432
ފެށި ގަޑި:	ހެނދުނު 9:02 ގައި
އިންޓަވަލް:	10:29 ން 11:05 ގައި
ހުސްވަގުތުކޮޅު:	12:30 ން 13:03 ގައި
ނިމުނު ގަޑި:	މެންދުރުފަހު 14:28 ގައި
ޖަލްސާގައި ހޭދަވި ޖުމްލަ ވަގުތު:	4 ގަޑިއިރާއި 17 މިނެޓު

ހާޒިރީ

ރިޔާސަތު:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ނާޒިމް

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓެވި މެންބަރު:

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން
ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:

އިންޓަވަލް ކުރިން 49 މެންބަރުން، އިންޓަވަލް ފަހުން 52 މެންބަރުން، ހުސްވަގުތުކޮޅުގެފަހުން 72 މެންބަރުން.

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން:

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާމިދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު
ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ
ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް
މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދު ދީދީ
މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް
މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު
ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު
ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް
ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަޢުޞޫމް

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖްތާޒް

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ އާރިފް

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހުސައިން

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޒާ

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ވަޙީދު

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޟާ

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޖާހިޒް

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝީމް ޢަލީ

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ބަދްރޫން އަބްދުﷲ ބަލީދު

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިސާމް ޢަލީ

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން ޢަލީ

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހު

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ

ކާނިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަބްދުލްހަމީދު

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުޙަންމަދު

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރުޤިއްޔާ މުޙަންމަދު

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ނަޢީމް

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަޒީމް

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން

ބިލަތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު މުސްތަފާ

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ޢަބްދުލްޣަފޫރު

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ

މާވަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު

ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރާމިޒް

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރިޔާޒް

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޤަސަމް

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޒިމް

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބް

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަތީޤް ޙަސަން

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒް މުނީރު

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަސީހު މުޙައްމަދު

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްހާން ފަހުމީ

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢާދިލް

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް

ސަފާރުގައި ހުންނެވި މެންބަރު: ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖާބިރު އާދަމް

ޗުއްޓީގައި ތިއްބެވި މެންބަރުން: ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙައްމަދު

ވަކި ސަފަބަދެއް ނާންގަވާ
ވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރު: ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް

ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ވަޒީރު: -

ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2011 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 08 ވަނަ ޖަލްސާ.

ތާރީޚް: 20 ޖޫން 2011 ހޯމަ ދުވަސް.

---

1. ދުޢާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޟިރީ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ހާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 21 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާން ކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

3.1- މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރަކީ އޖ/8/2/2011.

3.2- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 3.2 ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 26/2011 އިން 28/2011 އަށް (3 ޖަލްސާގެ) ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2011 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 01 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ އިން ފެށިގެން 03 ވަނަ ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާއާ ހަމައަށް. މި ޔައުމިއްޔާތަކަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް މެންބަރަކު އިސްލާހެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ޔައުމިއްޔާތަކީ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން ޒާބިތުކުރާ ޔައުމިއްޔާތަކަކަށް ނިންމައިފިން.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

4.1- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. 4.1- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިހާތަނަށް ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްތަލިބު، ކުޅުދުއްފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ ގުޅިވަޑައިގެންފައި ވާކަން އަންގަވައި، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 1-29 ގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ލިޔުންތައް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާތީ، މިހާރު މި 2 މެންބަރުންނަކީ ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ މެންބަރުންކަމުގައި އިޢުލާންކުރަން.

5. ސުވާލު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

5.1- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5. ސުވާލު. މި އައިޓަމްގެ ދަށުން މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނެތް.

6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޯޝަން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޯޝަން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. މި އައިޓަމްގެ ދަށުން މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނެތް.

7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ގަރާރު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

7.1- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7. މަޖިލީހަށް ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ގަރާރު. 7.1 އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަފްރާޝީމް އަލި ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ބިލު.

-7.2 7.2 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުالله ޢަބްދުއްރަޙީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ވިޔަފާރި ފައިދާ އިން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ވިޔަފާރި ފައިދާ އިން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު.

-7.3 7.3 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2010 (ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

-7.4 7.4 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު.

-7.5 އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.5. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 31/79 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކްސްޕޯޓް، އިމްޕޯޓްގެ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 31/79 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކްސްޕޯޓް، އިމްޕޯޓްގެ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު.

-7.6 އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.6. ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ކުރީގެ ރައީސް މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމާއި، އޭނާގެ އެއްބަފާ [illegible] މ. ކާމިނީގެ، ޢަބްދުالله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމު ގުޅިގެން ހިންގާފައި ވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައި ވާ 800 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ތެލުގެ ވަގު ވިޔަފާރި އާއި ޚިޔާނާތުގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އެދި ދިވެހި ސަރުކާރަށް ގޮވާލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ޤަރާރުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުމުގެ ގޮތުން އެ ޤަރާރުގެ ސުރުހީ މަޖިލީހަށް އިއްވުން. ކުރީގެ ރައީސް މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމާއި، އޭނާގެ އެއްބަފާ [illegible] މ. ކާމިނީހުވަނގުގެ، ޢަބްދުالله ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމު ގުޅިގެން ހިންގާފައި ވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައި ވާ 800 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ތެލުގެ ވަގު ވިޔަފާރި އާއި ޚިޔާނާތުގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އެދި ދިވެހި ސަރުކާރަށް ގޮވާލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ޤަރާރު.

8. ކުރިން ތަޢާރަފްކުރެވިފައިވާ ބިލުތަކުގެ [illegible] [illegible].

ރިޔާސަތުން [illegible]:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 8. ކުރިން ތަޢާރަފްކުރެވިފައިވާ ބިލުތަކުގެ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ކަމެއް މިއަދަކު ވެސް ނެތް.

9. އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

9.1- ދެން މިއޮތީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9. އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓް. އިޤްތިޞާދީ ބަޖެޓަށް މިއަދު މި އޮތީ 9.1- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމު ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ މުދަލާއި ހިދުމަތްތަކުގެ އަގުން ޖީއެސްޓީ ނެގުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 8 ޖޫން 2011 ގައި 2 ވަނަ ދައުރުގެ 04 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމު. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުސަތު އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމު ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الحمد لله وحده. އައްސަލާމްޢަލައިކުމް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ދިވެހި ސަރުކާރުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ އަގުން ޖީއެސްޓީނެގުމުގެ ބިލު ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ޕާލިމަންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ފަރާތުން [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible]. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ [illegible] ބޭނުމަކީ ވީ މިޤައުމުގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ފަގީރުން [illegible] ނޫން. [illegible] ސިޔާސީ ނިޒާމަކަށް މިޤައުމުގެ ސިޔާސީ ނިޒާމު ފުރިހަމަކުރުން. އެ ނިޒާމުގެ ބުނިޔާދުތަކުގެން މި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ އަށް ބުނިޔާދާ މާލީ އަދި އިޤްތިޞާދީ ބަދަލުގެނައުން. އެއީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުން. އެ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ މާލީ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި މުޅިން އަލުން [illegible] ބިނާ ސަރުކާރުން މިވަނީ އަޅަން ފަށާފައި. އެ ބިނާކުރުމުގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް ތަނބަކީ ހަރުދަނާ ޓެކްސް ނިޒާމެއް. އެ ނިޒާމުގެ ތަނބުން މިއަދު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ މި ބިލަކީ މުހިއްމު އެއް ބޭސް. އަދި [illegible] މުހިއްމު ބައެއް ކަމުގައި ދެކެމުންނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ޓެކްސް އެއް ތަޢާރަފުކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު ބޭނުމަކީ މިހާރަކަން ރައްޔިތުންގެ އަތުން [illegible] މި ނޫނީ އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ ކަނޑާލުމުން. ކަނޑާލުމާ އެކު ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ދެމެހެއްޓެނިވި އާމްދަނީ އަކަށް ހެދުން. މިކަން ކުރުމަށް ސަރުކާރުން މި ހުށަހަޅަނީ ޢާއްމު މުދަލާއި ހިދުމަތުގެ އަގުން 5% ގެ ޓެކްސް އެއް ނެގުމަށް. މިއަދުގެ [illegible] އިމްޕޯޓުކުރާ މުދަލާއި ވިޔަސް ނުވިޔަސް ގެދޮރުގައި ހުރި ފޮތް، [illegible] ޓެކްސް [illegible] އޮތީ. [illegible]، ހުރިހާ ރަށެއްގެ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވުމުން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ [illegible] ވިޔަފާރިގެ ކުރިން ސަރުކާރަށް ދައްކަންޖެހޭ ޓެކްސް ދައްކަން ނުޖެހުން. މިކަމުގެ ނަތީޖާއަކަށް [illegible] ވިޔަފާރި

އިތުރުން ބޭފުޅާއި، އިންވެސްޓުކުރަން ހުންނަ ކާޝްފްލޯ އިޤްތިޞާދުގެ ދިޔުން، ވިޔަފާރީގެ ތަރައްޤީކަން އިތުރުން ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ދިޔުން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ނުސީދާ ބޭރުގެ ބާރު ނިޒާމަށް މިއަދުގެ ތަރުޖަމާކުރާ ވާ ފައިދާތަކާއި އާމްދަނީ ހުރިހާ މަސްވެރިކަމާއި ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކަނޑައެޅި ކަމެއް ނުން. މިއީ މާ ކުރިއްސުރެ ވެސް ފައިދާވާ ވާ ގޮތެވެ. ނަމަވެސް، ޓޫރިޒަމްގެ ކަންތައްތައް އެކަމަށް ޓެކްސްނެގުމުގެ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެވިފައި ވާ ގޮތަށް މިކަން ވެސް ވަނީ ކަނޑައަޅާފައި. އެކަން ހަމަ އިރު ވެސް އެތައް ގޮތެއްގައި އޮތް ގޮތަށް ކަމަށް ވަނީ ފާސްކޮށްފައި ވާކަން ހަމަ ކަނޑައެޅިފައި އެވެ. ޖީ.އެސް.ޓީގެ މި ސަރުކާރުގެ ގޮތެއް ވެސް ނިސްބަތުން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އަދަދުތަކުން މި ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާގެ ބިނާކުރުމުގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ސަބަބު ސިޔާސަތުތަކާއި ތަފާތު ބަދަލުތަކެއްގައި މި ވަނީ ޓޫރިޒަމްގެ ވިޔަފާރިތަކާއި މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ތަރައްޤީ ވެސް ހުރިހާ ގޮތަކުން. ޓޫރިޒަމްގެ އާމްދަނީ މަދުވެގެން ނުދާނެ. ބަދަލު ސަރުކާރުގެ ނިޒާމް ފާސްކުރެވުނު ސިޔާސަތުން ޓޫރިޒަމް ވެސް ކުރިން ހޯދޭ އަދި ވެސް ފެށިގެން އަހަރުން ވަނަ 2005 ނުފޫޒުވާފަދަ. ބަރާބަރުގެ ދާއިރާގެ ސިޔާސަތުން

10 ވަރަކަށް އަހަރަށް އެވްރެޖްކޮށް ބަޖެޓުގެ ދެފުށްވުމުގެ ސިޔާސަތު ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދުގެ ގްރޯސް ޑޮމެސްޓިކް ޕްރޮޑަކްޓުގެ ގޮތުގަ. 2009 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު 31% ޑެފިސިޓެވެ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އަންނަނިވި ގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ފައިސާ ހޭދަކުރުން މިހާރު ވެސް ކުރިޔަށް ގެންދާ ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ދޫކުރުމުގެ ކަމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ޑޮލަރުގެ ވިޔަފާރިން ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގެ ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރުން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އެހެންނަމަވެސް ކަން ކުރިމަތިން އިޤްތިޞާދުގެ ވިޔަފާރީގެ ބަދަލުތަކަކީ އެބަޖެޓު. ދައުލަތުގެ ޚަރަދު ތެރޭގައި ފައިދާވާ ގޮތަށް ކުރިން ކަނޑައެޅި ގޮތް ބަދަލު އެބަޖެޓު. މި ހަމައެކަނި ބޮޑު އިޤްތިޞާދުގެ ޓޫރިޒަމް އެއްވެސް ބަޖެޓުގެ ބޭނުން ބޮޑުވުމުގައި ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާގެ ވެސް ފައިދާ ގޮތުގައި 15% ނަގަމުން ދިޔަ ޓެކްސް ވިޔަފާރިން ބަދަލުކުރެވުން. ހަމައެހެންމެ ސަރުކާރުގެ ފައިދާގައި 7%، ހިއްސާދާރުންގެ 15%، އެކްސްޗޭންޖްގައި 10%، ދިޔަން އެޓިކެޓްގައި 14% ނަގާ. އަދި ދަށްވަރުގެ އިންޓަރނެޝަނަލް ޓްރާންސްޕޯޓްގައި 20% ގެ ވޭތުވި އެ މިހާރު ނަގަމުންދާ. ޖުމްލަ ވިޔަފާރީގެ ހިސާބުތަކުގެ އަދަދު ބޮޑު ނަގަން ފެންނަން ބަޔަކު ދާއިރާގެ ދަރަނިވެރިވުން ބާރުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިލަޔަނުން ނަގާ ކައިރިކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކަށް. މި ބިލު މި އިޤްތިޞާދީ މަޤާމުގެ ޓްރާންސްޕޯޓްގެ ޚިދުމަތުގެ ފައިދާ ދަށް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވުމުގައި. ހަމައެކަނި މިއަހަރުގެ ބޮޑު ބައެއް ބަދަލުގެނައުމަށް ވިޔަފާރިގައި 300 މިލިއަން ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުމަށް ވަނީ ލަފާކޮށްފައި. އެކަމަށް ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އެން އިތުރުވުމަށް ފަހަރު ދަރަނިވެސް. އެނގިފައިވާގޮތުން ޓެކްސްގެ ދަށުން މި އިޤްތިޞާދީ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ގޮތަކީ ޓޫރިސްޓް ވެސް އެއީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނަގާ ޓެކްސެއް ބަދަލުކުރުން. އެ ގޮތުން ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ ޖީ.އެސް.ޓީގެ ޓޫރިޒަމުން މިހާރު ވެސް ދައުލަތަށް މި ދަނީ އާމްދަނީ ލިބެމުން. އަދި މި ބިލުގައި އެކަމަށް ހުރަހަލާފައި ވާ ގޮތަކީ އެ ޓޫރިސްޓް ވެސް އެއީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނަގާ ޓެކްސެއް ބަދަލުކުރުން. އެ ގޮތުން ޖީ.އެސް.ޓީގެ ރޭޓުގައި މިހާރު ނަގަމުންދާ 3.5% ހަމަ އެ އަދަދުގައި މިއަހަރު ނިމެންދެން އޮވެ 01 ޖަނަވަރީ 2012 އިން ފެށިގެން 6% އަށް، 01 ޖަނަވަރީ 2013 ގައި 10% އަށް ބަދަލުވާ ގޮތަށް ވެސް މި ވަނީ މި ބިލުން

ހުރަހަގާތަ. އަދި އުނިވަޑައިގަންނަވާން ފަރާތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 09/99 ޤަރުޟާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ އަށް އަރުވަނިކޮށްގެން މިދިޔަ އަހަރު ގެނެވުނު ބަދަލާ އެކު މި ބަޖެޓުން 2013 ގައި 10% ގެ ޖީ.އެސް.ޓީ އެއް ނަގަން ތާއިދު ބޭސް ބިޒްނަސްގެ ޕްރޮފިޓް އަރުވަނިކޮށްގެން ފާހަގަ އަށް ކާށިދޫ ޓޫރިސްޓް ބަންދަރުގެ ބޮޑުން މި ނަގާ 8 ޕަސެންޓު އެއްކޮށް އުނިވެގެންދާނެ ވާހަކަ ފާސް ދަންނަވަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، މި ބަޖެޓް ފާސްކޮށް ޤާނޫނަކަށް ވުމުން ހިނގަމުން ދިޔާ 2011 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު 1.4 ބިލިއަން ރުފިޔާ، 2012 ވަނަ އަހަރު 3.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ އަދި 2013 ވަނަ އަހަރު 4.9 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އާމްދަނީ އެއް ދައުލަތަށް އިތުރުވެގެންދާނެ. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ މި ގޮތަށް އިތުރުވެގެންދާ ދިރުމަކީ ރައްޔިތުންނަށް ނުހަނު ބޭނުންވެފައި ވާ އަސާސީ ހިދުމަތްތަކުގައިވާ ސާފު ބޯފެނާއި، ނަރުދަމާ އާއި، ކަރަންޓު ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، ބަނދަރުތަކާއި ހުރި މިފަދަ އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީގެ ކަންކަމަށް ހޭދަކުރެވޭނެ ހަމަ ޒާތު ކުރި އަހަރެމެން ބަޔަކު ނުކުރަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ރާއްޖޭގެ ތިރީގަދަ ރިޔާސަތުން އާއި ރިޔާސީމަޤާމު އަންނަ ފާއިތުވި އަހަރުތަކުގެ އެކުން ޖީ.ޑީ.އެސް.ޓީ ޓެކްސް ނަގައި، ޓޫރިޒަމްގެ ފާޑު މުޅި ކަރުދާސްތަކުން ޓެކްސްދިނުމުގެ އިތުރު ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާ، މުއައްސަ ފަޅުދޫފާ އެއް. ކޮންމެހެން ކަރުދާސްތަކުން ކަރުދާސް. ރާއްޖެ އަންނަ ފަތުރުވެރިން އެކުން މި ދުނިޔެއަށް އަލުގައިވެސް ކަރުދާސްތަކުން ސަރުކާރުން މި އެރުވި މި ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ގައުމީ ފަތުރުވެރިކަމާއި މި ރާއްޖޭގެ އެންމެހާ ކަރުދާސްތަކުން ކަރުދާސް ވޭ. މިކަމާ ދަރަނިވެރިވެ ދަޅުވަރިވެރިކަމަށް ކަރުދާސްތަކުން ވަކި ވަރަށް ބޮޑު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކަމަށް ދަރަނިވެރިކަމެއް. މި ބަޖެޓް ނަގަން ފުރުމަތީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ދެފުށް ދައުލަތަކުން ވަޑައިގަތުގެ ހިދުމަތާއި ވިޔަފާރިގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ކަރުދާސްތަކުން މަޖިލީހުގެ ތަރައްޤީ ތިރީގަދަ ސަރުކާރަކީ ވަނީ ގުޅިގެން އެއް. ފާހަގަކުރެވޭ ސާވިސް ކުރިން ވަރަށް ބޮޑު ބަޖެޓް ތަކާއި ފާހަގަކުރެވިގެން އަދި ކުޑަ ކަރުދާސް ފަހަރު ވާހަކަ ދައްކަވާ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، އެންމެފަހުގެ އަށްޓެކްސްއިން މި އިޤްތިޞާދީ މަޖިލީހުގެ ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓް ކަމާއި، ކަރުދާސްތައް ދަށުން ޤަވާއިދުތަކުގެ އެކުއެކު.އެކު.އިތުރު ފަސް ފަހަރު މި ބަޖެޓްތަކާ ގެތޭ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ދައުލަތްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް، އެކަކަށް ތަކެތިއޮފީހަށް. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓަށް ފޯރުކޮށްދީގެން އެކުއެކުވާ. ސަރުކާރުން ހިންގަމުން މި ދިރުމަށް ރާއްޖޭގެ އަދި ކުރި ބަޖެޓްތަކުގެ މައުލޫމާތު ބޮޑު ބޭނުން ބޭނުމަށް. ދިރިޔާގެ ދަށުފަހަރުގައި ކަރުދާސްތަކުގެ ނަން މި ވަނީ ބަޖެޓުތަކަށް. މިއާއި އެ ދަށުފަހަރުގައި ކަރުދާސް ހިސާބުކުރަނީ ފަހު އާމްދަނީ އެއް ލިބޭ ދައުލަތުގެ ގޮތަށް. ބަޖެޓް ނަގަން މި ފަހަރު ޕާރލިމަންޓް އާއި، މިއީ ޕާރލިމަންޓް ކުރާ ކަޑައްތާ މިއީ އެއްޗަކު އެއްޗެހި ބައި އެއް ސަރުކާރު. ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓުގެ ފުރުގައި ފަސް ވަރަށް ގިނަ ދައުލަތާ އެއް ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި، މި ސަރުކާރަށް ބަޖެޓަށް އެއްވެސް އަސާސީ ޖަމާޢަތް އެއް އިޤްތިޞާދީ އިންސާފު ކަރުދާސްތަކުން ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ ކުރުގެ. އެއީ ކަރުދާސްތަކުގެ ދަށުގައި އާއި އާމްދަނީގެ ބަޖެޓް ތަރުތީބު ކުރުގެ. ތަރައްޤީ މުޅި ތަރުތީބުކުރާ ކަރުދާސްތަކަށް މިކަން ކުރާ ގޮތަށް ފަސް މިއީ. ބަޖެޓް ނަގައިގެން ދިރިއުޅުމަށް ތަރައްޤީކުރާ ވާ ދަރަނިވެރިކަމުގެ ކަރުދާސްތަކުން، ވަކި ދަރަނިވެރިކަމާ ކަރުދާސްތަކުން ޕްރޮގްރާމް ނުދެވޭނެ. މި ސަރުކާރަށް ވެރިކަމުން އައީ ހަމައެކަނި ވެރިކަމުގައި ދުވަހުގެ ބަޖެޓުގެ ގޮތުން. ކަރުދާސްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަރުދާސް.

ތާއަބަދު އެދުމުން މި ދަނީ ބަނދަރު ހެދުމަށް، ނަރުދަމާގެ އަޅައިދިނުމަށް، މަގު ހެދުމަށް، ބޯފެނުގެ ވެރިކަމަށް، ފެންވަރު ރަނގަޅު ސިއްޙީ ޚިދުމަތަށް، މޮޅު ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތުތަކަށް. މިކަން އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ބޭނުންވޭ. ހަމައެކަނި ޓެކްސް ނަގައިގެން ނުވާނެ ވިޔަފާރި ކޮމްޕެނީތަކެއް ދާއިރާ ގޮތެއްގައި މިކަން ނިންމަވާފައި ކަމުގައި، ފެންވަރު ރަނގަޅު ޚިދުމަތްތަކާއި ނަރުދަމާކަން އާދެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރާއްޖޭ އިން ތާއަބަދު ފެންނަން މިއަދު ބަޖެޓް. ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތެއްގައި ދައުލަތަށް އާމްދަނީ ލިބޭނެ ގޮތް ހޯދުން އެބަޖެހޭ. ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކީ ދައުލަތުގެ ދަރަނި ކުޑަކޮށް ދައުލަތުގެ ރިޒަރވް އިތުރުކުރުން. ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އިތުރުކުރުން، ދަރަނި ކުޑަކުރުން، ޤައުމުގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުން، ބޭރު ފައިސާގެ މިކަމަށް ކުރާ ޚަރަދު، ފައިސާގެ ހޯދުމަށް އެހެން ގޮތްގޮތުން ބޭރު ފައިސާ ނިޒާމުކުރުން. މިއީ މިހާރު ބަޖެޓު އެއް އެމް.ޑީ.ޕީގެ މި ސަރުކާރުން މިއަދު މި ހުށަހަޅާ ސަރުކާރަށް. ބާރު ނިޒާމުގެ ތަފާސްހިސާބު މިބާ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ފުދޭފުދޭވެސްދާނެ ދެކުނުގެއްލުމަށް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދަށް ނުލިބޭނެ. މިއަދު އެ ރައްޔިތުން ބޮޑުބޮޑު އުމުރުކޮށް ރައްޔިތުމާ އިޤްތިޞާދީ އިންސާފު ދިޔުމަން. އުމުރުން އުޅޭ އެ މުސްކުޅި ބަޔަކަށް ދިރިއުޅުން، ވަސީލަތްތަކާ ފުރުޞަތު ދީފައި ދައުލަތުގެ ފޯރި ރައްޔިތުންނަށް ވޭން. ސަރުކާރު ބޮލަށް ނިކަމެތި ދުވަސް މި ރާއްޖެ އިން ދިފާ ފުރިހަމަ ޤާނޫނުތަކަށް ގެނެސްދީން ނިކަމެތި. އަޅުގަނޑު އުޅުނީ ވާރެ ވަރު އަދުރަހުގެ މި އިޤްތިޞާދީ މަޖާލިސް މި ބިލު ފާސްކޮށްދީ އެއްވެ ހިރިގެން. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ މި އިޤްތިޞާދީ ދެމެހެއްޓުން މި ބިލު ފާސްކޮށްދިނުމަށް ކަމުން. މިނިވަން އިޤްތިޞާދީ ދެއަރބަވަރު ބިލު ފާސްކުރުމަށް ނިއެއްވެ. ޤައުމީ ތަރައްޤީ އާ ވަން އިޤްތިޞާދީ ދެމެހެއްޓުމަށް މިއަދު ހަމަ ބާކީ މަނިވަރާއި ބިލު ފާސްކުރުމަށް ވޯޓު ދޭނަން. އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަނީ މި ބިލުގެ ދެއްކުމުގެ ދަރުމަވަންތަ އިސްލާހާ ކަމަށް. ފުރުޞަތު ކުރާނެ ޖޭސީ ދެމަނެސްޓާ ބިލު ފާސްކުރުމަށް ވޯޓުދޭނަން. ވަރަށް ސާބިތު އަޅުގަނޑު. އިޤްތިޞާދީ ބަދަލު، ޤައުމީ ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައި ވަނީ 3 ގަޑިއިރު. ވަގުތު ހަމަޖެހިފައި ވާ ގޮތް މި ދަންނަވާލަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 1 ގަޑި 29 މިނެޓް. ޕީ.ޕީ.އެމް އަށް 56 މިނެޓުއިރު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރަކަށް 5 މިނެޓުއިރު. ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް 16 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 7 މިނެޓް. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓް. މި ގޮތުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނަށް ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބުން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން މި ފަހަރު ކާށިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރަށް.

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަޢުސޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގުން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލެއް މި މަޖިލީހަށް މިއަދު ބަހުސްކުރެވިގެން މި ދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެން މުޅި ޤައުމުގެ މުޅި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ އަތަށް ވެސް އެ ބޭފުޅުންގެ ޖީބަށް މި އައިސްފައި ވާ ބުރަކަމާ ގުޅޭ ވަރަށް ކަންބޮޑުވާވަރުގެ ވާ ދަނޑިވަޅެއްގައި. އަދި، ކުޑަ ވެސް ޝައްކެއްނެތް. ދައުލަތް ހިންގުމަށް މި ޒަމާނީ ވައްތަރުގައި ދައުލަތް ހިންގުމަށްޓަކައި ޓެކްސް ނެގުމަކީ ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިއަދު މި ހުށަހެޅުނު ބިލުގައި 16 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަނީ 2 ވައްތަރެއްގެ ޓެކްސް ނަގާ ގޮތަށް. އެއީ ޓޫރިޒަމް ވިޔަފާރިން، ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާ އިން ނަގާ ޓެކްސް އާއި ދެން ހަމަ އެ ނޫން ދާއިރާތަކުގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތުން ނަގާ ޓެކްސް. މިގޮތުން އާންމުކޮށް ވިޔަފާރިކުރާގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު ވެސް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ އިން ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގަމުންދަނީ. މި ބިލުގައި ވާ ގޮތުން މިއަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރު 1 އިން އަހަރު ނިމެންދެން އެ ޓެކްސް އެ ގޮތަށް ދެމިގެންދާނެ. އެހެންނަމަވެސް 2012 ވަނަ އަހަރު އެ ޓެކްސްގެ މިންވަރު 6% އަށް އިތުރުވެގެންދާނެ. އަދި 2013 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ޓޫރިޒަމް ޖީ.އެސް.ޓީ 10% އަށް އިތުރުވެގެންދާނެ. ދެން 2 ވަނަ ވައްތަރަކީ މި އޮތީ އެހެނިހެން ދާއިރާތަކުގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތުން ނަގާ ޓެކްސް. މި ޓެކްސްގެ މިންވަރު މި ވަނީ މިއަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރު 1 އިން ފެށިގެން ނަގަން ފަށާ ގޮތަށް ނިންމައި، އެއީ 5% ކަމުގައި ހަމަޖައްސާފަ. އަދި، އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ޓެކްސް ނަގަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކޮމިޓީ ވާއިރު، ވެސް ޓެކްސް ނެގޭ މިންވަރުތަކާ ޓެކްސް ނަގަން ފަށާ ދާއިރާތަކަށް ވުރެ ވަރަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް، އެކަމުގެ ސަބަބުން މުޅި ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދަށް އަންނާނެ ބުރުން ދެންނެވުމާއެކު ނޫނީ ކަންތައްތަކެއް އެ ކަމެއް ނޫން. ޓެކްސްއަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުންދާއިރު ރައްޔިތުންގެ ހާލަތު ހުރި ގޮތް ރައްޔިތުން އެ ކޮންމެ ބައެއް ކަމެއްގައި ވިޔަސް، ވަޒީފާގައި އުޅޭ ބޭފުޅުން ކަމުގައި ވިޔަސް، ވަކިން އާމްދަނީ ކުދިކުދި ވިޔަފާރިތަކެއް ކުރާ ބައެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، ވިޔަފާރިވެރިން ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ކުރާ ބޭނުން މިއަދު ވަނީ އިޤްތިޞާދީ ކަންބޮޑުވުމެއް ޖެހި، އިޤްތިޞާދީ މާލިއްޔަތުގެ ނިޒާމަށް. މިކަމުގެ ދަރަޖައިން ކުރިމަގު މި ވަނީ ސަރުކާރުން އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތައް ކުރިއަރުވުމަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އަންނަ ވަން. ޖެނުއަރީ މަހު އާ ސަރުކާރު، އަހަރު ފަށާއިރު ޖާގައަށް ކުރިއަރާނެ ބަދަލުތަކުގެ ގެ ވަން. މިކަމުގެ ސަބަބުން އިންވެސްޓަރުންގެ އިތުބާރު ރާއްޖެއާ ދުރަށް ގެއްލި، ކަ ޤައުމަށް އިންވެސްޓްމަންޓް ފައިދާ އަޅާލަން ވާ ކަންބޮޑުވުމަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފިކުރުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަދި، ކޮންމެ ޓެކްސްއެއް ނެގިޔަސް އެ ޓެކްސްއެއް ވާނީ ރައްޔިތުންގެ އަތުންނާ ހަރަދުކުރަން. ކޮންމެ ނަމެއްގައި ކޮންމެ ޓެކްސްއެއް ނެގިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ވަނީ ޖެހިގެން އެންމެ ފަހުން އާގެ ފައިސާދައްކަން މި ޖެހެނީ ރައްޔިތުންނަކަށް. ސީދާ ޓެކްސްއެއް ވިޔަސް، ނަސީދާ ޓެކްސްއެއް ވިޔަސް އެންމެ ފަހުން ރައްޔިތުންގެ ޖީބަށް އެކަމުގެ އަސަރުކުރޭ. އެހެންކަމުން މިކަމުގައި އެކަން ކުރެވޭތޯ ބަލައި ސަރުކާރަށް އިތުރު ޒިންމާ

ކަނޑާލާނެ ވާހަކަ މިއަދު ބިލު ހުށަހަޅުއްވަމުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޝާރާތްކުރެއްވީ އަޅުގަނޑު އެކަމަށްޓަކައި އުފާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ މި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވި އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ މާފުކުރެއްވުމުގެ ބިލުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެދުނު ވެސް ފާހަގަކުރިން އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ މާފުކުރުމުގެ ބިލަކުން ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން ބޮޑުވާ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަމެއް އޮވެގެންނުވާނެ. ހާއްސަކޮށް ކަމު، ޤީމަތު ކަހަލަ ދަނޑުވެރި ރަށްރަށުގައި އެ ބާޒާރުގެ މަސައްކަތަށް ބޮޑުވާ ގޮތަށް ދާއިރާގައި ހުއްދަ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާވަތްތަކުން ޓެކްސް އިސްތިސްނާކުރުމަށް މި ދޭތެރެއިން ވިސްނަންޖެހޭ. އެއީ ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކަންތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ. އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ މާފުކުރިޔަސް ވަރުވެރިކޮށް މުޅި މި ރީޖަންގައި ހިއްސާކުރާ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާވަތްތައް ނުހަނު އަގުހުރި ރިބެއިޓު، ހާލަތުގައި ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބާވަތްތަކުން އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ މާފުނުކޮށް އޮތަސް އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ ނަގައިގެން. އެއީ ކަމާ ކަމުގައި ވިޔަސް، ކައްބަވަ ކަމުގައި ވިޔަސް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަން މި ޖެހުނު މިފަދަ ބިޒްނަސްތައް އަންނަނިވި މި ބިޒްނަސްތަކުގެ ދިރާސާ ރައްޔިތުންގެ ނިބައިން ނަތީޖާ ހައްދަކުރީ އެދުނު ފޮބަން ގޮތްތައް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުކުރަންޖެހޭ. އެހެންނޫނީ ހަމަ ރައްޔިތުން ދުވަހަށް ދުވަހަކަށް ބޭނުންވާނީ މަހުގެ 15އާ ހަމައަށް އަންނައިރު ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި ހުންނަ ޤުދުރަތުގެ ހުސްވާނީ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑު އަހައްމިއްޔަތުކަމާ އެބަ ދެއްވަންޖެހޭ މާލީ އިތުރުކުރުމުން އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާފައި އެބަޖެހޭ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ ކަންތައް. ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތު ގަޑި ސަރުކާރުން ބަދަލުކުރި ގަޑިއިރު އަދިވެސް މިއޮތީ ހަމަ ދިގުދެއްމާތަ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ގޮތަކުން ބެލިޔަސް ފައިދާގެ އުފެއްދުންތެރިކަން ކުޑަވާ އިސްރާފު. ސަރުކާރުން މިއަދު ވެސް ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާފައިވާތީ ސިވިލް ސަރވިސް މަސައްކަތު ގަޑި ބަދަލުކުރުން. ކުޑަވަގުތުކޮޅެއްގައި މަސައްކަތްކޮށްލައިގެން އެ ބޭފުޅުންނަށް އަނެއްކާ އިތުރަށް މަސައްކަތްކޮށްލެވޭނެ އެ ބޭފުޅުންނަށް އާމްދަނީ އެއް ލިބޭނެ ގޮތް ހަދަން. ދެން އަނެއްކާވެސް ސިވިލް ސަރވިސްޓާފުންގެ މުސާރަ ޒިޔާދަ އަގަށް މި ސަރުކާރުން ކުއްލިއަކަށް ގެނައި ބަދަލާ ގުޅިގެން ނިސްބަތުން މުސާރަ މި ވަނީ 20% ދަށަށް ގޮއްސަ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަން އެބަޖެހޭ މި ސިވިލް ސަރވިސްޓާފުންނަށް ވެސް މުސާރަ އިތުރުކުރަން. 20% މުސާރަ އިތުރުކުރުން އެބަޖެހޭ. ދެން ބޮޑު މީހުން ރާއްޖެއަށް ގެނައުމުގެ ކަންތައް. ހުއްޓުވަކަށް ވަރަށް ދުރުރާ ގޮތަކަށް ކުއްލިއެއްވި އަން ބޮޑު މީހުން ބޮޑު ސިވިލިއަން ގިނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންގެ މަސައްކަތުގެ އަގު މި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ދަށަށް ގޮއްސަ. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގެ އިތުރުބާރުގެ އެންމެ ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާވާކަށް ދިވެހި މަސައްކަތްތެރިންގެ ތެރޭގައި ކޮންސްޓްރަކްޝަން ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭބޭފުޅުންނާއި އެހެނިހެން މަސައްކަތްކުރާ ބޭބޭފުޅުންނާ އެހެނިހެން އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށްވުރެ ދުރާލާގައި ލިބޭނެ އަދި އާމްދަނީ ބައެއް ވެސް މާފުކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ވެސް އެކަށީގެންވާ އާމްދަނީ އެއް ލިބޭނެ ބޮޑު މީހުން ބަދަލު ގެނައުމުގެ ސިސްޓަމު މަސައްކަތު ބޮޑު މީހުން ބަދަލު ގެނައުމުގެ ސިސްޓަމު މިއަށްވުރެ ހަރުދަނާކުރެވިގެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ

ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލަންޖެހެނީ ސަރުކާރުގެ އިސްލާހު. ނަމާ ބޭސްއާ ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތަކުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ސަރުކާރުން ހަމަ އިސްލާހުކުރަމުން ގެންދަވާ ތަން. ހުރިހާ ދިމާލަކުން ބަދަލުގެނައުމުގައި ވިޔަސް. ސަރުކާރުން އިސްލާހުކުރަމުން ގެންދާ އެންމެ ދާއިރާ އަދި ސިޔާސީ އިސްލާހު. ސަރުކާރުގެ ސިޔާސީ ގޮތުގެ ފިޔަވަޅު އިތުރުން ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން އެބަގެންދަވާ ހަމަ ބާރުތަކު ހެދިގެން ކުރައްވަމުން. އެހެންވީމާ، މި ހަރުދަނާކަމާ އެކު ހުއްޓުވަންޖެހޭ ސަރުކާރުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ބަލައި ވިސްނައި މިންވަރު ދަނޑިވަޅުގައި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ކުރު ގޮތަކުން ދަންނަވާ ނަމަ، ބޭސް ނުގުޅޭ ކޮންމެފަރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް ބޭސް ނަގަންޖެހޭ މިންވަރާއި ދެމެހެއްޓެނިވި އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ބަޖެޓް ނަގައިގެން ބިލް ފަރާތް ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ހަރަދުކުރެވޭނެ ގޮތް. އަދި، ދިރާ އެއް ޖަވާބު ބޭސް ނަގައިގެން ސަރުކާރުން އަމިއްލަ ބޭސް ނަގައިގެން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ހަރަދުތަކުގެ ނަގަހަލާ ކުރާ ޖަވާބު. އެ ޖަވާބު މިހާރު ހިނގައްޖެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ޖުމްހޫރިއްޔާގައި ބޭނުން ވާނީ ހަރުދަނާކޮށްދެވޭތޯ ކުރާ ޒަމާނުގެ ބޭސް ނަގައިގެން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ ޚިދުމަތެއް ކޮށްދިނުން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީން ސަރުކާރާ ހަވާލުވީ، މައިގަނޑު 5 ވަޢުދެއް ހިފައިގެން. މައިގަނޑު 5 ވަޢުދެއް ހުށަހަޅައިގެން. ބޭސް ސިއްޙީ އަގު ސަސްތާކަމުން ނަޝާއާ ދެކޮޅަށް، އަޅުގަނޑުމެން ދެކުނުވިން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ހުރިހާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގައި މިހާރު އާބާދީގެ 3 ބައިކުޅަ އެއްބައިގެ ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނެ ބޭސްފަރުވާ އަދި ސަސްތާކަމުން ނަޝާތަކާ ދެކޮޅުހެދުން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޝަކުވާއެއްނުކުރަން. މި ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ދާއިރާގައި މިހާރު ޓްރާންސްޕޯޓީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބޮޑެތި ފިޔަވަޅު ގޮތްތެރިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުން. 15 ސަލާމަތީ ހައުސިން ޔުނިޓް މިހާރު މާލެ ދާއިރާގައި ވެސް އެ ދަނީ ކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކުޑަދޫއަކުން، ނައިފަރު، ތިނަދޫ، ކުޅުދުއްފުށި، ކުޑަހުވަދޫ ޖެހިން ބަދަލުކުރެވި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބިނާކުރެވުނު ވަގުތު ވެސް މިހާރު އެ ދަނީ ހަމަ ފެށިގެން. ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުއް އެކުލަވާލާނޭ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 5 ވަޢުދަ އަށް ފުރި ގިނަ ދަތުރު މިހާރު މި ފެރީ ނިދާ 3 އަހަރު ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކަންތައްތަކަށް ދަތުރުކޮށް ހުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދަތުރު ފަތުރުގެ ނިޒާމުގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދައްކަނީ ދަތުރު ފަތުރުގެ ނިޒާމުއް އެކުލަވާލާ ވާހަކަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަނީ މިހާރު އެކުލަވާލެވިފައި މި ވާ ނިޒާމް ހަރުދަނާކުރާނެ ތިޔޭ ހިދުމަތްތަކެއް ރަނގަޅުކޮށް ފުޅާކުރުން. މަސްދޫވަތަކި ހުއްޓުވާލީމަ، މަސްތުވާތަކި އެތެރެވާ ދުރުކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަނދުކުރާނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ވަޢުދުވީން. ފުލުހުންގެ ރިކޯޑުތަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި ވެރިއެއްގާ ހަމަ ގައިމުވެސް މާލޭގެ މަގުމަތީގައި

މިހާރު 50 އިންސައްތައާ ގާތަށް ތިރިކުރެވިއްޖެ މަޑުމަތީގައި ބޭނުންކުރާ ކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 3 ބިލިއަން ސެންޓަރު ހުޅުވިއްޖެ. އިތުރު ސެންޓަރުތަކެއް ވަނީ ހުޅުވާފަ. ޖަލުގައި މިދެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ވަބާގައި ޖެހިފައި ވާ ކުދިންނަށް ހިދުމަތްތައް ދިނުމަށް ތަނެއް ވެސް މިހާރު ވަނީ ހުޅުވާފަ. ދެން އޮތީ 5 ވަނަ ވައުދު. އަޅުގަނޑުމެން ވައުދު ވީ ދިރިއުޅުމުގެ އަގު ހެޔޮކުރާނަން. ބާޒާރުގެ މުދަލުގެ އަގު އަތްފޯރާވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނަށް މި ސަރުކާރާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ވަޒީރު ވެސް ހުރަސްއަޅާ މިހާރަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ފަހި މި 5 ވަނަ ވައުދު އަޅުގަނޑުމެން މި އެޅުނީ އަދި މި ފިޔަވަޅުން ހަމަ ބަނދަރަށް ދިޔުމަށް، ހަމަ މަގުން ނިކުމެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ވެސް ފަށައިފިން. މިހެންވެފައި އޮތީ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅާ ހަވާލުވިއިރު ސަބަބަކީ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ބުހުރާން އައިސްފައި އޮތް ނިކަމެތިކަމެއް ކަމުގައި ވިހާސް ނުވަމަ ސަބަބަކީ ފެއްޓިގެން ދިޔަ ސަރުކާރުގެ ރަނގަޅު އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތު ނުވަތަ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތައް ނެތުމުން ކަމުގައި ވިޔަސް ބަޖެޓަކީ މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭ ގޮތަކަށް ބަދަލުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން އެހެންނަމަވެސް، ނިކަމެ ވައުދުވެގެން މި މައްސަލަ ދިރިއުޅުމުގެ އަގު ބޮޑުވުމުގެ މައްސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ހައްލުކުރާނަމޭ ކިޔާ ވައުދުވެގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރަކުން ނުކުމީ. މިއަދަކީ އިސްލާހުކުރެވޭ އަންނަ މަހު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަން ވިޔަފާރީގެ ފައިދާއިން ޓެކްސް ނަގަން. މިހާރު މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު އަސްލަމް ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިގެން މިހާރު ޖިހާދުގެ ދުވަހަކުން ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގަމުން މި ދަނީ. ނަގަން ފެށީ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރު އިން ރަސްމީ ބަހަރު ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ހިނގައްޖެ. ޓެކްސްގެ ގާނޫނެއް އެހެން ގޮތަކުން ސިޔާސަތު ވެސް ފަރާތަށް ބަދަލުކުރަން ޓެކްސް ފިޔަވަޅުތަކުން ޓެކްސްގެ ވަރު ބާކީކުރަން ވެސް ވާނުމާވެސް ކަރަހަ ހުއްޓުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ގެންދެވިއްޖެ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ 5 ވަނަ ވައުދު. އަޅުގަނޑުމެންގެ 5 ވަނަ ވައުދު ދިރިއުޅުމުގެ އަގު، ބާޒާރުގެ އަގު އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ގެނެސްދޭނަން. މި 5 ވަނަ ވައުދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޒާމުކުރާނީ ކަމުގެ ނަޒަރު ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބަރުމަތީގައި ހުރަހެޅިފައި ވާ މި ފިޔަ، ދެކޮޅަށް ހިތްވަރުގެ އަދުން ޖޯޝު ނަގަމުގެ ފިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ހުރަހަޅާފައި ޖެހިފައިވާ ހިތްވަރުގެ ދަތުރުތައް ޖޯޝު ނަގާދޭ ފިޔަ ވެސް އެކުލަވާލައިގެން ހުރަހެޅުމާ މިވާ ފިޔަވަޅު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިއީ. މިފިޔަ ހުރަހެޅުމާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިތާމަ އެމް.ޑީ.ޕީ ނުހޯދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތުހުމަތު އަސްލަމު ވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން މި އޮތް ކަމަކީ ހަމަ މިއީ. ރައްޔިތުންނަށް ނިކަމެތިން އެންމެން 5 ވަނަ ވައުދު ފުއްދުން. ކުރަން މިއޮތް ކަމަކީ ނިމުމަކަށް ގެނައުން ދިޔަ އަމަލުން އިތުރުކުރުން. ނިމުމަށް ގެނައުން ދިޔަ އަމަލުތައް ނިޔަތާ ޖެހޭ ޝިބީޓު ކުރުމާ. ޕާރލިމެންޓުގެ މަޝްވަރާއިގެ ފަރާތް، ބޮޑެތި ޕާރލިމެންޓުގެ އަދި އިންސާނީ ފަސޭހަކޮށް ޕާރލިމެންޓުގެ ފަހުގެ ފަހިވާ ކުރެމުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްދިނުމަށް ބޭނުން. ފުރުސަތު ދެއްވުމުގައި އެދެމުން މިންވަރު ހުރި ފުރަތަމަ ކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން

ބޭނުން. މި ސަރުކާރުގެ ދެ ފުށް ފުށުން ހަމަކަން ބޭރު، އަދި ވާދަވެރި ވިޔަފާރީގެ މާހައުލުން ފުރުސަތު ދިނޭ
އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތާ ގުޅޭ ދިރާސާ ތަރައްޤީވެފައި ވާ ޤައުމުތަކުގެ ނިޒާމުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބައްލަވާލެވުން ބޭނުން. މި
ކަންކަން މި ހާސިލުކުރުމަށް މި ޤާނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވާރުތާވުމުގައި ވާ ޢަމަލުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޤައުމުތަކުގެ
ނިޒާމާ ދުރަން ޓެކްސް، ސާފު ސިވިލްސާވިސް. ނޮން ސިވިލްސާވިސް ނޫނޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދުރަން ޓެކްސް ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތް ހިންގާ
ހިނދު ނޫނޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދިރާސާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން މި ފެނެނީ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ، މި ބެލު ހާއްޞަކޮށް
މި ބެލު ބައިނަލްއަޤްވާމީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ މައިގަނޑު ހިސާބުކުރެވޭ މިއީ. މި ބެލުމުގައި މި ބަލަނީ ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގާނީ
ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާ އިން ނޫން ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގާނީ 5%. ޓޫރިޒަމްގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބުކުރަނީ ޓޫރިޒަމްގެ ޖީ.އެސް.ޓީ
ވާންޖެހޭ ސަރަހައްދީ އަދި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ހަމަ މިންގަނޑުތަކާ ފުށުއަރާ ޖީ.އެސް.ޓީއަކަށް. ކަހަލަ ފަދަ ޓޫރިޒަމްގެ
ދާއިރާ އަށް ބަރޯސާވެފައި ވާ ހަމަ މިފަދަ ޤަވާއިދުތަކުގައި ޤައުމުތައް އާރާއާ ޤަވާއިދުތަކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާ
ރާއްޖޭގައި މި ނަގަމުންދާ ޖީ.އެސް.ޓީ އަކީ ރާއްޖޭ ފަދަ ކުދި ތަރައްޤީވަމުންދާ ޤައުމުތަކުގައި ނަގާ އެންމެ ދަށް ޖީ.އެސް.ޓީ.
ބަލާ ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ ކުންފުނިތަކުން ވިޔަފާރިކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ މި ބޭނުންކުރާ ހިއްސާދާރުންނާ
ކުންފުނިވެސް ވިޔަފާރި ކުރުމުގެ އަދަދުތަކުގެ އަސާސްތަކެއް. ބަހާމަސްގައި 18%، މޮރިޝަސް 15%، ޖަމައިކާ 10%، ބާބަޑޯސް 7.5% އަދި
އަޖަންޓީނާ ސިންގަޕޫރުގައި ވެސް ގެސްޓްހައުސް 7%. އިޤްތިޞާދީ ދައުރުގެ، މީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނަގަމުން މި
ދަނީ 3.5% މިއަދު ހުރިހާ ވަރަކަށް ވެސް މި ރާއްޖޭ ހަރަކާތްތަކުގައި 5%. އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޓޫރިޒަމް އިންޓަރނޭޝަނަލް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް އިންޓަރނޭޝަނަލް ހާމަކުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖާގަ ދޭ މި
ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ގޮތުގައި ނަގަނީ 8% ޖެހިއްޖެނަމަ. ދިވެހިރާއްޖޭ ވަގުތީގޮތުން އައި.އެމް.އެފްގެ ވަކިކުރުން ވެސް
ރައްކާތެރިކަމާ މަޝްވަރާ ބަދަލުކުރުމަށް. މަސްވެރި ބަދަލުކުރުމަށް. ސަރުކާރުން ވަޒީފާ ތަރުތީބުކުރުން،
އައި.އެމް.އެފުން ވެސް ވިސްނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ސިޔާސަތު ޖާގަ ދިނުމާ ގުޅޭ ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީއަކީ ދަށް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިވެސް ހަމަ މި ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ މައްސަލަ ޖެހިފައިވާ ކަމަށް.
އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، މި ބަޔަކު ދުނިޔެއާ ހިސާބުގެ އަދަދު ބައިވެރިވުމުގެ ބަޔަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ވިސްނާލާނެގޮތް މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ ޖުމްލަ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރިހަމަ ކުރާ
ޖުމްލަ ބައިވެރި ނިޒާމުގެ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހާލަތު ނަގާތަކާއިކަން ވާނީ އެއްގޮތް ކުރުނަށް ތަރައްޤީވެފައި ވާ
ޤައުމުތަކުގެ ޖިސްޓިސް ދިވެހިރާއްޖެ މިހާރު ވަނީ ފަހުވެފައި. މިވަރު ހާމަކުރާނެ ޤައުމުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހާމަކުރަނީ ވަސީލަތްތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތުން
ހެދި ވަސީލަތްތަކަކީ ވަންޏާ. ލިބޭ ހާމަކުރާއިކަން އެބަ ވަންޏާ. އަދި ހަމަ އެ ހާމަކުރާގެ މިންވަރަކީ ދައުލަތުގެ
ހަރަދު ކަނޑައެޅުމުން، ޚިދުމަތްތަކުގެ ހާމަކުރާއިކަން ވެސް އެބަ ވަންޏާ. ހާމަކުރާ އިންތިޚާބު، ދައުލަތުގެ ހާމަކުރާ
އިންތިޚާބު، ސަރުކާރުން ވިޔަފާރި ބޭނުންކުރަން ބަޖެޓުން ހޯދާފައި، ބޭނުންކުރަން އަމިއްލަ ވިޔަފާރިތަކަށް ހުއްޓާ

ދުނިޔޭގެ ސިޔާސަތުތަކައް ހިންގާނޭ ޖާގަ އެބަ އަޅުގަނޑުމެން ދޭންޖެހޭ. ވިޔަފާރިތައް ފުޅާވެ، ޤައުމުގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުވެ، ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް ފުޅާވެ، ބޭރު ފައިސާގެ ދަތިކަން ކުޑަވެ، ދިވެހި ރުފިޔާގެ އަގު ހަމަޖެހި، ދިރިއުޅުމުގެ އަގު ދަށްވެ، ތަކެތީގެ އަގު ތިރިވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ 5 ވަނަ ވަޢުދު ފުއްދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުއްދެވޭނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގުން ޖީ.އެސް.ޓީ ބޭސްކޮށްގެން ބިލެއް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅުއްވީ، އަދި މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެމްބަރު އަސްލަމަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ބިލުން ފާހަގަކުރާ ބޭނުން އެބަ ސަރުކާރަށް ވިޔަފާރިވެރިން ސަރުކާރަށް ފައިސާ ސަރުކާރަށް ބޭނުންވާ، ނުވަތަ މުއްސަނދިން އާމްދަނީ ރަސްމީކޮށް، އޭގެ ފައިދާއެއް ނަގައި، މިފަދައިން ބޭނުންކުރާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުގައި 30 އަހަރު ވޭތުވެގެން ދިޔައިރުގައި، އަދި ސަރުކާރާ ހަވާލުވެވުނުގައި ވެސް ރާއްޖޭގައި އޮޑިޓުކުރާ ކަމެއް ވެސް ނުކުރި. އޭރުގައި ރާއްޖޭގައި ކާބޯތަކެތީގެ އަގުތައް އަޅުގަނޑުމެން ނިކުމެ ނެގޭނީ ހިނގާފައި އަންނާނެ. އަދި މިއަދުގެ ބިލުގައި ވެސް ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ފެނެއެވެ. ވިޔަފާރިވެރިންގެ ބިލުގެ ސަރުކާރުގެ ނިޒާމު ނެގިއްޖެނަމަ. ވިޔަފާރިވެރިންގެ މުއާމަލާތްތަކުގައި ވެސް ހިސާބުތައް ރިޕޯޓުކުރަން ވިޔަފާރިވެރިންގެ މުޢާމަލާތް އިންޓަރނެޓް މެދު ސަރުކާރަށް ރަނގަޅު ހިސާބުތަކުގެ އެއް އިންޓަރނެޓް އެ ޖަމާކުރެވޭ. ވިޔަފާރިވެރިންގެ އަދަދު ބިލުގެ ހިސާބުކުރުން އެކަށީގެންވާ މުއާމަލާތް ވިޔަފާރިވެރިން ހަމަހަމަކުރުމުގައި ވިޔަފާރިވެރިން ޓެކްސްގެ ހިސާބުތައް ދައްކާ އެވެ. 300، 400 އަހަރު ކުރިންބޮޑެތި ވިޔަފާރިތައް ޖަމާކުރަން، 1500 ވަނަ އަހަރު ފުރަންސް ރިވޮލިއުޝަން އެކްސްޕޯޓް ވިޔަފާރި ފެށި ވިޔަފާރިވެރިން މި ކަންކަމުގައި ހަމަ ގަބޫލުކުރާ އެއްޗެއް އެކްސްޕޯޓް ބޮޑު ނުކުމެ، މުޅި ދުނިޔެ ޖީ.އެސް.ޓީ ގެ އަސާސީ މުއާމަލާތްތައް ވިޔަފާރި ބަލައި. އަދި މިހާރު ދުނިޔެއަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި، ފުރި ބިލިއަން ޖީ.އެސް.ޓީ އެއް ނެގޭނެ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއް ސަރުކާރުތަކުން ވިޔަފާރިވެރިން ބަލައި ބޭނުންކޮށްގެން ވެސް ޖަމާކުރުން ސިސްޓަމުގެ މަޤުސަދުގައި އަޅުގަނޑު ދުނިޔޭގައި ޖީ.އެސް.ޓީ އެއް ނެގިނަމަވެސް މުއާމަލާތް މި ކުރުވެސް. ނަގަން މި އުޅެނީ. ބޮޑިބޮޑި ޖީ.އެސް.ޓީ ނެގިއްޖެކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަމުން ދިޔައީ، އޭރުގައި އެކި އަދަދުން ފުރުޞަތުކަމުން ހިންގުމުގައި އެއްވެސް ވާހަކައެއް، ފުރުޞަތުކަމުގެ ސިޔާސަތުން ހިނގާފައި އަންނާނެ. އަދި މިއަދުގެ ބިލުގައި ވެސް ބަޔާން ކުރެވިފައި މިން ގެއްލުންތަކެއް ވެދާނެ. އެކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއްވެސް ކަމެއް ވެސް ނުވި. ޖީ.އެސް.ޓީ ވެސް ނަގަމުން އެ ދަނީ. ކަމަ އެއްވެސް ކަމެއް ވެސް ނުވި. އެކަން އަންނާނީ ބަދަލެއް ވެސް ނުވޭ. އަދި އިތުރަށް މިއަންނަ 2012ގެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އޮތް، ކުރިއާ ދާއިރު ބޮޑު އެކްސްޕޯޓުތަކެއް ނުކުރެވޭތީ އެބައޮތް. 6 މަސް

ދުވަހުގެ ޕީރިއަޑެއް ވެސް އެބައޮތް ކަނޑައަޅާފަ. އެހެންވީމާ، 2012ގެ ވިންޓަރގެ ބުކިންގްސްތަކާ އެއްޗެހި ޕްރިންޓްކޮށްގެން ނުކުންނައިރު އަޅުގަނޑު ދުވަސްތަކުގައި އާދެ ގަބޫލުކުރެވޭތީ ވެސް އަގުތަކަށްވުރެ ވަގުތު އެބައޮތް ލިބިފަ. އަދި އެހެންމެ ބިލުނަގަރެއްވުން، މާތްކުރައްވާތީ! ކަލާ ދާއިރާގެ ޝަރީޢަތަށް ގެންދަނު ފާރަވެރިކަމަށްވާ، ރާއްޖޭގައި އުފައްދާފައިވުން އަޅުގަނޑުމެން ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގައިގެން. މިގައި އެބަ ހިފުން 69 ގައި ހިފުން ޖަދުވަލާ ނިޔަލައި މި ބިލު ބިލަކަށް ވެސް ނުވޭ. އެ ޖަދުވަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިފުން ސުލްހު ރައްޔިތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އަސާސީ މުދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ހަނޑޫ، ހަކުރު، ފުށް، ތެޔޮ، ކިރު، ހިކިކިރު، ދިޔާކިރު، ކޮންޑެންސްޑްމިލްކް، ބިސް، ސައިފަތް، އަދި ރާއްޖޭގައި ބަނދަރުތަކުގައި ވާ އެކި ބާވަތްތަކުގެ މަސް، ފިޔާ، ތަރުކާރީ، އިސްކުރު، މެނުއާގެ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކެއްކުން އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑު ދުނިޔޭގައި ކާއެއް އައީ ބޭރުން އެތެރެކުރާ ތަކެތި ގެނެސް ބަހައްޓާ ގޮތުގައި އެކަމަކު ކަންނޭނގެ. ރާއްޖޭގައި ހަދައިފިނަމަ ވާ މަސައްކަތް އަދި ދުވާލުގެ ބާވަތްތައް، މި ސުލްހު ބޭނުން ކަސްޓަމްސްގައި ވާ އަސާސީ މުދަލުގެ ތެރޭގައި މި ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ތެރޭގައި ބަސްކަރު ދިރާސާތަކުން، ބައެއްފަހަރަށްވުރެ ފާހަގަކުރެވެނީ މިގޮތަށް ވަރަށް ސަމާލު އަޅާ. މިގޮތަށް އެބަހުރި އިންޑިޔާ، ރާއްޖޭގައި އާބާދީގެ ރަށްތަކުގައި މި އެންމެނީ ސުވާލަކީ ބުނާ ސުޕަރވައިޒަރުން ކަމަށް ނެގޭނީ. ދެން ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ވިޔަފާރި މި އެންމެނީ، އިތުރަށް ޖީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގަފާސް ޖީ.އެސް.ޓީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލައިގަތުމަށް، ރާއްޖެ އެއް މިގޮތުން އިމްޕޯޓްކުރެވޭ ތަކެތީން އޭބަ ނަގާ ވެއްޖެ. ބޮޑީ އަރާރަކަން ވެއްޖެ ނަގަމުން ދަނީ. އެކަމަކު ރައްޔިތުންގޮތުގައި އަގުތަކަށް ނޫންގެ އިސްތިހާރެއް ހެދިސް. އެ ބަދަލުތައް ނަގާ އެއްޗެހި ކަމެއް. އެއްކޮށް ހިސާބަކުން ޖީ.އެސް.ޓީ ކަމަކުން އެ ނަގާ އެއްޗެ އަށް ނުނަގާ އެއްޗެހި ކަމެއް ނުވޭ. ގޮތެއްވިއްޔާތީކަށް ހަމަ ހަގީގަތުގައި ބޮޑުބުއްދިވެރިންތަކެއް އެ ވެއްޖެ ހަދާ އޮތްކަމާއި ވިޔަފާރިވެރިއާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ނުވެދެނީ. އެހެންނަމަވެސް ވިޔަ އެއްޗެހި ކޮށްފި މި ނުވެނީ. ވިޔަފާރީގައި ދެކޮޅަށް ހަރު ހަރަކާތްތެރިވާ ކަމަކީ ފަސޭހަ އަ ރަނގަޅު ދިރާ. އެހެންނަމަވެސް ވިޔަފާރިވެރީގައި ކޮންސިއުމަރުންނަށް ފައިދާކުރުން، އެހެން ތަންތަން ފެށި ތަނުގެ ބަދަލުތައް ފަރާތުން ޖީ.އެސް.ޓީ އެއް ނެގޭނީ. މިއީ، ހަމަހަމަ އުސޫލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ ކަސްޓަމްސްގައި ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ވެސް ގެއްލުމެއް ނުވާނެ. މިގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ ހަރުދަނާކުރެވިފައިވާ އިންޓާނަށް، ކުރު ފެނުނު އާ އަދި ދިވެހި ފެންނަގޮތް މިއުސޫލުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރިވެރީގައި މި އެންމެ ޚަރަދާ، އާދޭސްކުރީ ބަޖެޓާ ހަރަދަވާފައިވާ ވޭތުވެދިޔަ ސަރުކާރުން ކަސްޓަމްސް ހުށަހަޅުއްވައިފިން. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުންގެ ފަރާތުން ވެސް ވިޔަފާރިކުރާ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ބަލާފައިވާ މުޤައްރިރުކަން ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ގެއްލުންތައް އިތުރުކުރާ ހަމަހަމަކަން ބޮޑުކޮށްދޭ ބަދަލު މަސައްކަތްކުރެއްވީ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކެނީ ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ އަދި އެހެން ފާހަގަކުރެވޭ ދަންނަވާލަން މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުގެ ފާހަގަ ކުރިއަށް ދާއިރާތަކުން ސުވާލުކުރީ އިޞްލާޙު ކުރުން.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް އުފާވޭ، ސަރުކާރުން ޕީ.އެސް.ޕީގެ ބަޖެޓް މި މަޖިލީހަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ހުށަހެޅުއްވީމާ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ، އެހާމެ އުފާވާ މިކަހަލަ ވަގުތުތަކުގައި ސިޔާސީ ޚިޔާލު ތަފާތުވެފައިވާ ވާ ވަގުތުތަކުގައި މި ބިލު ޤަބޫލުކުރަން ހުރަހަކަށް ނުވެ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ސަރުކާރުން އިސްނަގަންނަވާތީ. އެއީ އަޅުގަނޑު އެންމެ އުފާވާ ކަމެއް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު އުފެދިފައިވާ ސަބަބުތަކެއް އެބަހުރި. ދައުލަތުގެ ހަރަދުތަކުގެ ބޮޑުވެގެން، ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ދަށްވެގެން، އެންމެ ފަހުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް ބޮޑުވެ އިތުރުވެގެން، ބަޖެޓް ފައިނޭންސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަރަނިތަކުގެ ތަފާތުތައް ދިވެހިރާއްޖޭ ވަނީ 18 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިން ދަރަނިވެ. މި ދަރަނިވެރިކަން ހަދައިދީފައި މި ސަރުކާރުގެ ވަގުތު އެއް ނޫން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިގޮތަށް ކުރީ ސަރުކާރު އެއްކޮށް މިއަދު ރިޕޯޓްކޮށް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި އަޅުވާ ދަރަނި ވަނީ 18 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިން ދަރަނިވެ. ކޮންމެ ދިވެހިއެއްގެ ބޮލުގައި އެ ދަރަނި އެބައޮތް. އެ ދަރަނިން ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ރަނގަޅުކުރުމުގެ ޒިންމާއެއް ދަރަނިތައް ދައްކަން ކަމެއް އަޅުގަނޑު މިއަދު ފާހަގަކޮށްލަން. މިގޮތަށް ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު އެކަން ފާހަގަކޮށްލާފައިވޭ، ހަމައެކަނި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން މި ދަރަނި ބޭރުން ނަގައިގެން ހިނގާ. މި ދަރަނިތަކުގެ ސާފު ފައިސާ ދައްކަން ޖެހޭ ދަރަނި ފަހަރުތައް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހިތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މި އަހަރު ބަލާއިރު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާ އަދަދުތަކުން ބަލާއިރު 300 މިލިއަން ޑޮލަރު ބިލިޔަނާ، ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް ދަރަނިތަކަށް ދޭ ފައިސާއެއް ނެގޭނެއޭ. ދަރަނިތަކުގެ ފައިސާ ދައްކަން ދަރަނިތަކަށް ޖުމްލަ ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ އެއް މި ސަރުކާރުގެ ހަރަދުތަކުގެ ބޮޑު ބައެއް ހޭދަވާ އެއް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް 2 އަހަރު ދުވަހުގެ ރިޕޯޓުތަކުން ބަލާއިރުގައި ދަރަނިތަކަށް ދޭން ޖެހޭ އަދަދު ވަރަށް ބޮޑު ދަރަނިތަކަށް ދަރަނިވެފައިވާ ސަރުކާރުގެ ދަރަނި ރައްޔިތުންގެ ބޮލުގައި. ދަރަނި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ބޮޑު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ވިދާޅުވި ސަރުކާރުގެ ޚަރަދުގެ 5 ފަހަރު ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ރިޕޯޓްތަކުގައި ދަރަނިތަކަށް ދޭ ފައިސާ ދެއްކުމަށް ޚަރަދުކުރާ ބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަން މި ރާއްޖޭގެ އާމްދަނީ ބަލައިލާއިރު ދައުލަތުގެ ދަރަނިތަކަށް މިހާރު މި ގެންދާ ސިޔާސަތު ސަރުކާރު ބޮޑުކޮށް ދަރަނިތަކުގެ ފައިސާ ނެގުން. އެއީ ސަރުކާރު ގެންގުޅޭ ބޮލަށް ނެގޭ ދަރަނި. ނަސީހަތެއް ގޮތުގައި ދަރަނި ނެގުން ވަރަށް ބޮޑު ދަރަނި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދަރަނިދައްކާ ރައްޔިތުން، މި ރާއްޖޭގެ ޖަލްސާގައި ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ދައްކާނެ ދަރަނި ކިހިނެއް ދައްކާނީ. މި ރާއްޖޭގެ ޖަލްސާގައި ބަޖެޓުގެ ބޭނުން ނެތް ދަރަނިވެރި ބަޔަކަށް، ސަރުކާރު ދަރަނިތަކުގެ ބޭނުން ނިޔަލަށް. ދަރަނިތަކުގެ ހިސާބު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާ ދައްކާ ދަރަނިތަކަކީ ވެސް އެ ދަރަނި އެ ރައްޔިތުން ބަހައްޓާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ސަރުކާރުގެ ދަރަނިތަކާ ބެހޭގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް. އަދި ދަރަނިތަކުގެ ބަޖެޓުގެ އިޤްތިޞާދުގެ ދަރަނިތަކުން ވެސް. ދިވެހި ދަރަނިތަކުގެ ދައުލަތުގެ ދަރަނި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑު ދަރަނިތަކުގެ ޚަރަދު ކުރަން ދަރަނިތަކަކީ، ބޭރުގެ ދަރަނިތަކުގެ ދިވެހި

ޖީ.އެސް.ޓީ އާއި، ފީބާ އަދިވެސް އެހެނިހެން ޓެކްސްތަކާއި ދައުލަތުން ދުވަސްވަރުގައި އެ ކުރައްވާނީ އަޅެ ކޮންކަމަކަށްތޯއެވެ. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެ ޓެކްސް ނުދައްކައި، މާ ރަނގަޅު ނުނެއެވެ، މާ ޖާއިޒުވެގެން ވާ ނޫނެވެ، އަދިއަދު ބިންގަނޑު ޖަބާވާ ދިވެހި ރައްޔިތުން ކުރިމަތިވާ ނަމަ، މި ބިމަށް، މި ބިމުގައި މި ސަރުކާރު، ނުވަތަ ދެންވެސް އަންނަން އޮތް ސަރުކާރެއް، ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ ބޮޑުމީހުން އެޖެހިގެން ވާ ބޭނުމަކަށް ދަރަނިވެރިވާނަމަ ސަރުކާރުން ކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި އެ ޓެކްސް ދައްކަން މާ ޖާއިޒުވެގެން ވާ ނޫނެވެ. އިއްޔަތްތެރި ރައީސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިން ބޮޑަށް ދަތިކަމުގާ ކޮންމެ ދިވެހިރާއްޖޭ ދެމެހެއްޓުމަށް ހަމަ، އެ ޒާތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ޓެކްސްތަކުން އެބަ ޒާތީ ދައުލަތް. އަދި އެ ޒާތީ ދައުލަތުގައި އެއްވެސް މައުސޫލެއް ވެސް ނުދެއްވަނީ. އެ ޓެކްސްތަކުގެ ބަދަލުގައި ދައުލަތަށް ވަރަށް ބޮޑު ބިރުވެރިކަމެއް ކުރެވެ އެއްބަޔާކު ހަމައެކަނި ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރާ އެއްދިވެހިއެއްގެ ހަމަ ވެސް އަދުގެންޖެހޭ ހުރިހާ ދިވެހިން އެއްޗަކާ ބަރުދާށް. އަދުގެން ޖެހޭ މި ދިވެހިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިން ޓެކްސް ދައްކަން ޖެހިގެން ނުވާނެ. އަދި ދިވެހިން ވެރިކޮށްދިނުމުގެ އެއްބައި ޓެކްސް ވެސް ޖެހިގެން ވެސް ނުވާނެ. އެއީ ދިވެހިން ވެރިކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ދައުލަތަށް މަސްޖިދުތަކުގެ ޖީ.ޖީ.އެސް.ޖީ ވެސް އެބަ ދައްކާ. އަދި އެހެނިހެން ޓެކްސްތައް ވެސް އެބަ ދައްކާ. އެކަމަކު ކޮބައިތޯ، އިންސާފާއި ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އަންނަ ވެރިކޮށްދިނުމުގެ އެއްމެ ނަގާ ޖީ.ޖީ.އެސް.ޖީ ނުވަތަ ޓެކްސް ދައްކާފައިން ދިޔުން. އެއީ އިންސާފުވީތޯ. އެއީ އިންސާފުވާނަން ނުވޭ. ހަމަ އެއް ޚާޞްއަށް، އަވައްޓެރި ޒުވާންތަކާއި އަދިވެސް މި ނޫން އެހެން މަސްޖިދުކަމެއްގައި ހުރިހާ ގޮތަކުން އެއް ޚާޞްއަށް މި ކަންތައްތައް ހުރިހާ ޒާތްތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑުގެ ޒަބަރުކޮށްދިނުމެވެ. އެއީ ހަމަހަމަ އިންސާފުވަނަ ދުނިޔޭގައި ދިވެހިންނަކަށް އޮޅުމަށް ފުރުސަތު ފިޔަވައި އިންސާނަކު ގޮތުގައެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅި ތަރައްޤީއަށް ކަނޑައެޅި، ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުގައި އާއިލާތައް ބެލެހެއްޓުމަކީ ދިވެހިން ނުވަތަ ނަމަވެސް ވިޔަފާރިވެރިން ޓެކްސް ދައްކާއިރު މިސާލަކަށް ގެދޮރު މަރާމާތުކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓުމަކީ، ހަމަ ދިވެހިންގެ އެއްބާރު ކުރިއަށްދިއުމުގެ ގޮތުގައި އެހެން ދިވެހިން ފަސޭހައިން ޓެކްސް ދައްކާނެ ކަމުގެ ޒަމާނަކަށް އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިން ދަރިވަރުން ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިވެރިން އެ ބޮޑުކުރުމުގެ ޒިންމާ އިސްކަންދޭނެ ވާހަކަ. އިއްޔަތްތެރި ރައީސް، މި ދަންނަވަނީ ހުރިހާ ވިޔަފާރިވެރިން ޖެހިޖެ ކޮންމެއެއް އެއް ނޫން. އެކަމަކު ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިން އެ ކޮންމެ މަސައްކަތެއް ކުރަނީ ވިޔަފާރިކުރުމުގައި އެބަހުރި. ވާވެލިކަ ދުވަސްކޮޅެއްގައި ވެސް. މިއަދު މި އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްބަ ނަގާ ޒާތީ އިން ދިވެހި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ޒުވާނުންނެވެ، ސަރުކާރު ވެސް ދުވަހުގެ ގޮތުގައި ނުހޭ. އާދަޔާ ހިލާފަށް ކޮންމެ ދިވެހިއެއްގެ ސަލާމަތް، ހަމަ ގެއްލުވާލާ އެޅުއްވުމަށް އެދިވޭތޯ އިސްކޮށްދޭން އެދެނީ. އެޅުއްވުމަށް ހުށަހެޅި އިސްކަންދޭ އަދަދު ސަބަބު ކާރިސާއެއްގައި ވާ މަސްލަހަތު ބޭނުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުޅުއްވާ މަސްލަހަތަކީ ހިމެނޭ ގޮތެވެ. މަސައްކަތު ކުރުމުގައި ވިޔަފާރި، ނުވަތަ ރާއްޖެ ކުރުމުގައި ވިޔަފާރި، ނުވަތަ ދަނޑުހައްދަވައިގެން ދިރި ކުރިއަށް ގެންދާމީހުންގެ ވިބާ ޚާއްޞަ އާއި މަސްލަހަތުގެ ކުރުމުގައި ވިޔަފާރި، މި ސާފުކޮށް ބަޔާނުކޮށްދިނުމުގެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިން އާމްދަނީ އިސްކަންދިނުމުގެ ގޮތުގައި އެ މަސައްކަތްކުރުމުގާ ދިރިއުޅުމުގެ ފުދުނުވަތަ މި ބޭރުގެ ނިޒާމުގެ ސަބަބުން ބޮޑެތި ގުޅުން އެބަ އާދޭ. އަދި ހަމަ އެއްޗެއް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު މިހާރު

ޑެރިސިބް ވެރައި ވާ އަދަދުތަކެއް، ބެބިލް ގަންޑެންނާއި ނުވަތަ އެ ދުންފަސް ގޮތުގަ ގައިނާނެސްކަމުގެ ދާނަކައި، ސީދާ އާމުދަނީގެ ފައިދާ އިން ނޫނީ ސީދާ ވިޔަފާރީގެ ފައިދާއިނާއި އަދި ސީދާ ގޮތުގައި ނޫން ބޭނުންތަކުގެ ސަބަބުން މިދުނިޔޭގެ ދަރުމަތީގެ ބަޖެޓު ބޮޑުނަސްބަތަކަށް، ބެބިލް ނުވަތަ އެހެނިހެން އައްސޮރި ވިއްކައިގެން ޑެރިސިބް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރު ކަހަލަ ފަރާތް، ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރު ނުވަތަ ބޭންކިން ސެކްޓަރުގައި ހުންނާނެ ގައިސް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރު އަށް ކުރުމަށް ބަދަލުގައި ލިބޭނެ. މި އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ކުރީން ކަނޑައެޅި ގަޑިތަށް. އެކަން މުޅި މި ސަރުކާރުން ގަވާއިދުތަކުން އެބަ މަސައްކަތްކުރޭ. އެކަމަކު މިކަން ކުރުވުން އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޢީޝަތުގެ އެއްބާރުލުން ލިބިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ޕާން އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލާ ގުޅިގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު ވަގުތު އޮތް، އެމް.ޑީ.ޕީ. ގްރޫޕް ވާހަކަދައްކަން އޮތް، އެމް.ޑީ.ޕީ. ގްރޫޕް ވާހަކަދައްކަން އޮތް ވަގުތު އެމް.ޑީ.ޕީ. އެ ގޮތަށް ވަގުތު އޮތް ހުރިހާ އެމް.ޑީ.ޕީ. ދެއްކުމުގެ މި ބިލާ ދުން ވާހަކަދައްކާފައި. މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ދެމިހުރި މި މަސައްކަތް އަންނާނީ 10:30ގެ ފަހުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ވަޒީފާ ހޯދައިދިނުމުގެ ތަފާތު ބިލުގެ ކައްސަލައިގައި ދުން އެ ބޮޑުވުން ދަށުގާ ވާހަކަ ވެސް ކަމުދަނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ނިސްބަތްކުރައްވައި ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަންވާނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން، އިޙްތިރާމާ އެކު.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުالله ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިދަންނަވަނީ ކުޑަކޮށް އޮޅިގެން. މި ދަންނަވަނީ އަސްލުގައި ރައްޔިތުންނަށް ވާހަކަދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި، ނޫނީ ރައްޔިތުންނަށް ހިތްވަރުދިނުމެއް ބަދަލުގައި އެހެން މަޑި ޒުވާނުންގެ ސަމާލުކަމަށްދަން މަސައްކަތްކުރާ ބަދަލު އަންނާނެ ޖެނެރޭޝަނެއް ވަގުތުގަ. އަހަރެންސަ ކުރި މަޖިލީހުގައި ހާމަކޮށްދީފައިވާ ނޭނގޭ. އޭރު މި ކަމުގަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލުގެ މަޤްޞަދަކީ ވަރަށް ރަނގަޅު. މި ބިލު އެބަ ބުނޭ ކުރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ބުނީ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް. އަދި އެއަށްފަހު ކުރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ވިސް ކުރި މަޖިލީހުގެ ސަބަބު ކޮމިޓީއަކަށް. އަޅުގަނޑު އެ އެނބުރި އަންނަން ވެސް ޖެހުނީ ސަބަބު ކޮމިޓީ ދެކުނުވެރިކަން، ކުރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ފާސްވެ، މި ބިލުގެ ބަދަލު ހުށަހަޅާފައިވާ ވިސްނުންތަކުގައި ވިޔަފާރި އަތުވަކަށް މި ބިލަށް ފާހަގަ އަކަށްގެން، މި ބިލުގެ މަޖިލީހުގެ މިދަންނަވާ ކުރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވައިދިނުމާ. މިއަދުގެ ވަގުތުގައި އެކަމަށް ފާހަގަ އަހަރެމެންދިއުމާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭކަމަށް. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގައި މި ބިލު ދެނެގަތުމަށް ބަދަލުކޮށްދިނުން ދާނީ.

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީ އިން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހުރިހާ މެންބަރުން ކޮންމެހެން ބޭނުމެއްނުވާނެ އެހެން ޕާޓީއަކުގެ ދެން ބަހުން ވާހަކަދައްކަވަން މިކަމާ އިތުރަށް ބަހުސްކުރާކަން. މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަހުސްކުރެވިގެން. އެހެންވީމާ، ވަގުތު ސަލާމަތްކުރުމާއި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުން ބަލާފައި، މި ބިލު މުހިއްމުކަމުންޓަކައި ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ފާސްކޮށްދެއްވުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޭނުން އެދޭން ކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މުޙައްމަދު ރިޔާސަތަށް ވަޑައިގެންނެވުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ﷽. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ކުރިއަށް ގެންދަވަން.

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކުން:

﷽. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްތިފާޤުވެފައިވާ މާގަމާ އިތުރަށާއި މި ސަރުކާރު އެންމެ ރަނގަޅު ސަރުކާރެއް، މިހާރުގެ ހުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެންމެ މާތް ބޮޑުގާއެއް، ސަރުކާރުގެ ޒިންމާ އެންމެ ރަނގަޅު ޒިންމާވާން ފެށުން ގޫ ބަދުނާމުކުރާ ހިސާބުން އިހާނަތްކުރުމެއްވެފައިވާ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ފުކުރުނުތުން ކަމަން އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ތަޖުރިބާކަން އެބައޮތް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީސް ބޮޑު ވާހަކަ ދެއްކެން ފަހައްޓާލައް ހަމަ ކޮށްދިނަކަން ގެސްޓްހައުސް މި ދުރައް އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ފުރިހަމަ ގޮތުން ކަންތައްތަކެއް. މިކަމަށް ކޮންމެވެސް ދައްރު ތުރިއިސް މެހެސްވެގެވެއްވެމެހެ މަގު އަޅުގަނޑަން ސަވަންކަވެ އަޅުގަނޑުތަން ވާހަކަ ތުރިއެ ވި ކުރިއަށް ގެންދަން އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ މާބޮޑަށް މިހާ ގައިމުވެފައި ހުންނާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް އެ ކަމަށް ސަމާލުކަންދެއްވައިގެން ވާހަކަދައްކަވަން ގެންދަވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަދި އާދޭހެއް އިތުރަށް އަޅުއްސަވާ އެހެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަތިވުމެއް ނުވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަދަބުވެރިކަމާ ބަހުސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ، މިހާރުން އަނެއްކާވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް މި ފުރުޞަތުއަރުވަން.

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނިކަމެތިކަމާއި ފަޤީރުކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އިންތިހާއަށް އިތުރުވަމުން މި ދާ ދަނޑިވަޅުގައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުއްސަނދިންނާއި ފަޤީރުންގެ ފަރަގު އިތުރަށް އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެގެން މި ދާ ދަނޑިވަޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހަރަކާތްތަކުގައި ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ މިއީ ކަމަށް އެންމެ ރަނގަޅު، އެންމެ ފުރިހަމަ، އެންމެ ބައްލާ ގޮތް އަކީ، މި ބާރު ކަމަކުން. ބަޖެޓުގައި ބައި އިސްކަން ދީގެން ހުރި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ކާބައިބޭކާބު މިހާރު ނިސްބަތުންބަލާއިރު ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންތަކެއް ބޭނުމަށްފަހު ނިސްބަތްވާ ކަންކަމާއި އަޅުގަނޑުމެން ފައިސާތަކާއި މިހާރު ބަޖެޓުގައި ޕާސްކުރުމުގައި އަހަރުގެ ނަމަވެސް އަސާސީ ކަމަކަށް ބޭފުޅުންނަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން. ހަމަ ކުއްލިއަކަށް އޭރު ދުވަސްތަކުގައި އިދާރާތަކުގައި ވަރަށް އެހެން ދުރުހައްޓައި ބަޔައްޓާ ކުރިއަށްގެން ހުރި ޤައުމުތަކާއި ބޭނުން ސަރުކާރު ކާރިޔާ ބޭނުން ނަހަމަ ނުހަމަކަމުގައި ސަރުކާރުގެ ބޭފުޅުންގެ ބަޖެޓު ބޭނުންކުރެވޭ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އެނގެއެވެ. މި ދުރުގެ މުސާރަ، މިވަގުތު، މި ނާސްމަދު ބާޒާރު ކަނޑައެޅުން ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، ބޭރުން ނުނަގާ މި ދުރުގެ ބަޔަކުނަށް އިޖުރާ ގަބޫލުކުރެއް އެއް ގިނަ ޤަވާޢިދުތަކެއް ކުރުދާ ބަޔަކު ސަރުކާރުން ނެގި، ބޭރުން ނުނަގާ މި ދުރުގެ ބަޔަކުނަށް އިޖުރާ ސިޔާސީ ކަމުގާ އެއްވެ، އިޖުރާ ޖަނަވަސްކަން ގަނަސްދިން ކަމަށް ދުރުގެ ބަޔަކު ނުހެދި، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ކަންމަތީ ވަރަކަށް މި ބޭރުނަށް ނުވަތަ ބޭރުން ނަގާނެ ދޭތެރެއިން މި ވަރުގައި ކުރިއަށް ސަރުކާރުން މި ބަނޑުވާ ބަޖެޓުގެ ދުރާލާ ބައްޓަނު ގަޑިއަކު އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ވެސް ވާހަކަ ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު މިކަން ގަބޫލުކުރާނީ ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ބޭނުންހުރި ބައިކުރުގެން އެދެ ދަށުމަތިން ހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ވަގުތީ ނަގާ މިހާރުގެ މި ބާރުވެރި ބައިވެރިކަން އެންމެ އެޑިޓަރުނާ އެންމެ ބަނޑުވާ ދުރުގެ ވަގުތު ނޫން ކަމަކު. އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭރުން މި ދާނީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހަމައެކަނި ކަމަކީ ވިސްނުމުގެ މަޖިލީސް ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ގޮތް. ވިސްނުމަކީ އެހެރުވެސް ފައިދާކުރާނެ ފައިދާ ކުރުވެސް، ހައްދަވާ ދެކޭ ފައިދާކަން ޖަމިއްޔާކުރުން. ބައްދަލުން ފަރާތް އާރާއިސްތިހާރުވެސް. އެއްބަސް ވުމު ދޭތެރެއިން މިފަދަ ސަރުކާރުގެ މިފަދަ ކަމެއް ވާނެ. މިހެން ބޭނުމަކަށް ހައްދާވެސް ވިސްނުން ގެނގު ވަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުގެން މި ދަނީ. ފަރަކާތުގައި ވެސް ބައްލަވާކަން ބަނދަގަކަން، މަސްވަރާގެ ބަޖެޓުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމާއި ވިސްނުމުގައި ކަރަން ހުރުމަތުން ވަސީލަތްތަކާ ނުވަތަ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދިވެހިން ވެސް ދަނޑުވަރުކަން ނުވިދާ. މިއަދު ސަރުކާރު ބައްދާލަކަށް ފޮނުވާލައި ބައްޓަންކުރުމުގެ އަމިއްލަ ބޭރުގެ ނުވަތަ ހުރިހާ ކަމެއް ނުދަން. އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަން އެބަ ކަމުގެ ޤާނޫނު ފަހުރުއެއް، ކަމުގެ ދޯގާލާވެސް މި ރަނގަޅު ރޭވުން އެއްބަސްވުން ހަމަހަމަކަން އެއްވެސް އެކަމަކަށް ބައިވެ، އެއް އުސްތާޒުގެ މަޝްވަރާ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ސަރުކާރުން ކަންތައްތައް ކުރާ ގޮތް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ފެނިގެން އެބަ ދޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިތަނުން ފާހަގަކުރެވޭ ހިތްވަރެއް، މިތަނުން ބަޖެޓެއް ފޯރުކޮށްދެއްވިއަސް، ސަރުކާރު ބޭނުން ނޫން ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އެކަމެއް މި އޮންނަނީ ނުވާ ގޮތް ވެދާ. އެކަން ކުރަން ވެސް ސަރުކާރުން ބޭނުން ނުވެދާ. އޭގެ ބައެއް މިސާލު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު ވެސް ފެނިގެން އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޚާއްޞަކޮށް ބޭނުންވަނީ ޤައުމީ ޒިންމާދާރުންނަށް ފާހަގަކޮށްލަން، ރައްޔިތުން ނުވަތަ ބޭނުންތައް ދަނެގަތުމުން ލިބޭ ފައިދާއެވެ. އޭގެ މި ސަރުކާރުން ވެސް ޒިންމާއެއް ބަލަހައްޓާ ތަފާތު ވެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ނުވަތަ ބޭނުންތައް ދަނެގަތުމުން ބޭނުން ދެވޭނެ. ރައްޔިތުން ނުވަތަ ކުރިއަށް އަދި ކުރިއަށް ލިބޭނެ ފުރުޞަތު ވެސް. ރައްޔިތުން ނުވަތަ ފުރިހަމަ އަދި ފުރުޞަތު އޮތް ގޮތަށް ފުރުޞަތު ވެސް. އޭގެ މި ސަރުކާރުން ޒިންމާދާރު އެކިކަހަލަ ކަންކަމުގެ ނުކުތާ ހިންގަވާ، ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ރައްޔިތުން ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ކުރިއެރުން. ނުވަތަ މަޖިލީހުގެ ކަންކަމުގައި ދިވެހިން ތަރައްޤީ ވެސް ފެނިގެން ދިޔައީ. މިއީ ކަންކަމުގެ ތަރައްޤީ ފެނިގެން ދިޔަ ކަމެކެވެ.

ތަރައްޤީ ބައެއް ކަންކަމުގެ އެހެނިހެން، މިސާލަކަށް ނުވަތަ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް މިދިޔަ ބަޔަކު ފައިދާ. މިހެން އެހެން ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ މިހާރު ވެސް ހިތްވަރު ނުވަތަ މި ބޭނުން ދިޔަ ކަމަކީ ކަންކަމުގެ ޝަރުޠު، ރައްޔިތުންނާ ކުރިއަށް ދިޔަ ކަމެކެވެ.

އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ޓެކު ކަމަށްފަހު ދިރުން ނުވަތަ އެ ނުކުތާތަކަށް އެއްބަސްވުން ކުރިއަށް މި ރައްޔިތުން ހިތްވަރުވެސް ސަރުކާރު ބޭނުންވާ ކަންކަމެއް ކުރަން. ހަމަ އެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަސީލަތްތަކެއް ސަލާމަތީ އެއް ދެމެ އެރުވު ބައެއް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމުން. އެކަމަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޑުއެހުމާ. ވިސްނުންހުރި ވެސް ނުވާ ކަންކަމުގެ ކުރަން. އެމް.އެން.ޑީ.ޕީގެ ފާހަގަ ކޮށް ގޮތަށް އޮތް. އަދިވެސް ބޭނުމުގެ ނުވާ ކަމަކުން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރަން. އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މި އޮތް ވާހަކަ އަކީ ޕްރޮފެޝަނަލް ރައީސް، ޕްރޮފެޝަނަލް ރައީސް، މަސައްކަތްކުރާ އަޅުގަނޑު މަޝްވަރާ ބޭރުގެ ވާހަކަ ދަންނަވަން ކަންކަމެވެ. ދަންނަވަން މި އޮތް ވާހަކަ އަކީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް އަދާކުރާ ޚިދުމަތުގެ ގޮތުން ތިޔަ ލިބިފައިވާ ހަރުދަނާ، ރައްޔިތުންގެ އެދުން ފުރިހަމަ ނަގަން ވިސްނާލަން، ރައްޔިތުން ނުދޭ ފުރުޞަތު ވެސް ދެވެން. ސަރުކާރުން ވެސް އެބަދޭ އެންމެފަހުން ޒިންމާ ގެނެސް ފާހަގަ ހުރިހާ އެއްވެސް ކަމަކަށް ކަމުގެ ނުކުތާ. އެއްވެސް ކަމެއް ކުރަން ބޭނުންވާ ސަރުކާރުން ބޭނުން ދޭ ފައިދާ ނުކުތާތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ކަންކަމުގެ ފަރާތުން ސަރުކާރުން މި ބައެއްކަމުގެ ކާމިޔާބު ރައްޔިތުންނާ އެކު ފުރުޞަތު ނަގަން. މިއީ ހަމަ ހަރަކާތްތެރި ބޮޑު. މިއީ އަ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފުރިހަމަ ބޮޑު. މި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ވިސްނުމުގައި. ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު ދިނުމަށް، އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރަށް މަޖިލީހުގެ ކުރިއަށް ސަލާމަތް ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ ދެމެހެއްޓުމުގެ ކުރިއަށް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު މަޖިލީހުގެ ކުރަން ވަނީ ގެއްލިފަ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަރުވާ) ގޮތު ނަމްބަރު ދަރިމާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާޖިލުގެ ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން. ވާހަކަދެއްކެވުމުގައި މިހާރު ބޭނުން، މިހާރު ބޭނުން ނޫން ހަމަ

މިހާރު ހުށަހެޅިފައި ވާ މައްސަލަ އާއި، ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން. މިހެން މި ދެންނެވި އިއްޒަތްތެރި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ވެސް ނިޒާމީ މައްސަލަ ވެސް އެ ނަންގަވަނީ އެ މައްސަލަ އެ ގޮތަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވާތީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަކޮޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަންނަވަން. މި ވަގުތަކު ނެތް ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނަގާ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަހަލަ މައްސަލަ އެއް... މިހާރު މި ދަނީ ހަމަ ރަނގަޅަށް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބިލުގެ މައްސޫލުގެ ތެރޭގައި ވާހަކަފުޅު ގެންދިޔައިމަ ރަނގަޅުވާން.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މަސައްކަތްކުރި ވާހަކަ އެއީ ނުވަތަ ދަންނަވަން ބޭނުންވި ވާހަކަ އެއީ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ކޮބައިތޯއޭ ފޫނުނަކަން ގަވާއިދުރަކަން މަޤާމަތަ. ކޮބައިތޯއޭ ހަމަ ފޫނުނު ސަރުކާރުން ބޭނުންވުމުގައި އެ ތަންފީޒުކުރުން މަސައްކަތްތަކުރެވު. ކޮބައިތޯއޭ ސަރުކާރުން ފޫރޫން ނުވަތަ ކަރުދާސް މައްސަލަ އެއް ދޫކުރައްވާ. ނަގާ އިނގޭތޯ. ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ކަނޑައެޅޭ މަސައްކަތްތަކުން ގެންދަނީ އެ ފަށާނޫން ބޭނުން ގޮތަށް ރައްޔިތުން ބިލާފަތި ކަމެއް ވެސް އެ ކަމެއް ކުރުމުގެ ފިސާރި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުމަށް މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތެއް މި އަރުވަނީ މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޭނުން އޮތް މާލޭގެ ވެސް އަން ދަރާތީ އޮތް އެ ޢާއި ނުދައްކާ، ބިލާ މިހާ ނުދައްކާ އެނބުރި މިސްކިތުގެ ބޮޑުގައި ކަންތައް ދަރަނި ބޮޑުވެގެން ކަމުގެ ނޫޅޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަން. މިހާރު މި ވިދާޅުވީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. މި ވިދާޅުވީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ޤަބޫލެއްނުކުރަން. އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވީ ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. މިހާރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް ދަންނަވަން. ހަމަ ވިދާޅުވާ ބޮޑަކަށް މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމައިގައި ވަޑައިގެންނެވުމަށް އަދިވެސް ދަންނަވާލަން.

މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ސަރުކާރުން ތަކުރާރުކޮށް އަބަދުވެސް ވިދާޅުވަމުންދާ ވާހަކަ އެއް ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވާހަކަދައްކަވަމުން ވެސް ވިދާޅުވެއްޖެ 5 ވަޢުދުގެ ވާހަކަ. އެއީ ތެދެއް. އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއަހަން 5 ވަޢުދުގެ ވާހަކަ. އެއީ ހަމައެކަނި ކެމްޕޭނުގައި ޖެހިފައި އަންނަ 5 ވަޢުދު. މި އެއްވެސް ވަޢުދެއް ފުރިހަމަކުރެ ރައްޔިތުންނާ ހިސާބަށް ފޯރުކޮށްދިނުން މާ ދަނޑު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ. ދެންމެ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވިދާޅުވެއްޖެ 5 ވަޢުދުތަކުގެ ތެރޭގައި އެއް ވަޢުދަކީ ބޭސް އަން ސަލާންޖަހަން ނުލިބޭ ވާހަކަ. މިހާރު މަދަނީގައި ބިންބައިވެރިކަމުގައި އެއް ބައި މީހުން ރަޖިސްޓްރީކުރުމެއް. އެއީ ތެދެއް. އަޅުގަނޑު ކުރިން މި ދެއްކި ވާހަކައާ ހަމަ އެއްކަހަލަ ވާހަކަ އެއް ދަންނަވަންބޭނުން. ރައްޔިތުން ވަޒީރުވަމުންދާ ފަހަރަކު އެފިކަލެއް ދުއްދިމު ކާސް ފިގާކާލަން މާން މައްއާރުވާން. އެކަންނަމަވެސް، ޕިއާބޯއާ ކުރާނީ. އެމަނުން ފެސް އެއްވެސް ކަމެއް ނުވާނެ މި އަންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ މަގުމަތީގައި ޖަރިމާން ގަ ދިހަކަން ބަސްސިސް ބަސްނަގަން ހާއިރުގައި ބަސް ނުލިބޭ މަނަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދަނީ. ބަސްސިސް އަން ސަފާރަނާކަމާ ހަމަ ހެދޭ. ބަސްސިސް އަން ސަފާރަނާކަމާ ޕިއަރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑަކަށް ވަސް މި ދެއްކީ ކަނޑުއެޅުމެއް އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަތީ ދައްވަކޮޅު ގެއްލުނީ މަސްއޫލިއްޔަތު. ރަނގަޅު އެކަންނަމަ، ހިންގުމުގެ ބަސްސިސް އަން ސަފާރަނާކަމާ ދަންނަވާނީ. ނުބެލޭނެ ދަމާން. ބަސްނަގާނު ތަނުން ނަތޮ. ބާރަށް ނަތޮ މި ދެއްމަށް. ހިންގުމުގެ ބަސްސިސް އަން ސަފާރަނާކަން ކުރެވޭ. ދަނޑު މި ދައްކަނީ ބިލާގަހިކަމުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ރިސޯޓު ފައިދާ ބިލާގަހިކަމާ ވާހަކަދައްކާއިރުގައި މި ބޮނޑު ހަދަމާލަސް ހުރިހާ އެބަ ދައްރާބާއިރު ބައްސަރާއިމުގެ ރިސޯޓު ގުޅުން ހަމަ ހަމަކުރަން. ކުޑަކުޑަ ހަމަ ރަށްޓަކަތް. ހޯދައި ދަށުގައި ޖެހޭ. ހުރިހާ ރަށްތަކުގައި ހަމަ 1500 ގެ އަބަ ދައްރާބާއި، ފުރުޖަ ދައްރާބާއި. ހަމައްސަލަ ވާހަކަ ދެކޮޅުހުރިނަ. އެހެންމަ ސަރުކާރުން މި ސަރުކާރުން ގާލަކަން ގެއްލުމެއްގަ ދައްތާ ހަމަ ހަމްޓަމަކެއްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ. ފުރަމަށް ދަށް. މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ވާހަކަ. ދިން ވިދާޅުވި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދޮރުތަކު ބަރަދޫކަށް ވާހަކަ. މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދޮރު ބަރަދޫކޮށްދިނުން އެއީ ހަމައެކަނި ކަރުދާހަށް ލިޔެވިފައި ސިޔާސީ ތަރައްގީ ގާތްގަނޑަކަށް ފުރުސަތު އަދިކަމަށް، އަޅުގަނޑުމެން ވަޢުދުވި ވިދާޅުވި ގޮތަކަށް ފުރުސަތު އެދެނަން މިހާރު ދެކުނު ހިޔާވަހިކަން ނެތުން. އެހެންމަނާ، އެހަމަ ދޮރު ޙަނަދު އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއްގައި ނުވާ. 50% މަސްއޫލިއްޔަތު ބަރަދޫ

ވާހަކަ ބުނުމަކުން އެއީ ފަހަރެއްގައި ވެސް ހައްލެއްވި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާނެ ޖާގަ އެއް އޮތްކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑެއް ޤަބޫލެއްނުކުރަން. ދެން ދިރިއުޅުމުގެ އަގު، ތަކެތީގެ އަގު އަތްފޯރާ ހިސާބަށް ގެންނަން ކުރި ވަޢުދުގެ ތެރެއިން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތަކީ ކަމަށް ފިޔަވަޅުއަޅަމުން މި ދަނީ ބާރުސޯފުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހޭ މިއީ ހައްތާވެސް އަތްފޯރާ ހިސާބަށް ދިރުމަން މަދުކުރަނީއޭ. މިއީ އަޅުގަނޑު ކުރިން ދިންނުވި ބަރޫދުރު ވިސްނުމުގައި ސީދާ ކަނޑައެޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ފުދޭކަމުގެ ވިސްނުމުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ދާކަން ފުންނަ އެއް ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހޭ އެބަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މިއާ އިންނަވައިގެން ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން އެމް.ޑީ.ޕީ.ގެ ދެންނެވި މިއާ ތަރުޖަމާކުރަން އަޅުގަނޑީ ދިހަވާރު ކަނޑައަޅަމުން، އުމުރު ޚިދުމަތްތައް، އުނގަނޑުދިނުމުގެ މުރާޖާ ފަދަ އިޖްތިމާޢީ ދާއިރާ، ދަތުރުފަތުރުން އިންނުވި ހިރިންއުވުދުންގެ. ކަހަލަކަމާ މައްސަލަ އަދި. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަދަރުއްކަމުން ވަރުތަވައި މިއާދުން ގެއުސޫލުން ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހަމަ މަޖުބޫރުން އިންނަވަނީ. ދެން މިތަނުން ވަގުތު ދުރީ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެވެސް އުސޫލަކުން ހަމައެއް އޮންނަން. އެ ބަދަލުވުން ހިތަހަމަޖެހޭ ކަމެއް ފަދައެއް ވަގުތެއްގައި، އެ ބަދަލުވުން ބޭނުން ނޫން ފަދައެއް ކަމުގެ ވަގުތެއްގައި، މިކަހަލަ ދުރުހުވުންތަކުން ހަތަރުއެވިޔަވުން އެ ބިންއުމުން މިހާރު ނަގައި، އެ ބަދަލުވުމުގެ ތިރިހަށް އަބަދުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔެއިން ހަމަ ހައްދެނިން ދުނިޔަރު ހަމަ ކުރެހުނުވަން ވާހަކަ ދައްކަވަން. އެބަ ◌ޫފުރުސަތު މޮޅު ވާހަކަ ދައްކަވަން. އިއްޒަތްތެރި ހިނގާފައިވާވަރުގައި އިންސާފުވުމަކުން ހަމަ ދުލިން ކަމެއް ރަނގަޅެއް ނުވަން ހަމަ އަލުންވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގައި، މި ކޮންނެވައި އިންސާނިއްޔަތް، މިހާރު ދުނިޔެ އަމްކެދު މަސައްކަތުގެ ތެރެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ދުނިޔޭގައި އިންސާނިއްޔަތުގެ ތަރައްޤީވުން ފިޔަވައި ދާން. އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔެއިން އެ ވަނިހުކު ދޭން. އެ ވުޖޫދު ހަމައެހެރުތްނިކުން ދޭން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިންނުވި ކަންބޮޑުވާ. އެ ދުވަހަރު އެ ކަނޑައަޅުއްވައި ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދި މި ދަންނަވަނީ ހަމަ މިހާރު ހުށަހެޅިފައި ވާ މައްސަލަ އަށް ވާހަކަ ދެއްކެވުމަށް އިނގޭތޯ.

މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ އެދުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ތަފާތުކުރެއް އުނދަގޫތަކުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އިތި މި އަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މަޖިލީހުގައި ގަވާއިދެއް ހެދިފައި އެބައޮތް. އެ ގަވާއިދުގައި އެބަ ބުނޭ އެއް މެންބަރަކު ވާހަކަދައްކާއިރު، އެ މެންބަރަކު އެ ދައްކަވާ ވާހަކަ، އެހެން މީހުންނަށް ނީވޭނެ ގޮތަށް ޖެއްސުންކޮށް ހެދުމަކީ ހުއްދަކަމެއް ނޫނޭ މިތާނގަ. އެހެންވީމާ، މިހާރު މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ދަނީ ހަމަ މި ތާނގައި އަޑުގަދަކޮށް ހަޅޭއްލަވަފުން. މިހާރު އެހެން މެންބަރަކު ވާހަކަދައްކަވަމުން ދާއިރުގަ. އެހެންވީމާ، މިކަން ހުއްޓުވައިދެއްވާށޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ނަންގަވާ ނިޒާމީ މައްސަލަ [illegible]. މިހާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މާލެ ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކިހިނެއް ރައީސްގެ މައިކުރޯފޯން [illegible]؟ ކޮބައިތޯ ރައީސްގެ މައިކުރޯފޯނު؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިހާރު [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މާލެ ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible]،

އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމު ދިރުއްވާލުމުގައި މި ސޯޝަލް ކޮންޓްރެކްޓް ބުނާ، ނިކަމެތި ރައްޔިތުން އާ ޤައުމީ ސޯޝަލް ކޮންޓްރެކްޓް އިޖުތިމާޢީ ޢަޤުދު އޮރި އެއް، ނުވަތަ ރައްޔިތުންނަށް އިތުރު ޒިންމާދާރުކަމާއި ލިބޭނެ ގޮތް މަގުފަހިވެގެން ނުލާ ގޮތަށް ނިޒާމެއް ބައްޓަންކުރުމުގެ ވިސްނުމުގައި މި ދަސްތޫރުވެދެއި އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ސަރުކާރުން ކުރަން ވިސްނާލަދޭށެވެ. ފަހަރެއްގައި ވެސް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނިޒާމު އަޅުގަނޑު ދިރުއްވާލައިދިނީ ދީން. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތު، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގާނޫނުތަކާއި ދަރަނިވެރިވާން. މި ވަގުތަށް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަސާސީ ހައްގުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ވާހަކަ ދައްކަން ހަމަ ދަނީ ސަރުކާރުން ކުރަން. ސުވާލުއައީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިއަދަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ދުވަހެއް. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި މި ދުވަސް ލިޔެވިގެން ދާނެ. އެއީ މިކަހަލަ ދުސްތޫރުގެ އެކި ޤާނޫނުތަކަށް ނަޒަރު ރިވިއުކުރުމުގައި، އަދި އެ ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތް ބަލަހައްޓާ ބެލުމާ، ފުރުސަތު އެއްބަސްވުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަކިވަކިކުރުމަށް ބަޖެޓުގެ ހަމަޖެހިގެން ހަރަކާތް ދުވަހެއް. އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ދައުލަތުގެ ބައިގަނޑެއްގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިހަށް އެކި ބާރުތަކަކުން ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައި މީހުން 77 މެންބަރުން ރައްޔިތުންނަށް ވާހަކަ ދައްކާނެ ދިޔަ އެންމެ މުހިއްމު ފުރުސަތެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އާދެ، މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުތަކުގެ ވަރަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދާ ވާހަކަ ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރުން އެދޭ ގޮތަށް. މި ބާރުގައި އެއްކޮށް 71 ވަރަކަށް މާއްދާ. އަދި މި މާއްދާތަކުގެ ހުރިހާ މާއްދާތަކުގެ ތަފްސީލުތަކަށް ދިރާސާ ވަރަށް އުނދަގޫކަމެއް ވާނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އުނދަގޫވާން ނޫނޭ. އަޅުގަނޑުމެން އުނދަގޫ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތައް މިއަދު ގެ އަށް ދޭ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ އެކަން ނޫނީގޮސްކަން. އެއީ ކޮމިޓީ އެ ބޭފުޅާ އަށް ކުރި ޒިންމާ ކޮމިޓީ ފުރިހަމަވާގޮތް ކުރަމުން އަންނައިރު މި ދައުރު މަޖިލީހުގެ ގ އަށް. ދުވަހު ރާއްޖޭގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކަށް ނޫނީގޮތް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ސަރުކާރުން ކުރަމުންދާ ކަންތައްތައް ނޫނީގުޅޭ މައިގަނޑު އަސާސީ ކޮމިޓީ ތަފްސީލާ ކޮމިޓީ ފިޔަވަޅުތަކާ ކުރަމުންދާ ގެ އަށް ދެކޭ މި ކުރާ ގޮތުގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކާ ކޮށްފައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނޫނީގޮތް ދުވަހު. އެހެން ނުލެއްވި އުނދަގޫވެސް. އާދެ، ނުކުމެގެން މިހާރު މިއަދު ފިޔަވަޅުއަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރުގައި އެއީ ހުރިހާ އަށް ބޭނުން ކުރިއްޔާ. އެ ކުރިމަތިން މި ސަރުކާރާ އިންތިޚާބީ ދުވަހު 25 ވަރަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކުރަމުން މިދިޔަ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު އަދި ކޮމިޓީ ފިޔަވަޅު ވަޒީފާ ދައުރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މެންބަރުން މިކަމުގެ ނުލިބުނު. އެހެންނަމަވެސް، މުހިއްމު ހުކުމްތަކުން ބޭނުން ކަމަށް ވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތާއި ދެން، ޗީފް ޖަސްޓިސް ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 1933 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މި ހުކުމްތަކަށް ނަގާފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި އެކަށް. 1933 ވަނަ

އަހަރަކީ ފާއިތުވި މާޒީގައި ވަރަށް ދިގު މުއްދަތެއް. އަޅުގަނޑުމެން ސީދާ ގޮތުގައި ރައްޔިތުން އަތުން ޓެކްސް ނަގާ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ދުނިޔޭގެ މިކަން ކުރާ އުސޫލާއި އަދި ދުނިޔޭގެ ކަން ހިނގާ މަގު [illegible] އެނގިގެން [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރު ހަވާލުވީ މެނިފެސްޓޯ އެއް ހިފައިގެން، ރައްޔިތުން ގާތުގައި ވައުދުވީ. އޭރުގައި އެ ސަރުކާރުގެ [illegible] ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] މި ކަންތައްތައް [illegible]. މިކަން...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.. މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ގެންދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް [illegible] [illegible] އަދި އަޑުއައްސަވައި، އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަންނަވަން.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އާދޭ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ، އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކޮށްލަމުން މި ދަނީ... ([illegible])

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

މިހާރު ނިޒާމީ [illegible] މައްސަލައެއް [illegible] ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ އާރިފަށް ފުރުޞަތު [illegible].

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ ހިންގުމުގެ ގަވާއިދުގެ 44 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނަނީ މި ޖަދުވަލުގެ 1 ގައި ވާ ކަންކަން [illegible] މި [illegible] [illegible]. އޭގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި [illegible] ޖަދުވަލުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި އޮންނަނީ މެންބަރުން ފާހަގަކޮށްލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި [illegible] އުނދަގޫކުރެއްވި. އެ މައްސަލަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފިޔަވަޅު [illegible] ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިޒާމީ [illegible] [illegible]؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ނެންގެވީ ވެސް ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަން. މިހެން މިދެންނެވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލައި އޮންނާނެ މި ތަނުގައި ވާހަކަދެއްކެވުން ގެންދަވާ އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ދަތި ވެސް ނުކުރުމަށް. އަދި އެދެމުން ވެސް ދަތިވާކަމެއް ނުކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އޮންނާނީ ކުރިން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ގޮތަށް ދަންނަވާލަ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މިހުރުން ވާހަކަ ދައްކަވަން ހުންނެވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މިކަމުގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންނަށް ހެވެއް ލިބޭ ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި މާ ކަރާނެ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ހަވާ ގާބަ އަން ނޫނު ބަދަލު އެ ރައްޔިތުންނަން އެއްޗެއް ލިބޭން އުކާ ވަގުތެއްގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ހަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި ތަނުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ދާއިރުގައި ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް، ކުރިމަތީ އިނދެގެން އުނދަގޫކުރާއިރުގައި އެކަން ނުހުއްޓުވަނީ ކަމަން ވަންޏާ މިމާ ތިބި ކޮންމެ މެންބަރަކަން ވެސް އެކަން ކުރުވިގަން. އެހެންވީމާ، އެކަން ހައްޓަކަން ގެންވާރޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ މިހާރު އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުން ދެއްވައިދީ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ މި ތަންގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ޝުކުރިއްޔާ، އެ ގޮތުގެ މަތިން މިހާރު ވާހަކަ ދައްކަމުން ގެންދާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މި ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މަޑުވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ރައީސްގެ އިރުޝާދަކަށް ތަބާވެ، އަދި މި ޤާނޫނުގައި ގަވާއިދުގައި އަދި ހުރިފައި....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވިދާޅުވާ ގޮތަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އެއްބާރުލުން ދެއްވުމު ވިދާޅުވުމަކަން ނުފެނޭ. އެ އަޑުގަދަކުރާ ބޭފުޅަކު ސީދާ ނަން ވިދާޅުވެފައި، މި ބޭފުޅާ އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހިމަނުން އަޑުގަދަކުރައްވައި، އިންސާފުވުމަކީ ދަންނަވައިގެން ނޫނީ މި މަޖިލިސް ހަމައަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސަކަށް ނޭނގުނު. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އިލްތިމާސްކުރީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އެކަމުގެ ބަދުނާމު އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެހެން ނުހެއްދެވުމަށް އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަން.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް މިހާރު ވާހަކަދައްކަމުން ގެންދާ އިއްޒަތްތެރި ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވާހަކަ ދައްކަވާއިރު ވެސް އެ ދާއިރާއަށް ވާހަކަ ދެއްކުން ވެސް، ހުރަސްއެޅުމަކީ ގޮތް ވެސް އަދި އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޑުއަހާ ދިނުން ވެސް ހަމަ ނުބައްދަލުވާކަން.

އެހެންވީމާ، ވަކި އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމެއްގެ ނަން އަދި ނުދެނެނުވި ކަމުގައި ވި ނަމަވެސް ހުރިހާ ފަރާތަކުން މި ގޮތަށް ސާމާލުކަން ދެއްވައި، މިޒަމާނު އަމަލުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު ކުރިއަރާ ގެންދިއުމަށް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކަ އަކީ މުދަލާއި ހިދުމަތުން ޓެކްސް ނަގާ ވާހަކަ. މުދަލާއި ހިދުމަތުން ޓެކްސް ނަގަމުން މި ދަނީ މިހާރު ފަސް އިންސައްތައިގެ މިންވަރުގައި ނޫން. އާދެ، ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ވިއްޔާ ހުރިހާ ފައިސާ އަކީ ފެން ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްކުރާއިރު ރައްޔިތުންގެ ހެވައި ތަބަ އަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އާދެ، މިއަދު ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުގެ މީހުން މި ރާއްޖެ ޒިޔާރަތްކުރާ ދަތުރުތައް އަންނަ މީހުންގެ މިއަދަދު ދިނަ މީހުން ސަފަރު އެބަ ކުރާ މި ރާއްޖެ ހިނގާކަން މިދަނީ ކޮންއުސޫލަކުންތޯ؟ ކޮންގޮތަކުންތޯ؟ އާދެ، ރާއްޖެއަށް އަންނަ ޓޫރިސްޓުން ހިދުމަތް ބޭނުންކޮށްފައި އެ ބޭފުޅުން ބިލެއްގައި ނުވަތަ އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންކުރި ހިދުމަތެއްގައި ޓެކްސް ނަގާ އެ ބޭފުޅުން ކަންބޮޑުވޭ. އަދި ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ސަރުކާރު ހިންގަނީ. އާދެ، މުދަލާއި ހިދުމަތުންނާއި އަދި މިހެން އެހެން ޤައުމުތަކުން ފާސްކޮށް މަޑުމަ އެކި ބަޔަކުގެ ޓެކްސް މިދަނީ ނަގަމުން ބަސް. އާދެ، މި ކަމަށް ފިޔަވައި މި މިހާރުނަމަ އެ ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ހެވައި ތަބަ. އާދެ، ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްދިނުމަށްޓަކައި ސަރުކާރު ހިންގުމަށްޓަކައި މުއްސަނދިން އަތުން. އާދެ، މަނަވަސްކަން ހުރި މީހުންގެ އަތުން ނިކަމެތި މީހުންނަށް ދޭ ހިދުމަތެއް ދެމެހެއްޓުމަށް މި ބޮޑުސް އެހީވެދޭން މި އޮތީ. އާދެ، ޖީ.އެސް.ޓީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ނަގަން ތައްޔާރުވެއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިކުރާ 14 ޕަސެންޓް އަރާ ފަވައިވުރި މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުސީދި ގޮތުން މި ޓެކްސް ނަގަމާ ވާ ދަށްކޮށް އަވާ ޤަތަ ސަރުކާރު ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަކަން އަހަން މިހާރު ކަމެއްސަތުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިދާ އިން ބޭރުން ވިޔަފާރި ދުން ފައިދާ އަދި އެކަކަން އަދި ދ.މިނިސްޓަރުގައި އަމިއްލަ ފިހާރަ އެއް ހިންގާތީ 14 ޕަސެންޓް އަރާފައި ހުރި މިހާރު. އޭރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދާމިވި ދައްކައި އަޅުގަނޑުމެން މުދަލުކާރު ގަންނަން ހުންނަ ވައިސް އެއްގޮތަކަށްވެސް ބުނެވިވައި ނިމި އަނިޔާވެރިކަމާއިގެ ފެނިގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަރައްޤީކަމަށް އުސޫލަކަން ކުރަމުންދަނީ. އެއީ އަޅުގަނޑު އެކަމަން ޤާނޫނުތަކާ ގަވައިދު. އެބޭފުޅުން ކަން އޮތީ، ނުވަތަ އެބޭފުޅުން ފިޔަވަހިކަމުގައި ކައިރީގައި ވިއްބަވާ ބަޔަކަން އެ ދުވަހަކު ބޭނުންވާ ފައިސާ ހޯދަން ބޭނުންވާ ގޮތަން ކަމު އަނިޔާވެރިކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަހަމަކަމުގައި ދީރީވައި މިޓީ. އެ ދުވަހުގެ ފޯނުކޮށްފައި ކަސްޓަމަރުން ގެދޮރުވެރިޔާ އެރޭރުގެ ވިލަސްތަކުގައި މިބޭ ބަޔަކަ ވިޔަފާރިވެރިން، މިއަދު ނަގަންވީ މިހެން ބިލިހެން ބުރުހާ ނުވަތަ މިލިހެން ބުރިހަކަ މިހަމަން ވިބިކަން ނޫނީވެސް ވިކަންނަން ޖޯން ނުވަތަ ކައިބިދާއިކުމަން ނުވާ. އެ ވިޔަފާރި ގޮތަކަން ބިލްސް ނުސީދާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތުން ނަގަމުން ހަދަނީ. އެއީ ފުރު ނިޔާތޯ. އެއީ ފުރުސަތުގެ ނިޔާތޯ. އެއީ އެސްޓީފް ނިމި، ހަމަ އެއް ނިމި، ޓީރީފުގައި އަފް ޤޯނުން ނިމި ކުހަމުން އައި ނިޔާކަމިހިބި

ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ ވާހަކަ އަކީ 1933 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިކަން ކުރަމުން މި އަންނަނީ އުސޫލުތަކާއި ހަމަ އަދައިގެން. މިއަދު ކުރަން މިއުޅެނީ އެ މަސައްކަތް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މެނިފެސްޓޯގައި ލިޔެ ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަނީ އެ ނަގަންޖެހޭ ޓެކްސާއި އެ ނަގަންޖެހޭ ވަގުތު ވެސް. އެ ވަގުތަށް އަޅުގަނޑުމެން ތަޞްދީޤު މި ވަނީ. މިއީ އައު ކަމެއް. މިއީ ކުރަން ހުރިހާވަރުގެ ކަމެއް ނޫން. މިކަމަކީ ކުރަން މި ވަގުތު މުހިއްމުކަމެއް ނޫނީ ބުނު ދަޢުވާކުރުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް، އަނިޔާވާނެ. ދެން މި އޮތީ ފައިސާ ވަރު، ވަނީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިސްބަތް. ސަރުކާރަށް ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ލިބޭ ފައިދާ ނުވަތަ ލިބޭ ބައެއް. ސަރުކާރުން އެކުލަވާ ރައްޔިތުންނަށް ކޮށްދޭން ކަނޑައަޅާފައި އެ މިންވަރު ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި ވަޒަންކޮށް، އަދި އެ މިންވަރު 5 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ކަނޑައެޅޭ ތަންފީޒުކުރުމުގެ އިތުބާރު ލިބޭނެހެން ރައްޔިތުން އެ މިންވަރުގެ މައްޗަށް އިތުބާރު މި ދެމުންދަނީ ސަރުކާރަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މެނިފެސްޓޯގައި ހުރި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރުމާކުރެވިފައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އެންމެހައި މެންބަރުން ކުރިމަތީ ހާޒިރުކުރަމެވެ. އެއީ ދިރާސާކޮށްފައި ދިރާސާތަކާއި ގޮތުން ވެސް އެކަން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެއީ ރައްޔިތުން އެދުން ގޮތަށް ވާނީ. ރައްޔިތުން އިސްކުރާ ސަބަބަކީ ކުރަނީ ކަނޑައެޅޭ ނިސްބަތުން ކަވަރުކުރާ. އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާ އެއީ ފާގަކޮށްފަ ރުފިޔާ ވަރު ބޮޑުން ވަނީ މިއަދު ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅި ފައިސާގެ އަދި އެ ކަނޑައަޅާ ނަސީހަތް އެ ކަނޑައަޅާފަ ހަރުދަނާ ނިސްބަތް ބޮޑުވަރު ކުޑަ ކަމެއް ވަގުތުގައި ވާހަކަދައްކާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑުގެ ޕާޓީ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި އެދޭ މިކަމެއް. އަޅުގަނޑު އިއްޔެ ވެސް މާލޭގައި ދިރިއުޅެން މަސްވެރިންނަށް ވެގެން. އެކަމުން 2 މިކަމާ އަޅުގަނޑު ދިރާވި. ހިތްވަރުދޭތަ އެއްގައި އެ ބޭފުޅުން ބަދަލުވެގެން ދިރާއި ތިމަރާފުށީގެ ހުރިހާ އެއި އޮތް ބޭރުބާ 2 ކާއިމާކުރާ 2 ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެ. މިއީ މި ރައްޔިތުންގެ ތާރީޚުގައި ދިވަހަރު ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެވާނި ވާހަކަ އެއީ ނޫން. ގޮތުގަދަކުރުމައި މި މަސްގެ ދުވަސް ތަކަކީ، މި މަސް ހިއްސާ، މި މަސްގެ ގެއްލުން ދެވުން ދިރާއި ކަންތައްތަކަށް. ބައްލަވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަސްގެ ބާރަކަށް ވެސް ނޫނޭ އެ ކަނޑައަޅާ ކަނޑު. ހަމަ. އިން މިހާރު އަދި ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުންގެ މަސްވެރިކަމުގެ ކުރިއަށް ޖީޑީޕީ 4 ބޭނުންކުރަން. އެ ކޮޅު ފޯނުކުރަން ސަރުކާރުން. މަހުގެ ބަދަލުން އެކަމު ފުރުޞަތު ދެވިޔަ ރަހި އިންސާފުގައި ހަމަހަމަ އުސޫލުތަކުން ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަތުރުފަތުރުން ދިމާ ބޭނުންތަކުން ގޮތްތަކުގައި ހަމަ ގޮތް މި ކުރިއެރުވުމުގައި ކުރިއަރާނީ. އެއީ މަސްވެރިކަމުގެ ދެއްވާފައި ދާއިރާއިން ހަރުދަނާ ކަނޑަ ވާހަކަދައްކާ ވެސް ނޫން. އެކަމަކު ވެސް އެބަހުރި ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ. ދެން މިއަދު ކަންތައްތަކެއްގައި މި ދިރާސާ. އެހެންވީމާ، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭނެގޮތަކާ މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތާރީޚީ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް މި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ފާސްކުރެވޭ ޤާނޫނާއި ވަރަށް ގޮތް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭ ބިޔަ ފާރާތްތަކުން ރައްޔިތުންނަށްލިބޭ ވަރަށް ފުރުޞަތު އެއް އަދަދުން މި ބަޖެޓް 2%، 3%، 5% ދާނެ. އާދެ، ދެކޭގޮތުގައި ވެސް އެބަ ނަގާ 16

ވައްތަރުގެ ބާނާސް. އެއީ އަދު ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލީން 10 ދުވަހު. އާދެ، އުފެދުނީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކުރީގައި ފާސްކުރި ބިލުގައި ވެސް އުފެދުނު ދުސްތޫރުގައި ހުރި ބިލުގައި އެއް ގޮތަކަށް ހިމެނޭ ގޮތެއް. އެއީ ޖަމާޢަތް ދިރާސާ ދަށުވާ ތަރައްޤީކުރުން ވެސް ބިލްސްގައި ހުރީއެއް ގޮތް ދެބަސްވާ ގާނޫނުގައި ވެސް އުފައްދާ. ދެބަސްވާ ގާނޫނުގައި، ބިލަށް ބޭނ ގާނޫނުގައި އުފައްދާ 16 ސަރުކާރު ކޮންމެ ދުވަސް ވަރަކަށް ބާކީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމާ، ނަޖަހަން ވެދު ސަރުކާރުތަކުގެ މުހިއްމު އަދު ކަމެއް ނޫން އިއްޔެކޮޅު ރައީސް. ބައްދަލުކުރެވުނު. އަލަށް ބިސާރުތަކަށް ބައްދަލުކުރެވުނު. އިސްލާމްގައި ބައްދަލުކުރެވުނު. މި ބާޒާރުގައި ފާރަވެރިކަން ވަނީ. މިހާރު ކުރިމަތިވި ކޮށްދޭން. ހަމަ މި ނިޒާމާއި ޖެހިއަން ސަރުކާރުތަކުގެ. ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން ދުވަހުތަކުގައި އިސްކޮށް ބޭނުން ވަނީ ނުވަތަ ބާރުވެރި ސަރުކާރުތަކުގެ 20،19،18،17،16 ވަޒީފާގެ ބޭނުން މި ނަގައި ރައްޔިތުންނަށް އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ފާޅުކަމަށް އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިކަން ނުކުތު މިއަދު ދެކޮޅަށްހެދި ނަމަ ދިވެހިރާއްޖެ އަސާސީގެ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ފައިދާކުރާނެ. 16 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލުން ދިއައީ މި ކަމަށް ކުރަން މުހިއްމުކަމެއް ކަމަށް. ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް ވަކިވަކިކޮށް ދިޔަ ވަރަކަށް އެއް މީހާ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ނުތެޅޭ މިކަމާ ދެކޮޅުހަދާނެކަން. މިކަމުގެ ޖެހިއަށް ބަޔަކު ވަރަކަށް ދެއްކޭ މިހާ ޤާނޫނުތަކުން ކުރެވޭ އެކަށީގެން ވާހަކަ ހަމަ ހުރިހާ ވަރަކަށްދާނެކަން. އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މުސްތަޤްބަލު ރައްޔިތުންގެ ބާރު. ރައްޔިތުންގެ މުސްތަޤްބަލު ރައްޔިތުންގެ ކަންތައް. ރައްޔިތުންގެ މުސްތަޤްބަލު މި ރާއްޖޭގައި ދިރި ރައްޔިތުންގެ މުސްތަޤްބަލު ރައްޔިތުންގެ މިލްކުވެރި ކަމަށް އެއީ މި ރާއްޖޭގައި ރިސޯސް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެ ވިޔަފާރިން ލިބޭ އާމްދަނީން މުއައްސަސާ ބަދަލުން މިހާ އުނދަގޫކަން ފަހިކޮށްދީގެން ދަރަދަށްގެން، ރައްޔިތު މިހާ ބަޔަ އާމްދަނީ ދިރާސާކުރެވިފައި ކޮންމެ ވަރަކަށް އާސްތާ މިއަދު މި ދައުލަތާ. އެކަން ނުވަތަ މި އުޅެނީ. އެކަމުގެ 5% ބަޔާ ވިޔަފާރިކުރެވޭގެން ފައިދާ އިން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ވަރަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތަ. އެއީ ބޭނާ ބަޔަ އާމްދަނީ ބަލާލިފައި އެކި ކަމެއް ނޫން. މުއާ މި ގަނޑުވަރު ޖާގަމު ރައްޔިތު މިހާ. ބޭނާ ހިތާމަކުރަނީ ކުރިއަށް ރައްޔިތުންގެ ކަމަކު. އެހެނީވާ، މިކަން ނުކުޅޭރަސްމީ މި ވަރަކަށްދާނެކަމާ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، އެއީ ތަރައްޤީކުރުވާ ހިއްސާވާރުގެ ކަމެއް ނޫން. މި ރާއްޖޭގެ ބަދަލުކޮށްގެން ވާވަރުގެ މި ރާއްޖޭގެ ދިރިއުޅޭ ކަން ހިނގާ އުސޫލުން ޓެކްސް ކަމެއް ވެސް ނަމަ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ. އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ އެހެން މުސްތަޤްބަލު ވެސް ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ކަމެއް އަޅުގަނޑު އިހުތިރާމް އެކަމުގައި އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، މިއަދު މި މަޖިލީހުގެ ހަމައެކަނި އުޅުމުގެ ކަމެއް މި ގާނޫނުއަސާސީ ބާރަ މަސައްކަތެއް ވެސް ގެންގުޅެން ސަރުކާރުގެ އަދި މި ކަމަކު ފުރުޞަތު ނުކުމެއް ދޭ ފަރުމާކުރުން ބަލާލާ އަދި ތަރުހީބު، މަސައްކަތް އިސްތިޝާރީ ކަމުގެ ފުރިހަމަ ކަމަށް ވެސް ނުކުތް އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާ އެކީ ސަރުކާރުގެ ނަޒަރުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަން.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ރިޔާސަތުގެ ރައީސް. މިއަދު ބަހުސްކުރެވެމުން މިދާ ބިލަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އަލަށް ނޫން. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ބާވަތުގެ ޓެކްސް ނަގާކަން އަޅުގަނޑުމެން ދަނެގަނެވޭ. އިންކަމް ޓެކްސް ނަގާ، ކޯޕަރޭޓް ޓެކްސް ނަގާ، ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ނަގާ، ޖީ.އެސް.ޓީ ނުވަތަ ވީ.އޭ.ޓީ ނަގާ، ޓޫރިސްޓް ޓެކްސް ނަގާ، ނުވަތަ ބެޑް ޓެކްސް ނަގާ، ރިސޯޓް ރެންޓް ނަގާ، އިމްޕޯޓް ޑިއުޓީ ނަގާ، އެއާޕޯޓް ޑިއުޓީ ނަގާ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާ ކަމެއް ނޫން. މި ސަރުކާރު އަސާސީގޮތުން ވިޔަފާރިއާ ރައްޓެހި. އެންމެ ރިސޯޓުތަކުން ހިމެނިގެން ދިޔަ ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ، ސިޔާސަތާ ދާއިރާގެ ޚިދުމަތްތައް ބިނާކުރުމަށް، ރިޔާސީ ނިޒާމު ދަނީ ހިނގަމުން ރައްޔިތުން ފައިދާ ލިބޭ ގޮތަށް. ރިޔާސީ ނިޒާމް ބަދަލުކޮށް މި ސަރުކާރުގެ 27 ވަނަ ޚިދުމަތެއް ބޭރުގެ ރިޔާސަތުން ނަގާނީ ހަމައެކަނި ޓޫރިޒަމް ޓެކްސް އާއި ޖީ.ޖީ.އެސް.ޓީއާ. މި ބަޔަކުދިން ފަރުވާ ޓެކްސް. އަޅުގަނޑުމެން ހުރި އެއްބައި ނޫން. އެކަމަކު މިހާރު އިންކަމް ޓެކްސް ދިމާވަނީ މި ދަނީ. ނަގާނެކަމާ ނޫން. ދަނޑުވީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން އަތުން ޓެކްސް ނަގާ ކަމަށް ފައިސާ އަނބުރާ އެއްކޮށް ދޭން. އަނބުރާ އެއްކޮށް ދޭން ވާހަކަ އެއް މިއާ ކާކު ދެއްވީ. ހަމައެކަނި ބަނޑާ ބަނޑުން އެކަނި. ކަރުދާހުގައި އިންސާ ޢަމަލެއް އެކަނި. އެއްވެސް ކަމެއް ހިނގާ ތަނެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ. މިއަދު މި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން 2000 ރުފިޔާ 65 އަހަރުވީ މީހުންނަށް އެބަ ދީ ޕެންޝަނުގެ ގޮތުން. އެއީ ކޮންމެހެން މި ބަޔަކުން ހިންގުމާ ކަމެއް ނޫން. ޕެންޝަނުގެ ގޮތުން ދީ އެއްޗެއް. އެ ދީކަން އެއީ ރަނގަޅުކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ އެކަމަށް ޚަރަދުކުރާ ފައިސާ ލިބޭނީ ކޮންތާކުންތޯ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުން ދަނީ ޓެކްސް ނަގަމުން. އެ ދެމެހެއްޓުމަށް ފައިސާ ލިބޭ ގޮތެއް އެބަ ހުރި ހަމަހަމަކޮށް، އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގައި ފައިސާ އަނބުރާ ނުލިބޭ ހަމަހަމަ ޖާގަ ލިބިގެން އެ ދަނީ ޝާއިޢުކުރެވޭ އެ ރަނގަޅު. އެ އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުން ރައްކާތެރިކަމާއި ޙައްޤުތަކުގެ މަސައްކަތް އެއް މިފަދަ، ސަރުކާރު ދިރުން. މަސައްކަތް އެއް ނޫނީ ބޮޑެތި ދަނޑުވެރިން. ބޮޑެތި ދިވެހިން ނުވާ އެއްކޮށް. ދަނޑުވެރި ފައިދާކުރާ ތަރައްޤީކުރުން ވިޔަފާރީގެ ސިޔާސީ ޚަރަދުގައި މިނިސްޓަރ ދާއިރާގެ ވަރަށް ގިނަ ޓެކްސް ދައްކަނީ. ވިޔަފާރިތަކުގައި މިނިސްޓަރީގެ ވަރަށް ގިނަ ވަރަށް ގިނަ ޓެކްސްދެއްކޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ޓެކްސްދައްކާ ފަރާތްތަކަށް ހުރިހާ ކަމެއް ދެނެގަތުން. ޓެކްސް ދައްކަނީ. އެކަމަކު ނަގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޚަރަދުކުރެވުނު ބަޔަކަށް. ދަތި ވިޔަފާރިވެރި މިނިސްޓަރުން ދައްކަން ކޮށް ބޮޑުކަމެއް ނުދޭ. ކޮށް ޚާއްސަ އެއް ނެތީ. މިނިސްޓަރު އަދި 14 އަހަރު ވިޔަފާރިކުރާ ބޭފުޅުން ވިޔަފާރިވެރިން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލަދެއްވާ. ވިދާޅު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ހުށަހަޅުއްވަން. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޒު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ކަނޑައެޅިގެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނުކުތާއާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ ލިޔުނުއިރުގައި ނުކުތާ ކަނޑާލައި ހުއްޓަ ބައި އަރީ ބޭނުންވާ ލިޔުމުގައި ޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ނުކުތާއާ އެއް ނުލިބެނީ. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުނުއިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އެނގޭނެ ނުކުތާ ކަނޑާލާފައި ހުއްޓަ ބައި ހުރި. ދެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ނުކުތާ، ނުކުތާ ކޮމާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވިދާޅުވާފައި އެ ޖަހާލާ މިހާރަކު ނުލިބޭނެ. ހުރިހާ ހުއްޓަ ބައި އަރީ ބޭނުންވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވީ ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަސް ބޭނުންކުރެއްވުން ރަނގަޅުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. ކުރިއަށް ގެންދަވާ ވާހަކަފުޅު ނިންމާލެއްވުމަށް.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ ޓެކްސް ވެސް ނަގަންވާނެ. ނަގަންވީ އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން. އެއް ފަހަރާ ހުރިހާ ވައްތަރެއްގެ ޓެކްސް އެއް އެއް ފަހަރާ ރައްޔިތުން އަތުން ނެގުމަކީ، ދަތިވާނެ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ނަގާ ކޮންމެ، ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ މުވައްޒަފެއްގެ އަތުން 7% އެބަ ނަގާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕެންޝަނާ ދިމާލަށް ކުރެވޭ ކޮންޓްރިބިއުޝަންއެއްގެ ގޮތުގަ. އޭގެ ދައްކަމުން އިންކަމް ޓެކްސް ނަގަމުން، މިހާރު މަގުމަތީގައި ދުއްވާ އެއްކިރި ދުއްވާ ވެސް ޓެކްސް ދައްކާއިރުގައި. އޭގެ ވެސް މާ ކުރިއްސުރު ވެސް ހިނގާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އޭތި ނުކުރަންވީ ކަމެއް ނޫން. ކުރަންވީއެއް. އެކަމަކު އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން ކުރަންވީ. މިހާރު ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ މިހާރު ނަގަމުން އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަން 3.5%. މިހާރު ހުރަހަކާޅައި އެ އޭތި 6% އަށް ހަދަން. ޖެހިގެން އަންނަ އަހަރު އޭތި ބަދަލުކުރަން މި އޭތި ހުރަހަކާޅައި 10% އަށް. އަޅުގަނޑުމެން

މިދަންނަވަނީ ތަންކޮޅެއް ލަސްވެގެން މި އެއްކިރި ގެންދާނެ. އެއްފަހަރާ މި އެއްކިރި ގެންދިޔައީމަ ދިވެހި ރައްޔިތުން ބަނދިހާޒަރި ވެއްޖެނީއެވެ. ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ކިޔަވައިދެމުން ނަގަމުން ގެންދާނެ. އޭގެ ފައިދާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ވަރަކުން ދައްކަމުން ގެންދާނެ. ޢަމަލުން ދައްކަމުން ގެންދާނެ، މިހިރަ ފައިދާވަނީއެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް މި ބޭނުން އެއް އަދުގަނޑުމުން ނިކަމަ. އެހެންވީމާ، [illegible]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ދެންމެ ވިދާޅުވި ބަސް ވިދާޅުވުމަށް ދަންނަވަން. އެއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަނީ އެކަމަކު، މަޖިލީހުގެ ރައީސް ވަނީ އެކަމަށް ތާއީދުން އެއް ނުހުއްޓުވާށެވެ. އެހެންވީމާ، އެއީ ބޭނުންފުޅުވުން ރަނގަޅު ބަހާއި ނުހުނުކުގައި ދަންނަވަން. ވާހަކަފުޅު ކުރައްވާ ގެންދަވާ.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަހަލަ ބިލެއް ނަގައިގެން އެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިބުނީ އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ ގޮތަކީ. މިބައިގެން [illegible] އެކަމާ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް.. [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible]

ސަރުކާރަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ލިބޭނެ އުސޫލެއް މި ތަނުން ފާސްކުރާ ކޮންމެ ބިލަކާ ދޭތެރޭ، ނޫނީ ޤާނޫނަކާ ދޭތެރޭ ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުން އެހެން އެއްޗިއްސާ ދޭތެރޭ ވެސް ޢަމަލުކުރަނީ. ދިވެހި ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަކީ ހަމަހަމަ ބައެކޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ދާއިރާގައި ވެސް ހަމަހަމަވާނެ. ހަމަ އެ އުސޫލުން ދިވެހި ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް މިތަނުން މި ނަގާ އެއްޗެއް ވެސް ދައުލަތުން މި ނަގާ ޓެކްސް އެއް ނުވިޔަސް އަދި ޚިދުމަތުގެ ދިނަސް ޢާއްމުކޮށް އެންމެންނަށް ލިބޭން އުސޫލުން ހަމަހަމަޖެހިއްސާ. މިއަދު އެންމެން ދަންނަ ބަޖެޓުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުކަން ނޫނިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވެފައި އެބަ އޮތް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ، ތިމަންނަ ބޮޑުގެ މެންބަރަކަށް ވެއްޖެއްޔާ ތިމަންނަމަށް ހަނދާންކުރަން ހިތާމަވޭ. އެކަން މިހާރުން ތިމަންނަގެ ނުލަފާވާން ދައްކާލައިދީފާ. އެކަން ނުހައްދަވާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ޖުމްހޫރިއްޔާ އެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް ތަފާތުތަކާ ދަންނަވާލަން ބޭނުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަކީ ހަމަހަމަ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަދި ބޭރުން އައިސް އުޅޭ ނިޔަލަށް، ޚިދުމަތް ދިނަސް، އެއްގޮތް ބިލަށް އައި އުސޫލުން މިނަކަތަށް ގެންގުޅުއްވާށޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާސް. ފާހަގަކޮށްލަދޭން ކުރިއަށް ގެންދަވާ އަދަދު ގުޅުންހުރި ހަމަޔަށް ދުވަސްވީހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްލައްވާ ނުނިމިއްޖެ ކަމަށް ފެނޭ ދުވަސްވީހާ އުޅުއްވާ ފާހަގަ ދެންނެވީ.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާސް ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގުން ބޭނުން ނިމިދަނީ މިހާރުން ކުރަންޓާ ކަމެއް ބަލައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ މި ބިލު ޑްރާފްޓްކުރެވި މި ބިލުގެ ފާހަގަކޮށްލަން ދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ. މި ޤާނޫނުގައި ހުރި ބިލުތަކެއް ފާހަގަކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ކޮންމެ އަހަރަކު ބަޖެޓު ހުށަހަޅާ ވަގުތު ޚަރަދުތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކާ ބެހޭގޮތުން ވިސްނާލުމަށް ފުރުސަތު ލިބޭނެ. ބަޖެޓު މިހެން ޚަރަދުކުރުމަކީ ވީ ހަމަޖެހުމާއި ހިސާބުތަކުން ބަލާފައިވާ ރާއްޖޭގެ ބޭރުން ހިނގައިދާން ވެއްޖެ. މި ފަހުން ބަޖެޓު ޗެކްކުރެވިފައިވާ ގޮތް ބަޖެޓް ބަލާލަން ފަހަނައަޅާ ދާން ބަދަލުކޮށްގެން ކުރިއަށް ދާންވާނެ. އެހެންވީމާ، ފަހުމަށް ޖާގަ ދޭން ބަލާފައި މަސައްކަތް ކުރުމަކީ، 1، 2، 3، 4، 10، 20، 30 އަހަރު ދުވަހު. ބަޖެޓް އެއް ނިންމުން. އެހެންވީމާ، ހުސްމުރާޖަޢާ ފަރާތްތައް 30 އަހަރު ވީ ފަހުން ޖާގަ ނިސްބަތާ ބަދަލުތަކުގެ ބަހާލުމާއި ބަޖެޓުގެ ތަފާސްހިސާބު، ޕްރޮގްރާމް ބަޖެޓުގެ ފައިދާ ބަޖެޓު ބެލުމަކީ ވެސް ވަރަށް މުހިންމު. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުގެ ފާހަގަކޮށްލަން. މިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަ ވެސް ނުކުރެވޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ބޭނުންވާން މި މަސަލަ އަޅުގަނޑުމެން ގޮތަށް ބަޖެޓު ހިސާބުކުރާ މިކަމަށް ކުރަން ޖާގަ ވެސް ނޯވޭ. އަދި

މިކަމަށް ވަގުތު ވެސް [illegible]. މިއީ އެކަމަކު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިކަން ހަމަ ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންކަމަކު މި ވާ ގޮތަކީ ރައްޔިތުން އަތުން ނަގާ އެއްޗެއް މިއީ. ވިޔަފާރިވެރިން އަތުން ނަގާ އެއްޗެއް މިއީ. އެހެންވީމާ، މި ބައިބައިކޮށްގެން ނަގަމުން ގޮސް ރައްޔިތުންނަށް [illegible] ނަގަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވާ ގޮތަކީ ކޮންމެހެން ނަގަންޖެހޭ. ކޮންމެހެން ވެސް ނަގަންޖެހޭ. 30 އަހަރު ވީއިރު [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ސަރުކާރާ ހަވާލުވި [illegible] [illegible] [illegible] ބަޖެޓުގައި، ބަޖެޓުން ބޭރުން ރިޔާސީ އިންތިޚާބާ ދިމާކޮށް 300 މިލިއަން [illegible] [illegible] މަސައްކަތްކުރި ކޮންޓްރެކްޓަރުންނަށް ދައްކަން އޮތްކަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓުން ފެންނަން އޮތް [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އިން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 500، 600 މިލިއަން ޑޮލަރު މި ދައުލަތު [illegible] އޮތްކަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަރަނިޔަށް ފައިސާ ނަގާފައި ހުރިކަން. އާދެ، މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރާ [illegible] [illegible] [illegible] އިންސާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރަން [illegible] އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫންކަން. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] ގޮތުގައި އެކަން ހިނގައިދާން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ [illegible] އާމްދަނީގެ ޤައުމުގެ [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ފިކުރުކުރަން. މިއަދު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިޔާސީ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] 30 އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަޅުގަނޑުވެސް މި ތާނގައި މި ރިޕޯޓު މި ވާހަކަދައްކަން މި ޖެހެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައެއް ބޭފުޅުން މިވެނި ކަމެއް ނުވެއޭ، އެވެނި ކަމެއް ނުވެއޭ، ސަރުކާރުން މިކަން ކުރަނީ [illegible] [illegible]، އެ ވާހަކަތައް އެބަ ދައްކާ. މިއިން ކޮންމެ ކަމެއް ކުރަނީ ވެރިކަމުގެ [illegible]، މިއިން ކޮންމެ ކަމެއް ކުރަނީ ވެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވެރިކަން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި ކުރަން މި އުޅޭ ކަމަކީ ކޮންކަމެއްތޯ. [illegible] ބޭރުން އެ ވިދާޅުވާ ކަމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭފުޅުންނަށް، އެ ކުދިންނަށް [illegible] ދިނުން. [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ދިނުން. [illegible] ބޭރުން އެކަން ކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދިނުން. [illegible] ބޭރުން އެކަން ކުރުމަށް [illegible] 2000 ރުފިޔާ ދިނުން. [illegible] ބޭރުން އެކަން ކުރުމަށް މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިނުން. [illegible] ބޭރުން އެކަން ކުރުމަށް މިއަދު [illegible] [illegible] 32000 [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ބޭރުން އެކަން ކުރުމަށް މި [illegible] 65 އަހަރުން މަތީގެ ތިބި [illegible] [illegible] [illegible] ދިނުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކުރިން އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން. 11 ޖަހާއިރު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:00 އަށް]

10. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

10.1- بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10 އަށް. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް 10.1، [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ [illegible] ނަންބަރު 02/99 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އާދެ، މިހާރު ބަހުސް މި ހިސާބަށް ދިޔައިރު ބާކީ ވަގުތު އޮތްގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 23 މިނެޓު ބާކީ އެބައޮތް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަގުތު ވަނީ ހަމަވެފަ. ވަކި ޕާޓީއަކާ ނިސްބަތްނުވާ މެންބަރުންނަށް 23 މިނެޓު އެބައޮތް. ޕީ.އޭ އަށް 9 މިނެޓު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް ވަގުތެއް

ށެއް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 2 ދިނެމުބައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި އެއްވެސް މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ ފުރުސަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންނެވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. (ވަގުތު ހަމަވުމުން) އާދެ، ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރަކު އިންނެވި ނަމަ، އެ ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު ހުޅުވާލާފައި މި ވަނީ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު މުހައްމަދަށް.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު މުހައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ފުރުސަތަކަށް އެދިގަތީ ހަމަ، މި ދައުލަތުގެ ސިއްހީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި ސިއްހީ ހިދުމަތް ކަނޑައެޅުމުގެ ބިލު އެ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތަކަށް އެދުނީ. ދެން މިހާރު މި ވާހަކަފުޅުތަކަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު އެދޭ ބައިވެރިވެލަން އެއް ނުކުތާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ މި ފުރުސަތު ދޫކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ، މިހާރު ފުރުސަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ އެއްވެސް މެންބަރަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މާމިގިލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް.

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖޫރީމަތީގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަހީމް ހުސައިނުމަށް ވާ މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަކި ގޮތަކަށް ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކުގައި އަދި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމުގައި މި ބިލު ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އިޖުތިމާއީ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގާނޫނުތަކާއި ބެހޭ ގޮތުން މިހާރު ހިނގަމުންދާ ގޮތުން ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް މި ވަނީ. އެސްޓޭޓުގެ ބޭފުޅުން ވަކި ގޮތަކަށް ގޮވާލައްވާފައި މި ވާ، ބަދަލުތަކާ ގާނޫނީ ގޮތުން މި ބޭނުންވަނީ މި ބިލު ގެނައުމުގެ ބޭނުމަކީ ކޮބައިތޯ ބަލާ އިރު ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް. މި ފަދަ ގޮތް ތަކެއް ވެސް ނުދެއްކުން. އެއީ މިހާރު ވެސް ގާނޫނުގައި އެކަން އެބަހުރި ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން މި މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގެ ނިޒާމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިލަން. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުގެ ގޮތުގައި މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަން މި ވަނީ މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށް ވާތީ. އެހެންވީމާ، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވަކި ގޮތަކަށް ފާސްކުރުމަށް ކުރިން ގާނޫނު ބެލުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ސަރުކާރުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް އަޅުގަނޑު ރަނގަޅު މި ގާނޫނު ތަކުގައި އެކަން ކުރަން ނުކުތާ އެބައޮތް އެއްބާރުލުން ދޭން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ހަމަ ރަނގަޅުވާނީ. ގާނޫނުން

މީގައި އަޅުގަނޑުމެން އިތުރަށް މި އިސްލާހުކުރުމުގެ ބޭނުމެއް އެބައޮތްކަމާ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު ގޮތުގައި ކުރުން މި މައްސަލަ ނިންމާނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް ކަންނޭނގެ އިނީ މި ކަމަށް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ވާހަކަދައްކާލަން ވަގުތު ލިބޭނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެހެނެއް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްލާމްދީނުގައި އޮތީ ޙަލާލް ކަނޑައެޅިފަ. ޙަލާލް ނަގައިގެން މަޖުބޫރުން ނަމަވެސް ޙަލާލް ނަގައިގެން ހިންގެން އުޅުނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު ބަހުސްކުރެވެމުންދާ ދުސްތޫރީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 02/99. އާދެ، މިހާރު މި ދުސްތޫރުގައި ބަހުސްކުރުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ފަހުބަސް ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ބިލު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް.

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، 02/99 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ބާރު ޤާނޫނުގެ 08 ވަނަ މާއްދާ އަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރައްވާ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ބޭފުޅުންނާއި އަދި އިސްލާހާ ދެކޮޅަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކީގައި ޝުކުރުދަންނަވަން. ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް އެ ފާޅުކުރައްވަނީ އެ މެންބަރެއްގެ ޚިޔާލުފުޅު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ ޚިޔާލުފުޅަކަށް ވެސް އިޙްތިރާމުކުރަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅީ ހަމަ ވަރަށް މާތް މަޤްޞަދު ދެމެހެއްޓުމަށް. ދެންމެގައި [illegible] ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވިދާޅުވިހެން މިހާރު އޮތް ޤާނޫނުގައި ވެސް ހަމަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަންޖެހުނީ އެ ޤާނޫނުގައި އެކަން އޮތުމާ ވެސް، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] ގަވާއިދަކާ ގުޅޭ

ގޮތުން އަދި ގަވާއިދެއްގެ ދަށުން އެއް ފަހަރާ އިތުރުކުރަން ބޭނުންވާ މުއްދަތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އެއް ފަހަރާ ނަންގަވަވުން ގެންދަވާ ކަހަލަ، ގެންދަވާތީވެ އެކަން އިތުރަށް އެކަމަށް ހައްލެއް ހޯދައިދިނުން، ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ހައްލެއް ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތުގައި އަދި ނުކުމެން މި އިސްލާހު އަސާސީ ނުކުތާ. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ މި މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުދަންނަވާ ގޮތުގެ މަތިން މިކަން ނިންމަން. މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނިސްބަތްވާ އެ ބޫނުން ޝުކުރުދަންނަވާ ގޮތް. ދެން މި އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން މަޖިލީހުގައި ދެއްކެވި ބަސްފުޅުތަކުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތާއީދުކުރެއްވި. އަޅުގަނޑު ދެކެން އެ ގޮތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާކަށް ނޫނެވެ އެހެންވެ. އަޅުގަނޑު އެގޮތަށް ކިޔަ ކަމެއް ނޫން މިއަދު. އަޅުގަނޑު މިކަން ކުރި ރަނގަޅު ގޮތަށް ދިރާސާކުރުމުން މާލޭގެ އާބާދީ ގިނަ ކަމުގެ އަސަރު ފޮރުވިގެން. އާދެ، އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގެ ފުރުޞަތުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މި ބިލުން ވެސް ގަބޫލުކުރާ މި ކަމަށް ދުވަސް ދިރާސާ ގުޅިގެން ކުރިން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދިރާސާކޮށް ދަތިކަމެއް އަޅުގަނޑު ކޮށްދިން ފުރުޞަތު ދިރާސާކޮށްދޭނެ މި ބިލުގައި ވެސް ދުވަސް ވަމުން ގެންދާ ދިރާސާތަކުގެ އިޞްލާޙު ބެލޭ ހިސާބުން ދަނޑުވެރިކަން ފުރުޞަތު ދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ގޮތުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށް ދާ ފޮތް ދެނެގަތުމަށް ސިޔާސަތު އިތުރު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވި މަސައްކަތަށް ތާއީދުކުރުމަށް ނިންމާފައި ގޮތުގެ ތެރޭގައި. އަދި ހަމަހަމަކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރާސާކުރެވޭނެ ގޮތް ވެސް މިއަދު މިއަދު ގޮތްތަކުން އެކަން ގޮތަކަށް ބަދަލުވުމަކީ އެކަމުގެ ބޭރު ހިއްސާ އެއް ބޭރު އަލުން ޢަމަލުކުރުމުން އެއް ދިރާސާކޮށް ދިރާސާ އެއް ދާއިރާ އަދި ދިރާސާކުރާއިރުގެ ދާއިރާ ކުރިން ވެސް އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ބޭފުޅުންނަށް އިތުރު ފުރުޞަތުތަކެއް ހޯދައިދިނުމުގެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑު މިކަން ކުރި. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ދަންނަވާލުމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ބޮޑު ނިސްބަތްވާ މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބޭނުންފުޅު ވާ ގޮތަކަށް ކިޔަން ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން. އަދިވެސް އެއްފަހަރު މި ބިލު ދިރާސާކުރައްވާ ކަމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަމުން ވަކިވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިއާ ހިސާބުން މި ބިލުގެ ބަހުސް ނިމުނީ. މިއަދުގެ ވޯޓަށް އެހުމުގެ ވަގުތުގައި މި ބިލު ބަލައިގަނެވޭތޯ ބެލުމަށް ވޯޓަށް އެހުން އޮންނާނެ.

10.2- މިސާލު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 10.2 އަށް. ފޯނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް ކުރީ ދުވަހު ވާހަކަފުޅު ނުނިމި ވާތީ، ވާހަކަފުޅު ފުރިހަމަކުރެއްވުމަށް ފުރުސަތު ދޫކޮށްލެއްވީ. ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ.

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ބިލު ޤާނޫނު ހެދުމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ [illegible] ވެސް [illegible] ކޮންމެވެސް [illegible]. [illegible]، [illegible] މިނިވަން [illegible] ހުރިން ކަމަށް. އަޅުގަނޑު [illegible] މިނިވަން [illegible] މިނިވަންކުރުމުގެ [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ސަބަބަކީ ފުލުހުން [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ތާއީދު [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] ފުލުހުން [illegible].

ކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި އެ ވާހަކަ އެގޮތަށް ޢާއިލާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެހެން ގާނޫނަކުން އެ ބަދަލުކުރެވޭން އެހެން ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކަ އަކީ އެ ވާހަކަ އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކަ އަކީ ފުރުސަތު އޮތުމުގެ ތަޢުލީމީ މަރުޙަލާގައި އެބަހުއްޓޭ މި ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް އުމީދާ ޙައްޤު ނުލިބި ކުއްޖާ އުމުރުގެ ކަރިގައި ޖައްސާ އެ މީހާގެ މުޅި ދިރިއުޅުމަށް ނިކުމެގެންދާ ޕްރޮފެޝަނަލް ޓްރޭނިންގ، އެ ބިންގާ އުފެއްދުމަށް ގެންދެވޭ ނަތީޖާއާ. ޕްރޮފެޝަނަލް ޓްރޭނިންގ އާޚިރުގައި ވެސް މި ތިއްބަވާ ގާތި ތަފާތުތަކެއް ފުރުޞަތު ބަޔަކު. މިހާރުން ރައްޔިތުންނަށް މިހާރުގެ ގައިގައި ޖުމްލަ ތަޢުލީމީ މިޤްދާރު ބައެއް އޮތް. އެހެންވީމާ، މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަވާ ވަރަކަށް މިނިވަންކުރަން ކަންކަން އުޅެންކުރުމުގައި ފިޔަވަޅު އެބައޮތް، އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަވައިދޭ ތަޢުލީމީ ނިޒާމް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް ނިންމާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޓެކްނިކަލް ދާއިރާ ގަސްތުކޮށް ރާއްޖޭގެ ބޭބޭފުޅުން ނުކުމެވަޑައިގަތީ. ޖީ.ސީ.އީ ސާނަވީ ތަޢުލީމު ފޯރުކޮށްދޭ ނިޒާމު ނޫން. ގާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން އިސްކޮށް ހަމަހަމަ ފުރުޞަތު ގާނޫނީ ގޮތުން ނިޒާމުން ކުރިއަށް. ބަޔާންކުރެވޭ.

ބަޔާންކޮށްފައި. އަޅުގަނޑުމެން އިބްތިދާއީ ދަރަޖައިގައި މިކަމުން ފެށިގެން ނުލިބެން މި ދިރާސާ މި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ދަރިވަރާ ބަލަ ބޮޑުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުވަން ވަރަށް ގިނަ ގަވާއިދުތަކުން ތަފާތު ޚާއްޞަ ކިޔަވާދިނުން ހަމަ. އަޅުގަނޑު ނިސްބަތް ސަރުކާރު ދަރިވަރާ ބަލަ ބޮޑުން އެ ވާހަކަ ކިޔައިދޭ ގެންދާކަށް. އެއީ އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެ ވާހަކަތައް ކިޔައިދޭ ގެންދިޔަ ފެށިގެނާ ދެއްކެވި 100 ވާހަކަ ފެށު އުސޫލުތަކުން. އަޅުގަނޑު ނިސްބަތު އެ މީހުންގެ ބޮޑު ދަރަޖަވެރިކަން ވާކަތް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ނިކުތުމުގެ ޕްރޮޕޯޝަން ކަމުގައިވާ ކަމަށް ދަރިވަރުން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު އަދި މެދުގެ ދަރަޖައިގެ ސިފަތައް ދަރިވަރުން ސާނަވީ ބޭނުމާ އަދި ކަމެއް ނިޒާމުކުރަނީ ރިޕޯޓްގައި އެއީ އިބްތިދާއީ ޕްރޮގްރާމް ކަމުގައި ގާނޫނީ ނިސްބަތް ފަރާތުން ޕުރަސިސް ކާޑުތައް ފޯރުކޮށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ތަޢުލީމީ ދިރާސާ ބޮޑު ބޮޑުން މި ވާހަކަ ދަންނަވަންޖެހުނީ މި ސަރުކާރުގައި ދަރިވަރުންގެ ތަޢުލީމް އެކަމް ބަޔާއްގެ މާލޭގެ، މުދަލާއި މީހުން ފަށަތްތަ އެ މީހުން ނިކަމެތިކޮށްލާ ބޭކާރު ކަންކަމާ ސާދާހީ ސަރުކާރު އިން އެއްޕަށްކަންތައް ތިބީމަ.

މީހަކު ހަމަ ފުރުޞަތު ކަމުދާގައި މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތަކަށް އެ ތަނެއް އިސްކޮޅުން ދޯދޭގައި ތިބި ބައިތަ ގަސްތުގައި ތިބެނެގެން ކޮންޕިއުޓަރު ކަންތައްތަކެއް. މި ރާއްޖޭގައި ރިއާ ނިސްބަތް، މި ރިއާގެ ކުޅިވަރުގައި ޚާއްޞަ މިކަން މިހާ ފުރާ ދަރިވަރާކަން ފަރާތަކީ ފެށު ބަޔާން ޚާއްޞަތަކުގައި ފުރުޞަތު އަދި ކުރިއަށް ތިއްބާ އިސް ބައިތަ އެ ބޮޑުކަން އޮފީހުގައި ތިއްބަވައިގެން ކޮށްދޫކޮށްލާ ދަރުސް. ފައިސާގެ ދަރަޖަތަކުގެ 1 ގްރޭޑް ކުލާހު މަސައްކަތް ދިވެހި އެއް ސުވާލު އިމްތިޙާނުދޭން، 1 މިސްރާބު ދަރިވަރާ އަހަރު ހަދަން. ހަދާފައި އެ މިހާ އެންމެ ފަހަރަކު ދިރާސާކުރާ މިހާ ކޮށްފައިވަނީއްސުރެ ފުރުޞަތު ޚާއްޞަކޮށް. ގޮސް އެ ބާކީގައި ބޮޑު

މިހުންނަކީ ދަރިވަރާ އެއްކަލަ ދިވެހި ފަރި ހަމަކަކަށް ދަރައްގާ އަނެއް މިހާގެ ބޮޑުކައި އެއް މިޑިއަމް ގްރޭޑް އަޅުވަނީ. ބަޔާންކޮށްގެން މިހާ 1 ޓާމް ގްރޭޑް 2 މިޑިއަމް ގްރޭޑް 2 ޓާމް ގްރޭޑް ދިވެހި އެކަކު 2 މިޑިއަމް ގްރޭޑް ސާނަވީކުރަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 3 ޓާމް ގްރޭޑް ދިވެހި އެކަކު 3 މިޑިއަމް ގްރޭޑް

ސާބިތުކޮށްދެވޭ. އަދުގަނޑު ތަންކޮޅެއް ކުރީ ދުވަހަކު ވެސް ވާހަކަދައްކައިން 6 ޖަޒީރާގެ ޕްރޮގްރާމް މި ޤައުމުގައި ފުރުސަތު އޮފީސް ދުރުވެރިވެގެން މީހުންގެ އަތުން އެބަހުރުމާ 07 މިލިއަން ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު ނަގައިދިނީ. މިއީ ފެންނަން އޮތް ބަޔާނެކެވެ. އަދިވެސް މިހެން ދުނިޔޭގައި އެ ރީތި. އެ ފައިސާ ހުރި މީހުންނާއި، އެކަން ކުރި މީހުންނާއި، އޭގެ ގެއްލުން ލިބުނު މީހާ އެނގޭ ގައުމު ދުވަހު، ހިޖުރަތުގައި ރާއްޖެ އިން ބޭރުގައި އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ފުރުސަތު އޮފީހުގައި އަދުގަނޑުގެން އިންތިޒާމްކުރި ހަމަޖެހޭ ވަރަކަށް ހިންގުމުގައި ވިއްސަ އިންތިޒާމް އަދި މި ބޮޑު ބަޔާގެ މީހުންގެ ހަރަކާތްތަކުން ސަރުކާރުގެ ބައެއް ވިޔަފާރިތަކުގެ ވެރިން އެއްބަސްވެ ނުވެ އެއްވެސް އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އަދުގަނޑުގެން އާންމު ދުރުކުރުމަށް ދުވާލުގައި ސަރުކާރުގެ ދަތިތަކުގައި އަދުގަނޑުގެން އެ ސަރުކާރު ޙައްޤު. އެ ބައި ސާބިތު. މީހުންގެ އެޅުމުގައި މީހުން ދުރުގައި އަދި ގޮތުން ނުކުމެވި އެ މިހާރު ދުރުގައި އަދި އެކުލެވޭ ވާ ގޮތުން އާންމު ގަތުގައި ހަދާފައި ހުރި ކަމުގައި ކުރިއަރާ އަދުގަނޑުގެން ސަލާމަތުކޮށްދޭ. ސަލާމަތް ނުކުރެވޭ. އަދުގަނޑު މާލޭގެ ދައުރުގެ އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ ގޮތެއް ނުވަތަ މި ބިލު ހުރަސް ފެންނަން މި ބިލު ހުރަސްވެފަ ފެނުނު ދައުރުގެ އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ މި ބިލު ހުރަސްވެފާ އަދުގަނޑު މިކަމާ އިންސާނީ ވަރަށްބޮޑު ނުން. އަދުގަނޑު ވެސް ޖަމްޢިއްޔާތަކުން މިނިވަން އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ސަރުކާރު ކުރެވުނު، މިނިވަން އިންސާނީ ޖަމާޢަތަކުން ތަރައްޤީކުރުމަށް ދާ ނަމަ މި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ އަދަދު ގެއްލިގެން ވާ ޤާނޫނީ ތަރައްޤީ މި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެން. އެކަމަށް ނުހިފައި އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. ޤާނޫނު މި ދުވަހު ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް. ޤާނޫނީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ދުވަހެއް އެއްގޮތަށް އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. އެކަމަށް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ޤާނޫނު ދުވަހުގެ އާއްމު އެގްރީމަންޓް ބެހޭ ވަރަށް ފަސޭހަ ކަމަށް ރައްޔިތުން މިހާރު ހަމައެކަނި ޤާނޫނުތަކުގެ ވަސީލަތް ނުލިބޭ. މިއީ މި ޖަހާފައި އެކު ސަރަހައްދު އެ އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. ވަކި މީހަކު ބޭނުން ކަމެއް ނުހިމެނޭ އެކި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް. މިހެނީ މީހުން މިހުންނަށް. މި ކަންތައް ކުރުވަނީ މި ޤައުމުގައި މި ޤާނޫނީ އިދާރާތަކުގައި އާއި ސަރުކާރު ދައުރުގައި ހަމަ ހުރި ބޭނުމުގައި މީހުން އެހެނިހެން ތަފާތުތަކުގައި އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. މިއީ ހިތާމަޔަށް ވާހަކަ އެއީ އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. މި ހާލަތު މީހުންގެ މުޅިހެއްގެ ޖެހިފައިވާ 6 މިލިއަން ރުފިޔާއިރުގައި 80 މިލިއަން ރުފިޔާ ނަގާ ވަރަކަ. އަދުގަނޑު މި ހާލަތު 600 ރުފިޔާ ދިވެހި 6000 ރުފިޔާ ނަގާ ވަރަކަ އެއް ނުން އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. ފުރުސަތު އޮފީހުގެ އިސްވެރިން އެ ވަގުތުގައި މިބޭނުން އުމުރުން 20 އަހަރު، 21 އަހަރު ކުދިންނަށް މި ހާލަތުގައި ތަރައްޤީކުރަން ގޮތް. މިހާ ގޮތުން ސަބަބު އަމިއްލަ ބަޔަކުތަކަށް ގޮތް. އެއްޗެއް މިހާ އަދި ބައެއް މީހުންނަށް ފުރުސަތު އޮފީހުން އެއްޗެއްކަމަށް ހެދިފައި މީހުންނަށް ނުން. ބައެއް ބާރުގެން އެބަ ހިނގާއިރު ފުރުސަތު އޮފީހުން ބަޔަކުނަށްގައި ވިދާޅުވީ އެ ބަޔަކުނަށްގައި މިޙާލަތު ސާބިތުކުރަންޖެހޭނީ. އަދިވެސް ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތްތަކަކުގައި އެ ވަރަކަށް ނުހަ އިބްރާހީމް ބުނެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތްތަކަށް އެވަރަށް ނުވިޔާ އޭގެ އެއްބަސްވުމުގެ ނުން ނަގަން ފެނިއްޖެ. ރައްޔިތުން މިހާ އަދި ސަރުކާރު ހިންގައިދިނުން. މިހާރުގެ ބައެއް ރައްޔިތުން އެ މިހާ ނުބައި އެއްވެސް ކަމުގައި ނުވިޔަފާރި ކަމަށް. މިހާރުގެ ބައެއް ރައްޔިތުން އެ މިހާ ނުބައި އަނިޔާ

ވެސް، ސުކޫނާއި ވެސް، އުފާވެރިކަމާއި ވެސް ނުލިބޭނެކަން. ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުން ދެނެގަންނަންވީ މިކަން. ފުރުސް އޮފީހަކީ ބަޔަކު ދިނީ އެއް. ފުރުސް އޮފީހަކީ ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ބައެއް ނޫން. އެއީ ބުނެވޭނެ ގޮތަކަށް ބައެއް ނޫން ހިއްސާކޮށްދޭ ހަރަކާތް. އަޅުގަނޑު ހަނދާން ކުރަނީ މި ރާއްޖޭގައި ބޮޑު ބަޔަކު ދިރިއުޅުއްވާ މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރުސް އޮފީހުން ކަނޑައެޅިގެން އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޭނުންކުރައްވާ ސަރުކާރު ހިސާބުން ގޮތެއް މި އެމްނެސްޓީގެ ތަރުޖަމާ ނުކުރެވޭ. ހުރިހާ މި އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ވާ އައްސަލާމް ކަމުގެ ބަލަހައްޓާ ސަރުކާރު ބުނުވުމުގެ ކުރަމުން ފަދަ ސަރުކާރު ކިބައިން. ނަމަވެސް ފުރުސް އޮފީހުން މަސްއޫލު ބަޔާން ކުރެވިފައި އެކަން ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަށް އަދި މީހާ ޖަވާބުދާރީވުން ހުރި ބަޔަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ކަރަޕްޝަނާ ބައިސްކޯޕުގައި އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލް. ބޮޑު އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލް. ކަނޑައެޅިގެން ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެމްނެސްޓީ އިންޓަރނޭޝަނަލްގައި އެސްޓޯނިއާގައި ގަވާއިދުތަކާއި އެއީ އެކަން ކުރަންވާނީ ގޮތުގައި 2 ފަރާތުގެ ޖިންސާތައް ކަނޑައެޅިގެން ބައިނަލްއަޤުވާމީ އޮނިގަނޑުގައި އޭގެ ބޭނުން ކުރުމުގައި ކަނޑައެޅިގެން އޭބޭ ބޭނުން މިފަދަ އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގައި ފުރުސް އޮފީހަކުން ބޮޑެތި ނުލިބުނުކަން މަސައްކަތް. ތަބާވެދޭ ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް. ބޭނުމަކީ ހުއްޓާ އެބައިތަ. އަދި މިރޭގައި މި ރާއްޖޭގައި ކުރީގައި ކަނޑައެޅި ކަނޑައެޅިގެން ނޫނޭ ފުރުސް އޮފީހުން. ހަމައެކަނި އެބައިގައި ދިރުމަށް ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމަކީ، ދަރި ފަރުވާތައް އެބައިގައި. ތަޤުދީރު އިދާރާ އަދި ހުރި ދަރި ފަރުވާ. ދަރު އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގެ މި ވަޒަރާތަކުން ކުރުމުން ގޮސް ދިރުވާލުމަށް ކުރިއަށް ސަބަބުތަކަށް. ކުރިން ސަބަބުތަކަށް ދިރުވާލާތީ. އެއީ އެކަން ކަނޑައެޅި ހުރި ކުރިން ސަބަބުތަކަށް. މިއަދު ކަމާ ރަނގަޅު ބޮޑު ދަރިވަރުގެ ބެލެހެއްޓުމަށް އެއްބަޔަކު އެއްބަޔަކާ ބެލެހެއްޓުމަށް ދިރިއުޅުމާ ބޮޑު އެއްބަޔަކު، ރަށްތަކުގައި ވެސް އެއީ ރައްޔިތުންނަށް. މިހިރާ އަނިޔާވެރިކަމާއި ފަރަގު ރައްޔިތުންގެ އަމިއްލަ ކުރިއަށް ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުންގެ އަމިއްލަ ބާރު ގެންދިޔުމާއި ފުރާ ނިގުޅައިގެން ފަރާތުގައި އެ މިހާރުގެ ހަމަ އެ ދިރުމުގެ ނިގުޅައިގަނެފައި އެ ތަޖުރިބާގައި އެކަށީގެންވާ. އިސްލާމީ ދީނާއި ޤައުމުގެ ގޮތެއް އެ އަޑު. ކަނޑައެޅި ހުރިގޮތަށް. މި ތަރުތީބުގައި ހަމަ އުފެދިފައިވާ އަނިޔާވެރިކަމާއި މި ތަރުތީބުގައި އަމިއްލަ ކުރިއަށްގެންދާ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ހިއްސާކުރި ފަރާތްތަކާ އުފެދިގެން ހަމައެކަނި ބޮޑުވެ އެބަޔަކު ވެސް އުޅޭ ވެސް ބޮޑުވެ މިހާރު އުފެދިދާ ނޫން. އެއީ އުފެދުނު ކަމެއް. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ދެރައީ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ވެސް މި ކަނޑައެޅި ނިކަމެތި. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ތިޔަހާ މާފަކަށް ވެސް ކަމުގެ ފަހަތު ވެސް ކަނޑުވަރު ކަމުގެ ދިރިއުޅޭ ވެސް އުފެދޭ ވެސް ހިއްސާ ވެރިކަމުގެ ބޮޑުތައް. ދަރިފުޅާ، މިކަހަލަ ތަރުތީބުގައި މިހިރީ. އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅި ކަމުގެ މި ދިރުވެން ޖަވާބުދާރީ ހުރިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތް މަތީ މީހުން ކަމަށް ދަރިކަމުގެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތް މަތީ ބޮޑު ނޫނޭ އިސްލާމީ ދީނާއި ދަރިވަރުގެ ބައްލަވާ ބެލެހެއްޓުމާ ކަނޑައެޅި ކަމުގެ މިފަދަ ކަމުގެ ހުރިހާ ތަރުތީބުގައި، ދަރިވަރުގެ މަޤާމުގެ ކަނޑައެޅި މީހުން ކަމަށްކަމަށް ދިރުވައި، ބޮޑު މީހުންނަށް ނުލިބޭ ބަލާކަށް. ރައްޔިތުންގެ ހާލުގައި ކަނޑައެޅި މީހުން ދަރިވަރު ބަލަ އެއަށް ކުރީގައި ދަރި ބޭނުންކަން. ރައްޔިތު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލަ ސަރުކާރުތައް އޮތް ބައެއް. އަމިއްލަ ބައެއް އޮތް ބައެއް. މިހިރަ ކުރިމަތީގައި ތަރުތީބުގައި. 1000 އަހަރަށް ވުރެ ދިނަ ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމުގައި ދިރިއުޅުއްވުމުން އަންނަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ އުޅުމާގެ ތަރުތީބުން ބަލާކަށް

ޑިޕްލޮމާ ކޯސް. އަޅުގަނޑުމެން ނުލާ އިސްލާމިކްސްޓަޑީޒްގެ ފޯރަމް ބަލާކަށް ޑިޕްލޮމާ ކޯސް.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލަ ފޯރަމެއް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލަ އަށް ބިނާކުރުމަށް ވަރުގެ ފޯރަމަކަށް ހުރި ބަޔެއް.
އަމިއްލަ ބަޔަކާއި އަމިއްލަ ސަގާފަތަކާއި އަމިއްލަ ގޮތްތަކާއި އޮތް ބަޔަކު މީ. އެއް މުޖުތަމަޢެއް. އެއް ދީނެއް.
އެކަށީގެންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއް ބައެއް. އެއް ބަދަލުވެއްޖެ ވަރަށްގިނަ ބައެއް. ހަމަ ބަދަލުކުރެވޭ އެއްޗެއްގެ ސިޔާސަތު،
އިސްލާމިކްސްޓަޑީޒްގެ ސިޔާސަތު. ބަދަލުވާ މި ފަހުރުވެ އެއްޗަށް އެއް ނޫން. މިއީ އިސްލާމިކްސްޓަޑީޒް ނޫން. މިއީ އެހެން
ވަރަށްބޮޑު. މިއީ އިސްލާމީ ކަންތައްތަކުގައި އަދި ދީނީ ފަހުމް. ދުނިޔޭގެ އެހެން މީހުން އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން
އާބާދީވާއި މި މީހީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނުލާ ދުނިޔޭގެ ތަރައްގީ މިހާރު ކަށަވަރު ކުރިން އެއީ މިސާލުތަކުގެ
އެކަން ކުރަށްގަތީ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށްގިނަ ތަފާތު ހިނގާ ކަމެއްތަކުން ބަލައި،
އެކަމަކުއްތަކުގައި ޖެހޭ މައްސަލަތަކުން ދިރާސާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ އެކަށް ފޯރަމް ހަދަން. އެއީ އެހެންވީމާ،
އިންޑިޔާގެ ބޭފުޅުން ވަރަށްގިނަ ދިރާސާކުރި އަޅުގަނޑު ބުނަނީ އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމް އެހެން އޭރުން އެއްޗެއް ނޫން
ޑިޕްލޮމާ ކޯސް. އެއީ އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމް ގެނައުމުން މިހާރު ކުރެވުނު އެއްބަސް ވެއްޖެ ތަފާތުގޮތް، ނޫނީ ސަރުކާރުގެ
އެއް ބަދަލުގެނައުން، ނޫނީ ދިރާސާކުރަން ގަބޫލު ކުރަމުން ދައުރު އަދާކުރުން ކަނޑައެޅުނު އެއްޗެއް ނޫން. އަދި މިއީ ދުނިޔޭގައި އެ
ބައިވެރިވުން ނުކުރާ. މިހާރު އަމިއްލަ ގައިގައި އެ ހަރުދަނާކުރި ނިޒާމު، އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމް ނިޒާމު ދެން އެއީ އެ
މިހާރު ކުރިއަށް ކަމެއް ނޫން އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމްގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ގޮތަށް ސިލަބަސް ސަރުކާރު ދަރަނި
ދިޔައީ އަދި އެހެން ބައެއްގެ ދަރަނި ދިޔައީ، އަދި އެހެން ބައެއްގެ ދަރަނި ދިޔައީ، ކުރީގެ ވަރަކަށް މިނިވަން ވަޒީފާގައި
މީހީ ކަމުގައި ވިޔަސް މި މިލްކުގެ މިކަން ކުރަން މީހާ މިލްކުގެ އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމް ނިޒާމު ހަމަ ބާކީ ގޮތުގެ މަސައްކަތް
މިއީ ޑިޕްލޮމާ ކޯސް. ޑިޕްލޮމާ ކޯސް، މިއަދު މި ދަރަޖައިގެ މިނިވަން ދުވަސްވަރު ސަރުކާރުގައި ކަނޑައެޅުން
އަހަރު ގޮތް އެބަހެ. އެބަހީ މިއަދުގައި ހިއްސާ ކުރެވޭ. ބާޖެޓުގައި އަހަރަކު 30 ހާސް ރުފިޔާ ބާކީ. އަހަރު ނިމޭއިރު
ޖަހާން ހުސްކޮށްލަން. މި ދަނީ. އަހަރު ނިމޭއިރު ހުސްކޮށްލަން ދަނީ. ދުނިޔޭގެ އެހެން މީހުން ބޭނުން ގަވާއިދުގެ މި
ދަނީ. މި ދަރަޖައިގެ އެބަހުރި 30، 40 ހާސް ރުފިޔާ މި ގަވާއިދުން މީހާ ދިރުމުގެ އަހަރުތަކުގައި މި ދަރަޖައިގެ މިނިވަން
ދުވަސްވަރުގައި 30 ހާސް ރުފިޔާ، 40 ހާސް ރުފިޔާ ބަންގްލަދޭޝްއިން ދެ ޖާގަ ޖަމާވެއްޖެ އެބަދު
ގައިބަލާއިރު ޑިޕްލޮމާ ކޯސް. އެހެންވީމާ، ކޮން އިނގިރޭސި ކަރީކިއުލަމްގެ އަންނަނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑު މި ސަރުކާރު މި
ދަރަޖައިގެ އަޅުގަނޑު މި ސަރުކާރު ޖަމާވާގޮތެއް ނިޔާމާ ގައިދުކުރާ ވަރަކަށް. ކޮންމެ އެއްޗެއް ގައިދުކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް
ޑިޕްލޮމާ ކޯސް، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެއްޗަކީ ބައެއްގެ ހަރަދަށް ފުރި، ދިވެ ބޭނުމެއް ނެތް ފުރި ހަރަދު
ބޮޑު ފައިސާއަކީ އެ ބައެއްގެ ތަފާތު ހަމަނުޖެހުމުގެ ފުސް ނޯންނާނެ. މިނިވަން މި ސަރުކާރު މިނިވަން މުސާރަ ދެއްކުމުގެ ކޮމިޓީ
އަންނަ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރު ވާދީ މިނިވަންކަމެއް ފުސް ނޯންނާނެ. ވާދީ މިނިވަންކަމުގައި ޖަމާކުރީ 30 ރުފިޔާ
މިލިޔަން 80 ރުފިޔާ ހަރަދުކުރާ ނިޔާމު ނޫން. މިކަންތައްތައް މި ކުރަނީ ޖަމާކުރީ ހަރަދު ބޮޑުކަން، ޖަމާކުރީ ބޮޑު

ޕްރޮފެސަރކަން ބަލި، ޤައުމު ދަރަނިވެރި މި ކުރަނީ މި ބޮޑު މުއައްސަސާތައް އުފެދުނީ މި ރާއްޖޭގެ. މި ގާނޫނުއަސާސީގެ ދަރުސް މި އެއްކޮޅަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައިމާ ވެގެން އުޅޭ ކަމެއް މި ކަމަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ރާއްޖޭގައި، ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި މާލީ ނިޒާމް ގާއިމްކުރުން ނުކުރެވޭނެ ކުދިކުދި ރާއްޖެ އަތޮޅު ގެންގުޅެގެން ނޫން ވިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ގޮވާލަން މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްދުލްއާރާތަކާއި އިޤްތިސާދީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގުޅުންތަކާ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިމަތިވާ ގޮތްތަކާ އަޅުގަނޑު ގެނެސްދޭނަން. ގާނޫނުއަސާސީ އިން އެ ޖާގަދީފައި. މިނިވަން މުއައްސަސާތައް އަޅުގަނޑުމެން އުފެއްދުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަން އެބަޖެހޭ އެތަނަށް ތިބޭ މީހުން ހަމައަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ މީހުން ވަކިކުރާނެ ގޮތްތަކާ ޑިސްކްރިޝަން ގައިދުކުރަންޖެހޭ އެ މީހުންގެ ކިބައިގެ. ސަރުކާރު، ދައުލަތުގެ ބޮޑުވާ ވިސްނާކަރު ނުޖެހޭ ދިމާލަކުންގެ ޖީބަށް ޖާގަ ދޭން ހުރިހާ ފަރާތެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލަށް ވާހަކަދައްކާފައިވާނެ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން މި ބިލު އަނބުރާ ގެންދަވާށެވެ. ގެނޭނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގާނީ މި ޑްރާފްޓް އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގެ އުޅުއްވާ އަމިއްލަ މަޤާމާއި އަޅުގަނޑުމެން އަހަރުން ހިންގާނީ މި ކަންކަން ގެނެސް، މިކަންކަމުގެ އިސްތިސްނާ ދަށުން ގަނޑުވަރު ތިބެ، މިކަންކަމުގެ އިތުރު ސިޔާސީ ބޭބޭފުޅުން ދަރުސް ދިނުމަށް ލިބި ފަހަރެއް ނުލިބޭ ކޮއްޅަބައިކަން އަޅުގަނޑު ބަރަބަރު ބަހަނަގަ ހިނގާނީ އެއްގޮތަކަށް ބަހަނަގަ އުފެއްދުމާ. އުފެއްދާލައި ދުން ކޮމިޝަން ކަނޑައެޅުމާ ހިނގާނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި އެއްވި ދިނުމުގެ ބަންޑާރަގެ ކަންކަންކޮށްފައި ހުރިމާ އެ ހުރިހާ ގޮތެއް ދަރުސްގެން އަޅުގަނޑުމެން އާދައިގެ ކޮޅު ކަމަށް ޝަރުޢީ ޙަޤީޤަތް ބަހަނަގަ އަމިއްލަ ޝަރުޢީ ދަރަޖައިގެ ބަހަނަގަ ޝަރުޢީ ޝަރުޢީ. ގެ ހަދުމުގެ ކޮޅުން އާރިގަނޑު ޙަޤީޤަތްކަމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާރިގަނޑު ޙަޤީޤަތަށް ބިނާކުރެއްވި ނުޖެ، ގެ އެއް އުސޫލީ ނުޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ބަހަނަގަ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ މިކަމަ އެކަށޭނަ ވަކިން މިހުރިހާ ކަމަކާގުޅޭ ހިންގުންތަކާ ކޮބައިތޯ؟ ކަމަކާގުޅޭ ހިންގުންތަކާ ކަމުގައިވާނަމަ ހުރި އެ މިހުރިހާ. އެހެންވީމާ، ނުކުތާ. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ ޖާމިޢާ އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގެ ހަވާލުކުރި މި ރާއްޖޭގައި ޕާލަމެންޓުގެ ތެރޭގައި މަޑު މަޖިލީހުގެ އަޒުމާއި ޙަޤީގަތުގައި ދެބަ މިހުރިހާ އެކަމަކު ބޮޑެތި އަމިއްލަ ފަރުދުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑެތި އަމިއްލަ އެމީހުން ނަގައިޖެއްސާ ކުރީބަޔާ އެކަށޭނަ އަމިއްލަ އަޅުގަނޑުމެން މިދަށުކޮށްގެން ވެސް އެކަށޭނަ މި ދޫކޮށް ދޫނުކުރެވޭނެ. ދެވޭގެ ދެން ވިސްނާ މި ދެކޮޅު ހަވާލުކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނުކުޅެ. އަޅުގަނޑު ކުރިމައި ފަސް ބޭނުން ކަރަޕްޝަން، މި ރާއްޖޭގައި ކަރަޕްޝަން މި އޮތީ މިރާއްޖޭގައި ތިރީހުގައި ހުރި ވަރަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކަރަޕްޝަން އަރާފަ. މި ރާއްޖޭގެ ރައްޓި މި އޮތް ދަނީ މަސްކަނާ. މިދަންނަވާކަން ވެސް. މުއައްސަސާތަކުގައި ތިބޭ ބޭފުޅުން ހިތްވަރާއި ސަރުކާރުން ދިނުމަށް އޮތް ބަޖެޓު އަހަރު ނިމުނުއިރުގައި އެބަދުތް ބޮޑު 40000 ޖެހޭނު. އެހެންވީމާ، އެވެސް ތަފާތުހިސާބު ރާއްޖެ ވިސް ބޭރަށް ގެސް. މިހެ ދަރުމަވެރި ފައިސާ. ވީމާ، އަޅުގަނޑު ޕޮލިސީގެ އެހެން ބޭރުމުން ވެސް ވަރަކަ ދައްކަން ބޭނުންވާނީ އަޅުގަނޑު

ފުރުޞަތު ދެމުން އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލާނީ މި ރާއްޖޭގެ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް އަޅުގަނޑު [illegible] ހިނގާނޭ. އެކަމަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިނގާނޭ. [illegible] [illegible] ގޮތަކަށް ހަދައިގެން އަޅުގަނޑުމެން [illegible]، [illegible] މިރާއްޖޭގައި ނިންމާލަން.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް [illegible] [illegible]. އާދެ، މާމިނގިލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމަށް.

މާމިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާ ބެހޭ ޤާނޫނެއް ވަކިން ހުރުމުގެ ބޭނުންތެރިކަމުގެ މައްޗަށް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ޝުކުރުއަދާކުރަނީ މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައި ދެއްވި [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވަރަށް [illegible] އެކު [illegible] ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިހުގައި އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ދައުރު އެ އަސްލުގައި ބިނާވެގެން މި ވަނީ ޕަބްލިކުގެ މައްޗަށް. ޕަބްލިކުގެ [illegible] ހުރި ގޮތުގެ ވަރަށް [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވަރަށް [illegible] އެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާ ގޮތް [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އާދެ، [illegible] [illegible] [illegible] އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އޮތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް އެ ބާރުތައް. ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ތިއްބެވި ޕޮލިސް ކޮމިޝަނަރާއި އަދި އޭނަގެ ޑެޕިއުޓީން ހޮވުމާއި ވަކިކުރުމުގެ ބާރު ވެސް މިއޮތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުސްނަ ބާރުތަކުގެ އަށް ވަޑީގަ. އެހެންވީމާ، ކޮޅު އެންމެ ބެލެންސްގެ އުސޫލުން ކަމުގެ ކުރުމުގައި ދިރިއުޅުމުގެ މިންވަރު އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށްލެވޭ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުން އޮތުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގޭ. ކޮންމެ ބަޔަކު ވެސް ކުރާ މަސައްކަތަކީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ކޮޅު އެންމެ ބެލެންސްގެ އުސޫލުން ކަންތައް ކުރެވޭނީ ނިޒާމެއް ހަމަޖެހިގެން ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ. މިއަދު މި ދާއިރާތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުތައް ގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގައި ފަރާތުން ކަންތައް މި ފާހަގަކޮށްލަން ބަދު ބަސްމަގު ބޭނުންކުރުން ގެންދިޔުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންވީ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ 2008 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އެއް ލިބިގެން މި ކަންކަން ކުރެވުނު ދިޔައީ އާންމުގައި ސަރުކާރުން މި ކަންކަން ކުރުމުގެ ދައުލަތުގެ އާއި ބާރުވެރިކަމުން ނުވަތަ އެ ސަރުކާރުން މިކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ވިސްނުންތެރިކަމުގެ ހުރި މިންވަރު. އާދެ، އެ ދައުރުގައި ހިމެނޭ މަޖިލީހުގެ 84 މެންބަރުން ތިބެގެން މި ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަން ދިޔައީ ހަމަ ގައިމުވެސް އުދުވަރު އެއް ސިޔާސީކޮށް އިސްލާހުކުރުމުގެ ނެތް ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ނުވާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަން ކުރިއަރަން އެދި ވިސްނަމުން ކަންތައްތައް މިއަދުން ފެށިގެން ވެސް އިއްޔެ އިން ފެށިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުން ކަންތައްތައް ބިނާކުރާނެ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑުމެން އުޅޭ އަންނަނިވި އެއްބަސްވުމަކަށް ގޮތަކީ، ބަދު ބަސްމަގު ބަދަލުކުރެވުމަށް ނޫން. އެހެންކަމުން ޖުމްލަ 3000 އަހަރު ކުރިން ފެނިގެން ވަރަކަށް ކުރިމަތިވާ ހުރި ބޭނުންވާ ދިޔަވަނީ އަޅުގަނޑުމެން އިސްތިޤްރާރުކުރުވާން. ބަދު ބަސްމަގު ބޭނުންކުރުން ގެންދިޔުމަކީ. އެ ކަންކަމުން އެބޭފުޅުން ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށްޓަކައި އަދި އަޅުގަނޑުމެން މީހުންގެ މި ކަންކަމާ ކުރަމުންދާ ބޭފުޅުން ޖިނާއީ އަދާކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ދިފާޢުކުރުމުގައި ފުލުހުންގެ ތެރޭގައި ތިއްބެވި އިން ޚާއްޞަކޮށް އަދި ޢާންމު އިދާރާތަކުގައި ހިމާޔަތް ލިބިގެންވާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އިތުރު ރައްކާތެރިކަމާއި ދިނުމުގެ ބަލަހައްޓާ ކަންތައްތަކާއި ހިމާޔަތް ދިނުމުގައި ކަނޑައަޅާ ބޭނުންތެރިކަމާއި. އެހެން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ވިދާޅުވާ ކަހަލަ ވިސްނުންފުޅު އިޚްލާސްތެރި ކަންތައްތަކާއި ކަމަށް ވާ ނަމަވެސް ހުރި ގޮތުން ކަމަށް ވާ ނަމަވެސް ބަޔަކަށް މިންވަރާއި އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅެވޭނެ ގޮސް. ދެން މި ސަލާމަތީ ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިކަން ކުރަން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ޤާނޫނުތަކުގެ އިތުރަށް ބޭނުންކުރާ ސަލާމަތީ އެއްކޮށް ކަމެއް ނޫން. މިއީ ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމުކަމެއް. މިފަދަ ޤާނޫނު އިތުރަށް ފުރިހަމަ އިސްލާހުކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދާ އެ ކުރިއަށް މަސައްކަތްކުރެއްވުމުގައި ޖުމްލަ ސަލާމަތް އެ ބޭފުޅުންނަށް ކުރާނެ ފުރިހަމަ މިންވަރަކަށް އަދާކުރެވޭނެ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އެ ކޮމިޝަނުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ ގޮތެއްގައި ތިއްބަވައިގެން މިނިވަން ގޮތެއްގައި

އެ ބޭފުޅުންނަށް އެކަން ކުރެވިގެން ދާނެ. ހަމައެހެންމެ، ތަޙުޤީޤުކުރާ ފަރާތްތަކުން ވެސް އެ ބޭފުޅުން ގެންގުޅުއްވާނީ ގައިޑްލައިންތަކާއި އަދި ކަންތައްތައް ކުރަންވީ ގޮތް ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ވިސްނިވަޑައިގަންނަވާން. ވަކި ފަރާތްތަކެއްގެ ނުފޫޒު ފޯރުވުމުގައި ފޯރުވަން ބޭފުޅުން އުޅުއްވި ކަމުގައި ވިޔަސް އެކަމެއް ކުރެވޭނެ ގޮތް ހަނިވެގެންދާނެ ވަރަށް ބޮޑަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ ސަރަޙައްދުތަކުގައި މީގެ ފަރާތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިތުރަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ އަދި އެކަމަށް ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ މުވައްޒަފުން ވާހަކަ. ހަމަ މިއަދުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. ހަމަ ގޮތުގައި ޕޮލިހުގެ މަސައްކަތުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވާ އިސްކަން ދޭންޖެހޭ ކަންކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ޙައްލުތަކެއް ދެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވޭ ބޮޑު ތަފާތުތަކެއް ގެނެސްދިނުމަށް ޕޮލިހުގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއި އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ދޭ އިތުރު ފުރުޞަތުތަކުގައި ހިންގާ ޕޮލިހުގެ އުޅުމުގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މި ކަންކަމުގައި ޒިންމާދާރުވާ ޢަމަލުތައް ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން މަސްއޫލިއްޔަތުކަމުގައި ދެކެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަމުގެ ސިފަތައް ހުށަހެޅުމުގައި އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި މިހާރު އޮތީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް މެންބަރުން ހޮވުމުގައި ހައިސިއްޔަތުން ޙަވާލުކުރެވޭ ކަންތައްތަކާއި މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތަކަށް ބަލާއިރު. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން، ކޮމިޝަން ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތް، ފޯރުކޮށްދޭ ޝަކުވާތައް 2 ނުކުތާ އެއް އޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފެނިގެން. އެ ކަމަކީ ޝަކުވާތަކާ އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން މި ކުރަނީ. ފުރަތަމަ ކަމަކީ މިގޮތުން މަޖިލީހުން ކުރިން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަން އެއް ޤާއިމު ކުރުމަށް ފާސްކުރި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބައްލަވާލެއްވުން. އެ ކޮމިޝަނުގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން އެ ބައްލަވާލެއްވުމަށް ވަޑައިގަތުން، އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ފުރުޞަތު 2 އަހަރުދުވަހާއި ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ނިމިގެން އެ ކޮމިޝަނަށް ވާނީ ބައިވަރު ބަދަލުތަކެއް، މި ފުރުޞަތު މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤުތަކުގެ ކުރިއަށް ދާގޮތުގެ ތަފާތުތަކާ ކުރިމަތިލާ ބޮޑު ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރާ ހިސާބުން ބަދަލުކޮށްދޭން ހުރި ތަފާތުތަކާ ދިމާވާ ފުރުޞަތު ހޯދައި، އެ ބޭފުޅުން ބުރަވެވޭނޭ އިސްކަން ދީ ފަރާތްތަކަށް ފުރުޞަތު ދޭތި، އަދި އެހެނިހެން ފުރުޞަތުތައް އެ ބޭފުޅުން ތަޢާރަފުކުރެވިފައި ނެތުމުން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިފަދަ ބިލެއް މި ޤާނޫނަކުން ބަދަލުކޮށް، ކޮމިޝަނުގެ އިސް ފެންވަރުގެ ޤާނޫނުތަކުން ހުއްޓުވާ، މިދެނޮ ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޝަނުގެ ބޭފުޅުން ތަޢާރަފުވުމުގެ ހުރި ފުރުޞަތުތަކަށް ތަފާތު ވެފައިވާ ބޮޑު ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދިނުން، އެ ފުރުޞަތުތަކަށް ވެސް ހަމަ ތިބޭ ބުރަ ކަމެއް މިކަން ކުރާނީ ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް، މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވި ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް ވަރަށް ރަނގަޅު

ކަމަކަށް ވެދާނެއެވެ. އެ ބޭފުޅުން ދައްކަވާފައި ހުރި ވާހަކަތަކަކީ ފުލުހުންނާ ބެހޭ ގޮތުންނާއި ހޯމް މިނިސްޓްރީއާ ބެހޭ ގޮތުންނެވެ، އަދި ސަރުކާރުގެ ބައެއް އިދާރާތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދައްކަވާފައި ހުރި ވާހަކަތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކުގައި ނަންގަނެވިފައި ވާ ފަރާތްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ބައްދަލުކުރެވުނު، އެކަންކަން ހިނގާ ގޮތް، އެ ފަރާތްތަކުން ދެކޭގޮތް ބޭނުން ގޮތުން އެއްވެސް ބައެއް ސާފުކޮށްދީފައެއް ނުވެއެވެ. މި ދެންނެވި ހޯމް މިނިސްޓްރީއާ ވެސް އަދި ފުލުހުންނާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ އިން ބައްދަލުކުރެވުނު، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ދައްކަވާފައި ހުރި ވާހަކަތައް އެއީ ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއްތޯ. އެކަން ހިނގާތޯ ބަޔާންކުރުމުގައި ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް. މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޙުގީގުކުރެވޭ އެއް އަދި ނެތް. ދެން އެ ވަގުތު އަދި ކޮމިޓީއަކަށް ލިބުނު އެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުގައި އެ ހުށަހަޅާ ވާހަކަތަކެއްގެ ތަފްސީލު މި ވަގުތު ނުދަންނަވާން ވެގެން މި އުޅެނީ. އެހެންނަމަވެސް މި ބިލު ދިރާސާކުރެއްވި ބޭފުޅުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ވެސް އެބައޮތް. ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާއި އަދި އެ ކޮމިޝަނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއާ ބައްދަލުކުރެއްވުމުގައި ދެއްކެވި ވާހަކަތަކާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް ހުށަހަޅުއްވަން ބޭނުންފުޅުވާ ހުށަހެޅުންތައް މި ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން ކަންތައް ހުރިހައި ގެނެވުނު. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވާހަކައަކީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަކީ މިއަދު ފުލުހުންގެ ޝަކުވާތަކުގައި ބަލައިލާ އަމަލުކުރާނެ އިދާރާއެއް. ޙަޤީޤަތުގައި ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ފުލުހުންގެ ޝަކުވާ ނޫން، ވަކި ޝަކުވާއެއްގެ ދަށުން ނޫނީ، މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ތަޙުގީގުކުރުމަށް، މަސައްކަތްތަކާ އެއްގޮތަށް ބަލައިގަނެވޭނެ ދާއިރާގައި ފުލުހުންގެ ޝަކުވާތަކާ ވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވަކިން ބަލައިދެވިފައިނުވާ ޝަކުވާތަކާ. ކުށްތަކުގެ ފުލުހުންގެ ޝަކުވާ 17 މާއްދާގެ މަތީން ހަމަޖެހިފައި އޮތް ޝަކުވާއެވެ. އެ ޝަކުވާ އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފައި އެ އޮތީ، ޝަކުވާއަށްޓަކައި އަންނަނިވި އިދާރާގައި އެ ޝަކުވާއަށްޓަކައި ބަލާ، ޝަކުވާތަކުން އުފައްދާފައި ވާ ނުވަތަ ޝަކުވާކުން ބަލައިދެވޭން ކުރެވެން ވާ ގެއްލި ކަށަވަރުކުރެވިފައި ވާ ޝަކުވާތައް ނުވާނެ ވަރަކަށް. އެ ޝަކުވާއަށްޓަކައި ނުވަތަ އެ ޝަކުވާ ފާސްވެފައި ހަމައެކަނި ފުލުހުންނަށް ޝަކުވާއެއްގެ ވެސް ދަށުގައި ލިބޭ ބައެއް ނޫން. އަދި ގާއިދާގެ ބަދަލުކުރުމުގެ ލިބޭ ބައެއް ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެ މިނަށް ހަމައެކަނި ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ދަނީ ހިނގަމުންދާ ކަމެއް އަދި ވެސް ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުންގެ ޝަކުވާ ނުކުރި. ޝަކުވާއަށްޓަކައި ޙަޤީޤީ ކަމެއްގެ މަޢުލޫމާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަށަވަރު ބަލާނެ ޝަކުވާގެ ގޮތް. 17 މާއްދާއެއްގެ މަތީން އެ ގުޅުމެއް ހިފެހެއްޓުމަށް އެ ދީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ހުރިހާ ގުޅުއްވާ ކަމަކަށް ވަކިވަކި ކަންކަން، ތަހުގީގުކުރެވޭ ކަމަށް ތަޙުގީގު ކުރާއިރު ފުލުހުންގެ ޝަކުވާ ވެސް އަޅުން އަޅުގަނޑުމެން ޖާގައެއްލާނެކަމެއް، އަދި ފުލުހުންގެ ބެލުމަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ތަޙުގީގު ކުރެވޭނެ ގޮތް ކުރެވޭނެ ބަޔާންކުރާއިރު މިންވަރާ މަޝްވަރާ ކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ބެލުމުގައިވާ މިންގަނޑުތަކާ އިންސާފު ތަޙުގީގުކުރާ ބާރުތައް ހިފެހެއްޓޭ އެއްގޮތަށް ޝަކުވާތައް ބޮޑު ވާނެ. ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ޝަކުވާ ފުރިހަމަކުރުމުގެ ނަތީޖާ ފުލުހުންގެ ޝަކުވާގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ ބެލުމަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ތަޙުގީގުކުރާ، ވަކިން ހަމަޖެހުނު

އެއް. ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަކީ ފުލުހުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ގޮތުގައި ދިމާވާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން އުފެދޭ ޝަކުވާތައް ބަލަން އޮންނަ ތަނަކަށް ވާއިރު، އޭގެ މައި މުއައްސަސާ ވެސް އޭގެ ތަފްސީލު ގާނޫނީ އޮނިގަނޑެއްގެ ތެރެއިން ގެންދިއުމުން ނޫނީ މިކަން ކުރެވޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދަންނަވީ ފުލުހުންގެ ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރިއިރު އަޅުގަނޑު ވެސް ކުރަމުން ހުރީ. އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭ، އެ ޤާއިދާގެ ހުރި ބައެއް އުނިއުނި މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުރިކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ފާހަގަ މި ދަންނަވާލީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތުން ދަންނަވާލަންޖެހޭ، އަންގާވަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތީމަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލާނަން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކު، އެ މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދެއްވުމާ ގުޅިގެން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ އިންތިޚާބު ބާއްވާ [illegible]، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު [illegible] ހޮވާލެއްވިކަން މަޖިލީހަށް އަންގަވާފައި ވާތީ، އެކަން އަޅުގަނޑު އިޢުލާންކުރަން. އެހެންކަމުން ރިޔާސަތަށް ހަވާލުވެވަޑައިގެންފައިވަނީ [illegible] ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ސާލިހު [illegible] އެދި ދަންނަވާލަން. (ވަގުތު [illegible]) بسم الله الرحمن الرحيم އާދެ، މިއަދު ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ހިނގަމުން މި ދަނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. މި ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ ތަރުތީބުން އަރުވަމުން ގެންދާނަން. މި ގޮތުން ފުރުޞަތުއަރުވަން ފެށުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑު މި ގޮނޑީގައި ދެން އައިސް އިށީނުމުގެ ކުރިން، ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓަމުން ގެންދިޔައީ، މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ނައިބު ރައީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވެސް ބައިވެރިވެ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުލުހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ކުރިން ވެސް ދެންނެވި ގަޑިއިން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ލިސްޓުން އެންމެ ފުރަތަމަ ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible].

[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރެއްވުން:

﷽ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުޑީޝަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު ލ.އަތޮޅު ފޯނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކުގައި ޝުކުރުދަންނަވަން. ވަރަކަށް ފަސްވެފައި ވިޔަސް ބައެއް އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ހާމަކުރެއްވި ފަދައިން މި ބިލަކީ މި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. ބަދަލުތަކާއި ފުލުހުންނަށް މުޤައްރަރުގެ ބާރުތައް ދެއްވާ ހިނގާ ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކެއް، އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބަލައި، ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްފަހުގައި އެކަށީގެންވާ އިސްލާޙުތަކާއެކު ފާސްކުރެއްވުމަށް، މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނެއް ގެ މުއައްސަސާގެ ނަން. އަދި ފުރިހަމަ ވަރަށް ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރާ ބައެކޭ ވެސް، އެ މުއައްސަސާ ވެސް ވަރަށް ހެޔޮ ބާރުވެރިކަމެއް ވެސް ދެއްވާ ތިބެވޭ. އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ބަޔަކު ކަމުގައި ވިއަސް، ފަނޑިޔާރުންނާއި މި ވާހަކަ. އިންސާފުގެ ޝަރީޢަތް އިންސާފުވެރިކަމާއި އިންސާފުވެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގައި ކޯޓަށް ދެމެހެއްޓޭނެ ގޮތުގައި ކޯޓުގެ އިންސާފުވެރިކަމުގެ ވެސް އަސާސް ގޮތެއް ބެލެހެއްޓުމަށް މިހާރު ކަމުގައި ބޭނުން. އެހެން ޤާނޫނު އެންމެ ހިތްވަރު، ކޯޓުގެ އިންސާފުގައި ވެސް މަޤާމު އޭ އެހާ ދައުލަތުގައި އެއް ގަވާއިދުތަކެއް ބަޔާނުކޮށް، ސިޔާސީ ނުފޫޒު ކޯޓުތަކާ ވަކިކޮށް ބަލަންޖެހޭ ކަމަކަށް މިހާރު ވެސް މީހުން ނުފޫޒުފޯރުވާ ކޯޓުތަކެއް ނެތް. އެހެން ބަޔަކު ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ވިޔަސް ދެކެނީ މިއަދު އަޅުގަނޑު ވެސް މި ވާހަކަ ދައްކާއިރު އިބްތިދާއީ ކޯޓެއްގެ ފަނޑިޔާރުން ކަމަށް. ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގައި މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ބަޔަކު ފާހަގަކޮށް ބާރުގަދަ ބަޔަކު ވަޒީފާ، އަދި އެ މުއައްސަސާ އެއް ވަރަށް ބޮޑު ބާރުތަކެއް ކަމުގައި ވެސް މުއައްސަސާ ދެއްވަން ވަރަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމަށް، އިންސާފުވެރިކަމުގެ ބިނާވެފައިވާ މި ފަނޑިޔާރުން ފަނޑިޔާރުން ވެސް ފަނޑިޔާރުން ބޭނުންކުރާ ރޭވުމުގެ ސިފައެއް، އެ ފަނޑިޔާރުން ވެސް ކޯޓުގެ ކުރިއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އަދި އެހެން ބަޔަކު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ މިންވަރު ކޮމިޝަނަށް ދެއްވާ ބާރު ވަރަށް ދެއްކޭނެ ކަމުގައި. ފަނޑިޔާރުން އަޅުގަނޑު މި ބިލު މި ވާހަކަ ބަޔާންވެފައި ވާ ޤާނޫނުތަކުގައި ދީފައިނުވާ ވަރަކަށް ފުރިހަމަ ސިފަތަކެއް، ބަޔާންކޮށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މިންގަނޑު ބޭނުންކޮށް، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާގެ ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ ބާރު ވެސް ނުފޫޒު ހޯދައިދިނުމުގެ ފުރުޞަތު. ޖުޑީޝަރީގެ މިސާލު، ކޯޓުތަކުގެ ވަކިކަމާއި ކުރިއަށް ބަލާ ޤާނޫނީ ނިޒާމެއް ނުދެވޭ ކަމަށް މިހާރު ވެސް ފަނޑިޔާރުން ދެއްވި. ޖުޑީޝަރީ ވެސް އެއީ ބަޔަކު ޤާނޫނުއަސާސީ ފާހަގަކޮށް ދެއްވާ. އެ ފަނޑިޔާރުން ވެސް ޖަވާބުދާރީ ވާ ބާރު. އަޅުގަނޑު ކޯޓު ޢަދުލުއިންސާފުގެ ކުރިމަގުގައި ޤާނޫނީ ނިޒާމު ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި، ކޯޓުގެ ކޯޓުތައް ކޯޓުތަކުގެ ބާރަކީ ބާރުގަދަ ޤާނޫނުއަސާސީ އެއީ ވަރަށް ފަނޑިޔާރުން ބަލާ ބޮޑު ކުރިއެރުމެއް ވޭ. ފަނޑިޔާރުން ނުވަތަ ފަނޑިޔާރަކު ނުވާ ކަމަކީ ނިކަމެތި ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމަށް ދުވަސްތަކުގައި ފަނޑިޔާރުން އެކަމުގައި ވެސް އެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތް އެ ކޯޓު ސާބިތުވެގެންދިޔަ ކަމާއި ކަމަށްވާތީ ޤާނޫނު އެއްގެ ފާހަގަކުރެވޭ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ކޯޓުތަކާ ވާހަކަ. އަދި އެއްވެސް ޝަރުތެއް ނުހުރި ބަޔަކަށް ވެސް ނުވާ ޝަރީޢަތާ ޙަވާލުކުރެވޭ ބާރު، ކޯޓުތަކުގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް މިސާލަކަށް އެ ކޮމިޝަނަށް ވެސް ހުރި ބާރު ޖަވާބުދާރީކުރަން. އެއީ ވަރަށް ބިނާކުރުމުގެ ބާރު ފަނޑިޔާރުންގެ ތަޢުލީމާއި ކަމުގައި ވަރުގަދަ އަސާސް އެއް ދުވަހު ޤާނޫނީ ވިސްނުމެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޤާނޫނީ ނިޒާމު ކޯޓުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ބާރު އެ ފަނޑިޔާރުން ވަނީ. ކޯޓުތަކަށް

މިލިއަން ޑޮ◌ަލަރެއްގެ ވާހަކަ. އެތައް ހާސް މިލިއަން ރުފިޔާއެއްގެ ވާހަކަ ދައްކަމުން ދާއިރު، މުޖުތަމަޢުގެ ޢާއްމު ރައްޔިތުންނަށް ގަވާއިދުން ކަންތައްތައް އޮންނަ ގޮތަކަށް ނުދެކެވޭނެ. އިންސާނުންގެ ތެރޭގައި އަބަދުވެސް ކަންކަން ހިނގާ ގޮތަކީ މީހުންގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުތް ކުރުވިއްޖެއްޔާ އެ ތުހުމަތާ އެއް ގޮތުން އޮނާއާ ތަރުތީބުގައި ދުރުކަން. އެހެންވީމާ، ތުހުމަތުތް ކުރުވި ކޮންމެ ތަނެއްގައި އެކަށިގެންވާ ހުރި ހުރިއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ އެކަންކަން ބަލައި ތަޙްޤީޤުކުރަވައި އިގި ތުހުމަތުކުރާ ވިލަގެ ވައްކަން ވެސް ކަންކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާބިތުކުރެވިގެން، އާނައަން ލިބޭ ވަރަށް ބޮޑު ރައްކާތެރިކަމަށް ވާނެ. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޝަންގެ ކަންތައްތައް ވީމާ ތަފުސީލުކޮށް، ވީމާ ރަނގަޅު، ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ލިބިގެން މިކަންކަން ކުރުމަށްޓަކައި، ބޯޑެއްގެ ސިފައިގައި މި ކޮމިޝަނަށް ހައިސިއްޔަތު ދިނުމަކީ މި އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން، ޒުވާނުންގެ ކަންވެރިކަމުތަށްޓަކައި ދުރުކުރުމަށްޓަކައި މި ކޮމިޝަން ނަގާ މުއްދަތާ ވެސް އެއީ އާއެ އެންމެ ވަރަށްގެ މީހުން ކުރުމަކީ ފެށިގެން ދިޔުމަކީ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އަދާކު ކަމެއް. ބިލުގައި ކޮމިޝަނަށް ނަގާ މީހުންގެ އުމުރުގެ މައްސަލައިގައި، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އެދޭ، 35 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންކަމުގައި ވާންޖެހޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު އެކައި އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުން ހުންނަނީ، ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގައި މި ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި 35 އަހަރުގެ ބަދަލުގައި 25 އަހަރަށް ބަދަލުކޮށްލީ އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މުޅިން ހުދަހަން ވެސް ފަސޭހަވާނެ ކައިރު. އަދި މީހުންގެ ވިސްނުން ފުރިހަމަކަމުވަށްޓަކައި ބާއްމުގިގެއްގައި މިހާރު ދުނިޔޭގެ ނިސްބަތުން ބާންނަދުކާރު އުމުރަކީ 25 އަހަރު ކަމަށް ވާތީ، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ދާއިރާ އަށް ބަލާއިރު، އަދި ޚާއްސަ އިންޓެލިޖެންސް ކޮމިޝަނަކީ އެއީ ހަމަ ދެޖިސަމުފް ސަރުކާރު ކޮމިޝަން ކަހަލަ ގޮތަކަށް ހަރަކާތްތެރިވެވޭތޯ ކޮމިޝަނަކަށް ވާތީ، ޝާހި އަޅު، ޝާހިލަކަމަށް އިސްލާހުމުގައި ވެސް ބަގާ ދެއްމު އުމުރަކީ އެއީ 25 އަހަރު ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގައި ކަންތައްތައް އިޞްލާހުކުރުމުން ގައިރު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން، އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ އުމުރަކީ 25 އަހަރު ކަމުގައި ހުރިހިން ފަސޭހަވެގެންދަން ހުރިހަ ކަމަކަށް ވެސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްހުއްޓާލެވުނު) އާދެ، މިހާރު ބަހުސް ހިނގަމުން މިދާ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ ބިލަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ލިސްޓުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިންތިޚާބުވެވަޑައިގެންފައިވާ ވިލި ފާޖިއަކަން ނިސްބަތްވެވަޑައިގެންފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް. ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްލާ ޖާބިރު.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދައްކަވައިން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލެއް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށްޓަކައި ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގެ އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަދި މި މަޖިލީހުގެ އެހެން މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނެއް އޮތުމަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮންމެހެން ވެސް ދިމާވެފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ މީހުން ވެސް އިސްތިޤާމަތާ ކަމެއް. އެހެންކަމުން މިންވަރު ކަމަކީ ޕޮލިސް ސަރވިސް ވެސް މަސައްކަތްކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނަށް އެކިއެކި ގޮތްގޮތުން އެކިއެކި ޕާޓީތަކުގެ ބަދަލުން ކަމަށް ބަލާ، އެ ގޮތުގެ ބަސްމަގުތަކުން ގޮތުގެ ބަސްމަގުތަކުން ވެސް ތަފާތު އެކިއެކި ޑިޕާޓްމަންޓުތަކުގައި ކަސްޓަމްތަކާއި ކުރާ ތަން އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާތަކުން ބަސްއަހައިގަތުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ. އަދި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ވެސް ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށް ކަންތައްތައް ކުރެވޭ ކަމަށް ބުނެ، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ޝަކުވާތައް ހުށަހެޅޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވޭ. މިފަދަ ޝަކުވާތަކާ ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުކުރެވި، ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމައްޗަށް ދިޔަ ކަންކަން ވެސް އެބަ ހުރި. މި ކަންކަމާ ގުޅިގެން ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނާ ދެކޮޅަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު މި ބިލުގައި ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން.

245

އާދެ، ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ މި ބިލުގެ ދަށުން އުފެދޭ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ޢައްޔަނުކުރުމާއި، ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ސަރުކާރުގެ ނުފޫޒު ނެތި މުސްތަޤިއްލުކޮށް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ މާޙައުލެއް ޤާއިމުކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް. އަދި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާތައް ބެލުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއް ކަނޑައެޅުމާއި، ތަޙުޤީޤުތައް ނިންމުމަށްފަހު ނަތީޖާ ޢާންމުކުރުމަށް ވެސް މި ބިލުގައި ޖާގަ ލިބިދީފައިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް މި ކޮމިޝަނަށް ލިބިދޭ ބާރުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ސަމާލުކަން ދޭން ޖެހޭ. ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސް އެޅޭ ގޮތަށް ކަންތައް ނުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް މި ޤާނޫނު ހެދުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް. އެހެންކަމުން މި ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ބަލައި މި ކަންކަމަށް ސަމާލުކަން ދެއްވުން އެދެން. އަދި މި ބިލު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑުގެ ފުރިހަމަ ތާއީދު އެބަ އޮތް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލު މި މަޖިލީހުގައި ފާސްވެގެން ދިއުމަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ފައިދާއެއް ކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ.

ކޮންމެހެން މުޅިއުމުރަކަށް. އަދި މި ޤާނޫނު ކޮމިޓީއަކަށް ހުށަހެޅުން ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަމުގެ ކުރިއަށްގެން ވާ މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫހާއި، އަދި މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ މާއްދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި ރައްޔިތުންނަށް ހެޔޮ ވެރިކަމެއް ނުވަތަ ހެޔޮ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް އެ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދިނުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުގެ ބާރުތަކުން ނުވަތަ ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ވެސް އެ ދެމުން ދާ ހިދުމަތްތަކަކީ ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ވަކި ފިކުރަކަށް ވަކި ދީނަކަށް ނުބަލައި ގޮތަކަށް ބައްޓަންކުރެވިގެންނޫން. އަދި އިސްލާމްދީނަށް ހުށަހެޅިގެންދާނެ ބިލަކަށް ފުރަޔާ އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމުވެސް ވަރަށް ބޭނުން އެދޭ ކަމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. އަޅުގަނޑު މި ބިލަކަށް މާ ގިނަ ވާހަކަ ދައްކާކަށް ނެތިން. މިދަންނަވާ ބީރައިން މިކަން ކުރުވިއްޖެ ނަމަ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ފުރިހަމަ ބާރުން ހަމަގައިމުވެސް ރިޢާޔަތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެއީ މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަންތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިހެން އުފެއްދިޔަކަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ ބޭނުންތައް އޭގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބައެއް ކޮމިޝަންތަކުން ނުލިބޭ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަޔާ އެކު ދަންނަވަން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ބޭނުންވާ ގޮތަކީ މިއީ އެއް ނޫން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންގެ އަމާޒަކީ މި އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން މިކަމާ މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޓީ ވެސް މި އެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މި ޤާނޫނު ކޮމިޓީގެ މިކަން ވާކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރާކަން ދަންނަވަން، މި ޤާނޫނު ހުށަހެޅުން ދާއިރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫހާ އެއް ގޮތް ވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީ މަޝްވަރާގައި މިގައި ފުރިހަމަ ޤާނޫނަކާ ރިޢާޔަތްކޮށް ފުރިހަމަ ޤާނޫނުގައި ވެސް އިސްލާމްދީނާޚިލާފުނުވާ މާއްދާތަކާއި އޮތް ކަމަށް ވަނީ އެ މާއްދާ ބާރުތަކާ ވެސް މިގޭ ބަރާކައި ހިމަނައިގެން އެކަން ކުރެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله. السلام عليكم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ގޮތުގައި މި ވަގުތު މި ތަޢާރަފު އެންމެ މުޅިއުމުރު އެއް ބިލު. ޤާނޫނުން ދީފި ވާން މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށް މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ކޮމިޓީ މަޝްވަރާގައި ވިދާޅުވި، ކުރިން ވެސް ބިލަން ބާރުގެން ދެންނެވީ، މިދަންނެވީ 16 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި، ޤާނޫނުގެ ޤާނޫނުގެ ހަރަދުން ދިރިއުޅު ވެސް

ދެންނެވީމާ މި ގޮތަށް ނުހައްދަވާށޭ. ވަޒީރުއް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ފާޅުގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޒާއިދު ޤާނޫނު އަމުރުކުރާ ގޮތަށް ޤާނޫނު ނަހައްދަވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އެހެން ކުރުމުގެ ނަތީޖާ އައީ މިއަދު ތިމަންނަމެންގެ ވަޒީފާއަށްޓަކައި ތިމަންނަމެންނަށް މަޖުބޫރު އެބަވެއްޖެ މި ވަޒީފާގައި ތިބެމުންދާތީ އެ ޤައިދު ޤާނޫނީ އަމުރުތަކަށް ވެސް ބަދަލުކުރަން. އެހެންނޫނީ ވަޒީފާގައި ދެމިތިބެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަން އެހެން ހުރިއިރުގައި މި ޤާނޫނުގެ މުހިއްމުކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޒަންކުރެވޭ. ހަމައެއާއެކު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝާން މިގޮތަށް އަރާ ދުވަސް ކުރިން ފުރުސަތުގެ ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި އިސްލާހުތައް އަދިވެސް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި އޮތީ. އެއީ ކިހާ ހިސާބެއްގައިކަން ކޮންގޮތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ކަމެއް ވެސް ނުވެސް އެނގޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަން އެހެން ހުރުމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ބިލުތަކަށް ވާހަކަދައްކާއިރު މާލޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަންތައް ހުރި ގޮތް ވާހަކަދައްކައިގެން ހަމައެކަނި މި މައްސަލަ ހައްލު ނުކުރެވޭނެ. ސަރުކާރަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެއް ބަޔަކު އަސްލު ބަޔަކަށް އަބަދުވެސް މި ފުދިނަވެ ވާހަކަ ދައްކަވައިދެވި، އެއްބަޔަކު އަސްލުބަޔަކު ހިތްހަމަޖެހިގެން ނުދޭ. އެހެންވީމާ، މާލޭގެ ވާހަކަ ނުދައްކާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެބަ އަދި މަޖުބޫރުވާކަން ދޭން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން 2008 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެރިކަން ބަދަލުކުރަން މަސައްކަތްކުރި އާރު ޓީމު ވެރިކަމާ ދޮރުފަތުގައި ރައްޔިތުންގެ ދޮރުފަތުގައި ހުރި ޒާތީ ފަރުދުންނަކާ އެއް. މިއަދު އެ މަޖުބޫރާ ހާލަތުގައި ރިސްކަށް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އެ ވާހަކަ ދައްކަމުން ހައްދަވާވެސް ނުކުތުމާއި ރިޔާސަތުން ފޮނުއްވިން. ހައްދަވާވެސް ނުކުތުމާއި ކަންތައްތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވެރިކަމުގެ 30 އަހަރު ހިނގުމަށްފަހު ކަންކަމަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ޕާޓީތަކުން ވެސް ކަންކަމާއި ކުރިމަތިލާން ޖެހިފައި ހުރިކަން. ވީމާ ކަންތައްތަކަކީ ވީހާ ހަލުވިކަމާއެކު ވެސް ކަންތައްތައް ފަރުވާކޮށްދިނުން ކުރިމަތިލަނީ. ހަމަ 30 އަހަރުގެ ވެރިކަމުގައި ހިނގައިގެން ދިޔައީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަގުތުގެ ކުޑަކަމާ އެކީގައި ދަންނަވާލަން، އަޅުގަނޑު މި ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މަރުޙަލާ އަދި ގެންގޮސް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް އިސްލާހުތަކާއެކު މި ބިލު ފާސްވެ ދިރާސާކޮށް ފަރާތްތަކުގެ ލަފާ ހޯދައިގެން، ފުރިހަމަ ބިލެއްގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެގެން ދިއުން އެއީ އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރާ ކަމެއް. ސަބަބަކީ، ފުރުޞަތު ހޯދުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއްގައި މި ބަޔަކު ދަރުމަވަންތަކަމާ އަޅުގަނޑު ހިތްވަރުދެން.
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ޑީ.އާރު.ޕީން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް. ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް.

ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ ހުށަހެޅުމަކީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެންވެސް ހަރުދަނާކުރަން ޖެހިފައި އޮތް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން މާޗު މަހުގެ 30 ވަނަ ދުވަހު، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާ ބެހޭގޮތުން ބެލެހެއްޓެވުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅުނު ދިޔައީ އެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްކުރުން މިހާރު ވަރަށް ގިނަ ދަތިތަކެއް އެ ބާރުވެރިކަމުގެ އެބަ ދިމާވަމުން ދާކަން. އެ ގޮތުން ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ޤާނޫނުގެ ބާރުތަކުގެ މައްސަލައިގެ އެބަ ބޭނުންވާ ބާރުތަކެއް ނުލިބި. މިހާރު ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤުތަކުގައި ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް ބަލަން ވަރަށް ދިގުދެމިގެންދާ ޕްރޮސެސްއެއް އެބަ އޮތް. ޝަކުވާތައް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އެކަށީގެންވާ ގޮތުން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުމެއް ނުކުރެވި. އެގޮތުން، މިއީ އަޅުގަނޑު ޤާނޫނީ ގޮތުން މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން. އެގޮތުން، މިހާރު ކޮމިޝަނަށް ބާރުލިބިދީފައިވާ މިންވަރު ދަށްކަމުން އެ ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކާއި ތަނަވަސްކުރުމާއި އެ ކޮމިޝަނުގެ ކުރިއެރުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަމަށް ބަލާނަމަ ޤާނޫނުގެ ތަފާތު ފުށުތައް މިހާރު އޮތް ގޮތުން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ދަތިތަކާ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކޮށް ޤާނޫނަށް ބޭނުންވާ ބަދަލުތައް ގެނައުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެކި މިއަދު ހަމައެކަނި ވެސް މި ގޮތުން ހުރި ފުރުޞަތުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް ބާރުލިބިދީފައިވާ އުސޫލުތަކަށް އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަމާލުކަން ދޭންޖެހޭ. މިސާލަކަށް މިގޮތުން ވެސް އެ ކޮމިޝަނުގެ މައްސަލަތައް ބެލެހެއްޓުމުގައި ދިމާވާ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމާ ދިމާވި ތަނުގައި ވާހަކަ ދައްކާލަން. އެއީ މައްސަލަތަކުގައި އެ ކޮމިޝަނުގެ ގިނަ އިން މި ބެލެހެއްޓުމަށް ފުރުޞަތު މަދުކަމަށް ނިކަމެތިކަމުން ވަރަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ހަމަ ދަރަޖައިގެ ބާރެއް ނުލިބޭ ވެސް ޕޮލިހުންގެ މަސައްކަތަށް. ގިނަ ފަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެ މައުލޫމާތުގެ އަތުގައި ދަނޑުވެރިންނާ ސީ.ސީ.ޓީ.ވީ ހަމަ ތަފާތު ކަންކަމުން ވެސް އެ ކޮމިޝަނު އެ ކޮމިޝަނާ ވާހަކަދައްކާ އެ މައްސަލަ އެއް ތަޙުޤީޤުކުރަން އެ ކޮމިޝަނާ ގުޅުމެއް ހަމަ ގިނަ ފަހަރު ނުލިބި ދިޔަކަން. އެ ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ހަމަ އެކި ކުރިއެރުމެއް 1 ގެއަށް ހަމައެކަނި ނުވަތަ އެކަމާ ހަމައެކަނި ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު، އެ ކޮމިޝަނާ ވާހަކަދައްކާ އެ ކޮމިޝަނާ ގުޅޭ ހަމަ އަދާކުރެވޭ ކަންތައްތަކެއް ބަލައިގަތުމަށް ނުލިބޭ ގޮތަށް އެއްވެސް ހަމަ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރަކަށް ކަންކަން ބަލާއިރު ވެސް އެގޮތަށް ޤަވާޢިދު މި ވަގުތު މިހާރު ކަން އެންމެ މުހިންމު ނުކުމެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިހާރު ޤާނޫނު ހުށަހެޅުނު މިކަންކަން ތަޙުޤީޤުކުރުން އެކަމަށް ޖެހިގެން އަޅުގަނޑު ހަމަ

ފަރާތްތަކޮށް. ހަބަރު ހޯދުމުގައި ފުލުސް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ދަތިތަކާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި ހުރި ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް މިހާރު ހަމަ ދަތިތަކާއި ކުރިމަތިވާކަން އަދުވަސްވެސް ހަމަ ފަރާތްތަކޮށް ބޭނުން. ދެން އެ ބޭނުމުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓް ބަލައިލާއިރު، 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ރިޕޯޓުގައި ފަރާތްތަކަށްވާފަދައިން އެބައޮތް، ކޯޓުގެވެސް ޕޮލިސް ސަރވިސަސް އިން އިސްތިއުފާކޮށް ތަސްދީޤުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ކޮމިޝަނުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒަށް ދޮރުނުލާ ކަން ކަމަށް އެކަންކަމާ މެދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް ޕާރލިމެންޓަށް ފާހަގަކޮށްފައި އެބައޮތް. މީގެ ތެރޭގައި ހަމަ ހިމެނޭ ފަރާތްތަކޮށް މި ޖެހުނީ 22 ކަމެއް އެ ބޭނުމުން މިނިސްޓަރު އަދި ހުރަހަރުއްވާފައި އޮތީއެވެ، އޭގެ ތެރެއިން 14 މައްސަލައިގައި ބަދަލުކުރުމުގެ ވަކި ގޮތެއް މިނިސްޓަރު އަންގަވާފައި ނުވާކަން. އެހެންވީމާ، މިގޮތުން އަދުވަހުގެ ނުހަނު އެބަ އެނގޭ މިހާރު ކޮމިޝަނުގެ ހަމަތަކު މި އޮޅުވާލުން ގިނަ ކަންތައްތައް ފެނުން މި ދަނީ މިނިސްޓަރާ މަދު ބޭނުން ކަމަކަށް ނުވެ. އަދުވަހު ހަމަ ފަރާތްތަކޮށް މި ޖެހުނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން މި ކަމާ މަސައްކަތްތަކާއި ދެކޮޅަށް އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި މިނިސްޓަރުއަށް ނުވިސްނާކަން. އެހެން ބޭނުމަށް އެބަ ބޭނުންތަކުން ފިޔަވަޅު އަޅައިފި ގޮތަކަށް ނިކަމެތި ވަރުގައި. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމެއް މިހާރު ހުރިގޮތަށް ގެންނަވާފައި ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް މިހާރު ޖާގަ ދެއްވާ ކޮމިޝަނަށް ބާރު ދިނުމާއި މަސައްކަތްތަކާއި ދިމާވަމުން ދާ ދަތިތަކުން ކޮމިޝަން ދިފާޢުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ ބާރު ލިބިދިނުމަށް ފުރުސަތު ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަރަށް އެދިލާއިރު އަޅުގަނޑުގެ ރާއްޖޭގެ މި ބަހުސް ދިގުލައްވާނެ ކަމަށް އެދެން. ފެނޭނެ ދާއިމީ ވަރަށް މަދުކަމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދައްކަވާ ނިސްބަތު ވާހަކަފުޅާ އެކީގައި މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި މި ބިލުގެ ބަހުސަށް ކަނޑައެޅިފައި ވާ ވަގުތު ހަމަވީ ކަމުގައި އިއްވަން ބޭނުން އަދުވަހު ފާހަގަކޮށް ދަންނަވަން. އެހެންކަމުން ދައުރުގެ މި ބިލާ ބެހޭގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖާގަ ވަގުތު ބޭނުން ބަހުސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ވަގުތު ނެތް. އަދި ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވާ ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބޭނުންތަކަށް މަޝްވަރާގެ ބޭނުމުގައި ބަހުސް ނިންމުން ބާކީ އޮތް ނަމަވެސް ބިލުގެ މަސައްކަތް ހަމަ އެ ގޮތުގައި. އެހެންކަމުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ ޖާގަ ދީފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީތަކުގެ ބަހުސް ނިންމުމަށް ފުރުސަތު ފަހުން ކޮށްދެވޭނެ ގޮތަކަށް ހަމަޖައްސާނަން ކުރިއަށް އޮންނަ ރިޕޯޓާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން.

11. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

11.1- އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު ދާން މި ބޭނުނީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ހަމަޖެހިފައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11. އެޖެންޑާގެ އައިޓަމް 11 ގައި ވަނީ ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓުގެ އެންމެ ކުރިއަށް މިއޮތީ 11.1- ރަހުނު ކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ އިން ނިމި މަޖިލީހަށް ރިޕޯޓުހުށަހެޅުއްވުން. އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މީގެ ކުރިން ވެސް ވަނީ ވާހަކަފުޅުދައްކަވާފައި ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ. އަޅުގަނޑު މި އެޖެންޑާ އައިޓަމުގެ ދަށުން ރަހުނުކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ އިން ނިމިގެން ފޮނުވާފައި ވާ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައިދެވެން ގެންދަނީ. [illegible] މަޝްވަރާކުރުމަށް [illegible] އެކަމާ މި ކުރިމަތިވަނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މި ބިލަށް، ރަހުނުކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމިގެން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ލިސްޓުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ އަށް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ [illegible]

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ ފަހު ދުވަހު މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ [illegible] އެ ދުވަހު މި ބިލުގެ ބަހުސް ނިމިގެން ދިޔައީ. އާދެ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި [illegible] ކޮމިޓީން މި ބިލު އަނބުރާ ފޮނުވާލާފައި ވާތީވެ، މިކަމުގެ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން ރައްޔިތުންނަށް [illegible] ދާއިރާއެއްގައި [illegible] މިނިވަންކަމުގެ [illegible] ކަނޑައެޅިގެން ހަމައެކަނި މި ރާއްޖޭގެ [illegible] އެންމެ އިންސާނިއްޔަތުގައި [illegible] މަސްއަލައަކަށް ބަލައިގެން އެއީ [illegible] އެއް ކަމަށް ބަލައިގެން [illegible] ނުފޫޒު. [illegible] މި ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަމުން އަންނަނީ. އަޅުގަނޑު މި [illegible] މިނިވަންކަން [illegible] ވާހަކަ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible]

އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކެއް ބިނާއެއް ނުކުރެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކި ޤައުމުތަކުގައި އޮންނަނީ އެކި ޤައުމުތަކުގައި އެކި ގޮތަށް އޮންނަނީ. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި އިންތިޚާބުކުރާ ޖަމާޢަތް ހިމެނޭ ޤާނޫނުތަކާއި އެބަހުރި. އެ ޤާނޫނުތަކުގައި ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ޤާނޫނުތަކާއި އެބަހުރި. އެ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ވަކިވަކި ބާރުތަކާއި ވަކިވަކި ގޮތްގޮތް ހުރި. ކަމަކާ ދިމާވާ ގޮތަކުން ބަލާއިރު މަޖިލީހަކީ ވެސް ޤާނޫނު ހަދާ ތަނެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރުތައް އެ ބާރުތަކަށް ހުރަސްއެޅި ނުލެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބާރުތަކަށް ހުރަސް އެޅޭ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރާއިރު ބަލަން ޖެހެނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރޫޙަށް. މަޖިލީހުގައި ހުރި ބާރުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު އެ ބާރުތައް ބޭނުންކުރަން ވާނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް. ވާހަކަ ދައްކައިގެން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމުގެ ގޮތް މި ހިނގަނީ ކަމަށް ވާތީ، ވާހަކަ ދައްކައިގެން ޙައްލުކުރުމުގެ ގޮތަކީ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކަނީ ތިބާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކައަކީ ބޭނުންތެރި ވާހަކައެއް. ބައެއް ގޮތްގޮތުން ވެސް ނަމަ. ޤާނޫނުތަކުގެ ބާރުތައް ބަލާލުމުން ބާރުތަކުގައި ބާރު ބަހައިލާފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތަކާ ޤާނޫނުތައް ބޭނުންކުރާނެ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާރުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ބޭނުންވަނީ މި ޤާނޫނުތަކުގެ ރޫޙާއި ބާރުތަކުގެ ބޭނުން ވެސް ވާ ގޮތަށް. މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ދައްކަމުން މި ދަނީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ވާހަކަ ވާހަކަ މި ޤާނޫނުގައި. ޤާނޫނުއަސާސީގައި، މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ބަލާލަންޖެހޭ ކަމެއް. މި ބާރުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި ދޭހަވާ ގޮތުން ބަލާ ދުސްތޫރީ މަޖިލީހުގައި ހުރި ބާރުތައް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މަޖިލީހަށް ދީފައިވާ ބާރުތައް ކަމުގައި ވާތީ. މިހެންވީމާ ކިޔައިދޭން ބޭނުން ގަވާއިދުތަކާއި ޤާނޫނުތަކާ ހަމައެކަނި ތިބީ މި ބާރުތައް ބޭނުންކުރާ ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަޖިލީހުގެ ބޭނުމަކީ ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަމުގައި ބަޔަކު ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ގޮތަށް ކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. މި ބާރުތަކުގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ބާރުތައް ބެހިފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު އެ ބާރުތަކަކީ ސަރުކާރުގެ ބާރުތައް ކަމަށް ވެފައި، ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން މިކަމުގައި ބަލަންވާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ބާރުތައް ބަހައިލާފައިވާ ގޮތުން ހުރި ބާރުތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭ.

އަޑުގަނޑު ގޮވާލަން މަޖިލީހުން މި ތަޖުރިބާން މި ބިލު ބޭރުކޮށްލައި، މިކަމާ ބެހޭ ހާއްސަ ޤާނޫނެއް ދުނިޔޭގެ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޤާނޫނާއި ފެންވަރުތަކާ އެއްގޮތަށް ހުށަހެޅުއްވުން. ސޯޝަލް އިޖްތިމާޢީ ރައްކާ.

ރިޕޯސަމުން ވާހަކަދެއްކުން:

ސޯޝަލް އިޖްތިމާޢީ ހިމާޔަތް. މި ބިލަށް ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިފޯމަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިޖްތިމާޢީ ހިމާޔަތުގެ ބިލުގައި އަޑުގަނޑު ފުރުޞަތަށް އަރުވާނީ މިފަދަ ކަންކަމުގެ އިޖްތިމާޢީ ހިމާޔަތް އަސާސީ ނިޒާމު ބިނާކުރުން މަސައްކަތް. އިޖްތިމާޢީ ހިމާޔަތް އަސާސީ ނިޒާމު ބިނާކުރުން މަސައްކަތް ވާހަކަދައްކަވަން ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިޔަފާރިވެރިން ބައިތަކުގެ ހިމާޔަތް އަސާސީ ނިޒާމު ބިނާކުރުން މަސައްކަތް ވާހަކަދައްކަވަން:

އާދޭ، ސޯޝަލް އިޖްތިމާޢީ ރައްކާ. ހުކުމްތަކުގެ ބިލު އަޑުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ގެއްލި ސަރުކާރާ ބެހޭ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވައި ނިންމަވާފައި ވާ ރިޕޯޓުގައި ހާހަކަ ދަށުކުރައްވާފައި މިއީއު ނުކުޅެދޭ ބޭފުޅުގައި ހާއްސަ ގޮތްގައި މި ބިލުގައި ހުށަހަޅާފައި އިޖްތިމާޢީ ރައްކާތެރި ބަޔަކު ރިފޯމް ވިޔަފާރިވެރިކަމުގެ ވެސްމަޖިލީސްގައި ބައްޔަކު ހިމެނި ގޮތުގެ މި ވިސްނުންތެރި ގެންގުޅުމުގައި އެއް ކަމެއް ކުރަނީ ފަހިކުރާއިރު ހިސާބު. ހާއްސަ ގޮތްގައި ރިޕޯޓުގެ އިންޖީނިއަރިން ފިހާރަތަކުގެ ބޭރުގައި މަސައްކަތުކުރާ ބަޔަކަށް ފާޑު އާއި ނުލިބޭ މުހިންމު ދިރިއުޅުން މަސައްކަތްތެރިޔާ އާއި ސަރުކާރު ބިލުގެ ރިފޯމް ވެސް ހިމެނޭ އެކަށީގެން ސަރުކާރުގެ މި ކުރުވަ ވަކިކުރާ ބެލެހެއްޓުން ނިޒާމުގެ ސަރުކާރު ބާރު ގެންގުޅުން ކަމުގެ ގޮތުން ނިޔަލަށް ވާހަކަ ހިމެނޭ ވިސްނުން އެކަމަށް. ނަމަވެސް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާ އަދި ހާއްސަކޮށް ޒިންމާދާރުވުމާއި، މިނިވަންކަމާއި އަދި އިހުތިރާމްކުރަން އެއްވެއްޖެމުގެ މިނިވަންކަން ހަނިކުރެވި އެއީ އަޑުގަނޑު ހަމަ ގައިމުވެސް ތާއީދުކުރަން ކަމެއް ނޫން. އަދި ހާއްސަ ގޮތްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިވެރިކަމުގެ އިދާރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާ އަދަދުއްގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އެކި ބައްޔަތުގައި އެކި ދުވަސްވަރު އެކި ގޮތަށް ގެއްލިފައިވާ. އެ ބައްޔަތުގެ މައްސަލަ މަސައްކަތްތެރިންނާ މާ ފިނަ ފަރާތްތަކުގައި މި ވޭތުވީ އެއްވެސް ދަނޑުވެރިން ނިކުމެގެން ނިސްބަތް ހިނދުއްގައި އަޑުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ޕާޓީތައް އުފައްދާ މަސްޓީ ޕާޓީ ފެށި ވިޔަފާރީގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ވެސް ވެސް މި ބޯޑު އިންޖީނިއަރިން ހާއްސަ ގޮތްގައި މަސައްކަތްކުރާ ދިވެހި ޖަމާއަތްތަކުގައި ވެސް ދަތިގައި މި ވަނީ އިހުސާސްވެފައި ކަމަށް އަޑުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހާލަތުގައި ހަމަ ގައިމުވެސް އަޑުގަނޑުގެ ނުވިސްނޭ އަޑުގަނޑުމެން ޒިންމާދާރުވުން އެކަން ހަނިކުރުމަށް ފަހުގައި ރިސްޓްރިކްޓް މުވައްޒަފުން ސަކަތް އެކަން ނުކުރާނެ މަސައްކަތް ކުރަނީ ހާލަތުގައި ކުރަމަށް ނިކުމެގެން ކަމަށް އެކަން ނިސްބަތްވާ ބާރަށް ހާލަތުގައި ނިންމާލާނެ ގަވާއިދު ހާއްސަ ހަރުގައި ނިސްބަތްގެ ކަމަށް. ދިރުމުވެސް ވާހަކަދެކެ ދައްކަވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރި ދިމާ އާއި އަދި އިދާރީގޮތުން ހަރުކަށި

ޖާބީގެ ވެސް ޗެއަރު މުސްތަޤްބަލާ އަދި ދެންމެ އެ ވިދާޅުވި ދެއްވި ޖަވާބުން މާދަމާ ހަމަ މި މާލޭގައި، ދުރާލާގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ބަޔަކު އިޤްތިޞާދަށް ތައްޔާރުވެގެން ދާއިރުގައި އެ މީހުންނާ ދުރުގައި ކަންތައްތައް ކުރުވިގެން ދާން ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގެ. އެކަން ކުރަންޖެހޭ މައިގަނޑު ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި މިފަދަ ކަންތައްތަކަށް ރިޔާސަތުން ވަކާލާތުއަޅާއިރު ވިސްނައިދިނުން އެބަޖެހޭ ދާއިރާގައި ބަސްދަތުރުގެ ޚިދުމަތް ފައްޓައިގެން ކުރިއަށް ދާއިރުގައި މާލޭގެ އެއްވެސް މަގެއް ނެތް ހަމައަކަށް އެއްކޮށް ދުއްވާލާފަހަރުގެ އެކުވެރިންތައް އާ ގިނަ. ގައުމުގެ ހާލަތު ވަރަށް ތަންކޮޅުން އިތުރުގެ ސަބަބުން ޖެހިއަވަރުންނާއި އަދި ހައްދު ހިނގާ ބިނާ އުޅޭ މީހުންނަށް ވެސް އެހާ ދަރިކަން އެ އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، ބަސްދަތުރުގެ މައްސަލައިގައި ފުރަތަމަ ޓެކްސް ޖެހިއަވަރުން އިޤްތިޞާދީކަން، ހަރުދަނާކަން ނިޒާމުތަކުގެ ވަހަކަ ދެކެވިއިރު އަޅުގަނޑު ތަޢާރުފުކުރާ ހާލުގައި ދިރިއުޅޭ އެތަކެއް ހާސް ރައްޔިތުންނާއި އަދި މާލޭގައި އެހީ ކުރަމުން ފިހާރަތަކަށް ދައުލަތާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ގޮފިތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވަމުންދާ މާލީ ގެއްލުންތައް އެ ބޮޑުވެގެން ބޮޑު އަގު ދެއްވާފައި ބައްލަވައިގެން އުޅުއްވާ ހުރުމަކީ އަދި ސަރުކާރުތަކާއި އަދި ހިނގާ ބިނާވާ މީހުންނަށް ވެސް އެ މީހުން ގަނެގެން އެހާ ވިޔަފާރީގެ ހާލަތުތައް ވެސް ބަދަލު އަންނަ ހިސާބަށް މާލޭގެ ވަގުތީ މަރުކަޒުގެ ހާލަތު އެ އޮތީ ގޮސްސަ. ގޮތަކީ ހާލަތު އެ އޮތީ ގޮސްސަ. އެކި ކަންތައްތަކާ މާލޭގެ އެކި ތަންތަނުން ކޮންމެ ފަރާތްތަކުން ނިންމާފައި އެ ތަންތަނަށް ރަނގަޅުން ފަސޭހަ ފުރުސަތުގައި، އަދި ގައުމުގެ އިތުރަށް ކަމަށް ފައިދާ ކަމަށް ހިނގައިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ރައްޔިތުން ބަލާން ފައިދާ ކަމަށް ހިނގައިގައި ނިކަމެތި މަގުމަތީގައި މުޖުތަމަޢުކަން ސަރުކާރުން އެކަން އަނގަބަހުން އެ މީހުންނަށް ރިޔާސަތުން އެއް ހަރަކާތުގައި ފޯރުކޮށްގައި އެއް ކަމަށް ވަޒަން ދެކެވުނުދާއިރުގައި ހަނދުވެރިގެން ހެއްދޭ ގޮތުގައި މި ބިލު އެކަހަލަފަދަ ޖާނުނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އެއްބަސްވުމާއި ވެރިޔާއާއި ހުޅުމާލޭގައި ބަލާން މިލިއަން ފާސްކުރަން ހަރުދަނާކަމާއި ފަރާތްތަކުން ވިސްނާ އިޤްތިޞާދީކުރުމުގައި ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބައްދަލު ބޭނުން އެނގޭ އަހަރު ދެމިގެން ވިސްނުމުގެ މަސްއޫލު ކުރުމުގައި ފާއިތުވި އެ ބޭނުމަކީ މަހުން މި ބިލު އިސްލާމީކުރުމުގެ ނަމަ، މަޢުލޫމާތު ވަގުތުގައި ޤާނޫނީ ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާއްމު ކަމަކީ ގޮތް ބަޔާންކޮށް. ހަމަތަކީ ފަހަރު މި ގޮތުގެ ކަންތައްތައް ކަމުގެ ވާ ނަމަ، ފުލުހުންނާއި ސިފައިންނާއި ދިފާޢީ ބާރުތަކާއި ނަޝީދުންނާއި އަދި އެހެނިހެން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް މި ބައިގައި ހަމަ އެއްވަރަކަށް އެއް ގޮތަކަށް ޖެހިގެންދާ ކަމަކަށް ވާން. އަދިވެސް ހަމަ ދިޔަމަށް ރަނގަޅު ގޮތް އެއް ކަމަށް ގޮތުގައި އެބައްޔާ ކަމަށް ނިންމުމުގެ ގޮތުގައި މަޖިލީހަށް ފޮނުވައިގެންނަމާ ނަމަ، މި ބިލަކީ ހަމައެކަނި ޖަވާބުދާރީ އިންސާފަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތަކަށް ހަރުދަނާކުރުމުގައި އަމަލުކުރަމުންދާ އުސޫލުތަކާ ބެހޭ ގޮތުގައި އިސްލާހުކުރުމުގެ މަޤުޞަދަށް ގެނެވޭ ނިންމުމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި އެއް ހަމަ މި

ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރަށް ވާހަކަ ވެސް މި ވަގުތު ދެއްކޭކަށް ނުޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް މަސްއޫލި ކަންތައްތަކެއް މި އުޅޭނީ. އެހެންވެ ހައްލުކުރާކަން އޮތީ މަޖިލީހެއް ނޫން 77 މެންބަރުންގެ މަޖިލީހަކީ. މިފަދަ ޤާނޫނެއް ހަދާ ނިމިގެން ދާއިރާގައި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެކި ފަންތީގެ އެކި ވިސްނުމުގެ ހުރިހާ އެންމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރިހަމަ އަށް ބައްދުވަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދޭ ގޮތަކަށް ޤާނޫނު ރަނގަޅު ނިންމާލެވިގެން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލަމީ މި ބިލު އިތުރަށް ކޮމިޓީ އަށް ނުފޮނުވައި، މި ހިސާބުން މި މަސައްކަތް ނިންމާލެވޭނެ ގޮތަކަށް ވުން. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު މިހެން ދަންނަވާއިރު ވެސް އެނގޭ އެކި ބޮޑު އަދި ދިޔައި ގަންނަ ކުޑަ ސިފައިން ބަޔަކާ މި އެއްކޮޅަށް ހުސްކޮށްލުމަކީ ހަމަ އެއްވެސް ކަމެއް ނޫން. އެއީ ކުޑަ ސިފައިންނަކީ ހުސްވެރިކަމެއް ސިޔާސީ ކަންކަމުގައި އެކަކު ބޭނުންކުރާ ރައްޔިތުން ނޫން. ދުނިޔޭގެ ސަރުކާރުތަކުން ވަރުބޮޑުވަން ވެސް ކުޑަ ސިފައިން ބޭނުންކުރޭ. ޤައުމުތަކުން އަރައިގަތުމަށް ވެސް ކުޑަ ސިފައިން ބޭނުންކުރޭ. ސިޔާސީ ގޮތުން ވެސް ކުޑަ ސިފައިން ބޭނުންކުރޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ފިކުރުތަކާއި ބޮޑު އަދި ދިޔައި ގަސްދަ އެ ވަކި ކުޑަ ސިފައިންނަށް. އެއީ ކުޑަ ސިފައިން ނިކަން ފުރިހަމައަށް ވާދީ ދީ ވަރަކަށް ނަގާނަށް. ހަމަ ގޮތް އެއްވަރުވާނެ. ދެން މިހި އެންމެންނާ ދިމާވާން އެއްކޮޅަށް ވާ ނިންމަވުންދާއިރު ތިމަންނާމެންނަށް ސިފައިންކަމާއި އެހެން ރަށްޓެހި ދުނިޔޭގެ ޤާއިދާ އެންމެ ނޯބެއި ކާނަމަތާ ކަނޑަވަރުކުރެވިފައިވާ ތަރުތީބު ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރިހަމަ ނުލާ އެކުވެރި ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، ފުރިހަމަކަމާ ނުވެސް އެއްވެސް ދިސް ކޮށްދެއްވާނަން. އެހެންވީމާ، އެކުވެރި ފުރިހަމަކަމާ ބޮޑުތަކަށް ވެސް ބަލައިދިނުމުގެ ބައްޓަންވުން ބޮޑެއް އުނިކޮށްލާ ކަމުގައި ވާ ނަމަ، ހަނިކޮށްލާ ކަމުގައި ވާ ނަމަ އެއީ ބޮޑުކުރި ކަމެއް. ދެރަވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުގައި ނުފޫޒު ދުވައްދު މަސައްކަތްތަކާއި ކުރުން ނިކުނު ސަރުކާރު ރިޔާސަ ފަރާތް އިދިކޮޅު ހުރި މެންބަރުންނަކީ ކޮމިޓީގެ ބަހައި މިފަދަ ވާހަކަތަކާއި ދައުލަތުގެ ކަމަށް ހިތުމަތިން ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ ފުރުސަތު ދޭތެރޭގައި މި ރާއްޖޭގެ ރިޔާސަތުން ހަމަޖެހިގެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލު މިހާ ހިސާބުން މަޖިލީހުގެ ތަކުރާރުކޮށް ވެސް ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްގެން ކުރުމަކީ ކުރިއަށް ނުވޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެންމެ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީ ނިލަންދޫ ޖޭ.އާރު.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ނިޔާޒު ހުސައިން މަނިކު ފުރުސަތު އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުސަތުއަރުވަން މ ◌ިއްސީ ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް. އޭ. ޕާޓީގެ ފީޔާރު މާނިޔީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝާހިދު އިބްރާހިމް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން.

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ގާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލުގެ މުހިއްމުކަމުގެ ވަޒަން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުލިބިގެންވާ ގޮތުގެ މަތިން ވެސް މިއީ ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ ހައްޤެއް. އާދެ، އެއީ ވަކި ނޯޓިސް އެއް ދިނުމަކާ ނުލައި، ވެސް ވަކި ކަމަކާ ގުޅުވައިގެން ހުއްޓުވުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުލިބިގެންވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ހިސާބު އެއް. މިނިވަން ޖުޑީޝަރީއެއްގައި ފަސޭހައިން ހުކުމްކުރެވޭނެ ދާއިރާ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް މީސްމީހުންގެ ގޭގެދޮރާއި މީސްމީހުންގެ އަމިއްލަ މުދަލާއި ތަންތަނުގައި އެ ބާރުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ އަދާލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެހެން މާއްދާތަކުން ހިފެހެއްޓޭ ކަންތައްތައް ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާރުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމަށް ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަމެއް ނިންމައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނެއް ހަދައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަން. އާދެ، ހަމަ މިއަދު ވެސް ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް މިކަން ކުރުމަށް ހުއްދަ ދީފައި ނުވާ ކަމާއި ހަމަ ބޭނުންވާ މުއައްސަސާތަކަށް މިނިވަންކަމާއެކު މި ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ މި ގަވާއިދު ބާރު ދީފައިވާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އަދި ހަމަ ވެސް ކަމެއް ކުރިއަށް ދާނަމަ ބޭނުންވާ ރަނގަޅު ވިސްނުމެއް މި ގައި މި ކަމަށް ވެސް ގެންގުޅެން. އެއާއެކު ބޭނުމެއް ނެތި އިތުރު އަޅުގަނޑުމެން މި ގާނޫނު އިސްލާހުކުރަން ނުވަތަ އަދި އިތުރު ބާރެއް މީގެ އެހެން ގާނޫނު ހުރިހާ ކަމެއް ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އާދެ، މިހާރު މި ބޭނުންވާ ގޮތް އެއްބަސްވެފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖްތިމާޢީ ހަމަޖެހުން، މުޖުތަމަޢުގެ ހަމަޖެހުމަށް ދިރިއުޅެން ވަރަށް ބޮޑު ކަންތައްތަކާއި މީހުންނާ އަދި ރައްޔިތުންގެ އެއްބަސްވުމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނުވެސް ދިމާ ބޮޑު ޢަމަލެއް ހިފެހެއްޓޭ ސަރަޙައްދު އެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހިނދުން މީހުން ދުވަހަކު ވެސް މި ބައި ނިންމާލައި ފަހުން އަންނަ މަޝްވަރާކުރުމުގައި ފަހުން އަންނަ އިސްލާހުކުރަން ބޭނުން ޖެހިއްޖެ ނަމަ ކުރީގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެން އިސްލާހުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން ވަކި ހިނގާއިރު، އެ ސަބަބަށް ބަލާއިރު ވެސް ދައުރުގެ އިޖުތިމާޢީ އެއްވެސް ބޮޑު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރެވޭ އެއްގަމުގެ ޤާނޫނުތަކުން ބައްދަލުވުމަށް ފުރުޞަތު. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާތީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފަސޭހަކުރުމަށް ކުރެވޭ ހުރިހާ އެއްބަސްވުމެއް. މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޤަރާރު އެކު ތިބެގެން ރަނގަޅު ކުރުމުގެ އިޤުތިޞާދަށް ލިބިގެންދިޔަ ފައިދާ ބޮޑު ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހު އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިމާޔަތް ހިނގަމުންދާ ބޭބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވަކިކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން

ނިމިގެންދާ ގޮތަށް ވެސް ބައެއް ރައްޔިތުންނަށް ކަންތައް ކުރެވިގެން ދިއުމަކީ އެ ވަރަށް ނިކަމެތިކަމާއެކު ގޮތުގައި ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެހެންވީމާ، މި ބާވަތުގެ ޖުމުލަތަކެއް ކަނޑައެޅިގެންދާނަމަވެސް ދިއުމުގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށްވެސް މިދަންނަވާ ސަބަބާ ހުރި. އެހެންވީމާ، މި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަދަންނަވާލީ. އަޅުގަނޑު ފަހުމުކުރާ ގޮތުގައި މި ބިލު ގެންނެވި ސިޔާސީގޮތުން ދިއުމުގެ މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ބަޖެޓުގެ ވައްކަން އަޅުގަނޑު ބާރުއަޅަމުން މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ފަރާތަށާއި އަދި ކޮމިޓީން ނިންމަވާ ވެސް އިޙްތިރާމުކުރާ ހަމަ އަޅުގަނޑު އިއުތިރާފުވަން. ވައްސަލާމްޢަލައިކުމް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑުގެ ކުރިމަތީގައި ބެހެއްޓިފައި މި ހުންނަ ސްކްރީނުން ދައްކަމުންދާ ނަންބަރާ ބެލް ގޮތުން އިންޑިކޭޓަރ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަމުންދިޔައިރު ކުރިޔަށްދެއްވާ ގަޑިކޮޅަކަށްޖެހުނީ. ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އަރިހުން މާފަށް އެދެން. މިހާރު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ލިސްޓުގައި ވާ ނަންފުޅުތަކުގެ އަޅުގަނޑަށްވެސް އެނގޭ ތަރުތީބުން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ފަހުން ފުރުޞަތު މި އަދުވަހު ހުށަހެޅުމުގެ ބިނާ ތަރުތީބުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ކުރިއަށްދިއުމަށް ދެން ފުރުޞަތު އަރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު.

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލު ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުމުން ދެވަނަ ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ވާހަކަތަކުން ހުށަހަޅާ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށްލަން މި ފުރުޞަތުގައި ވެސް ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން ކުރީގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއް ކަމެއްގައިވާ މި ބިލު ވަގުތު އިރުން މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުން ބަހުސްކޮށް އަލުން ފުރިހަމަ ބިލު ގެނައުން. އެއީ އެއް ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްދެއްވާފައި ވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު އެ ދުވަހު ވެސް ދަންނަވާލިން ހަމަޖެހުމުގެ ބައްދަލުވެ ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ބައިވެރިކަން ވީ ނަމަވެސް، އެއީ ވަޒީރު އަދާކުރާ ފަރާތްތަކާއި ވަޒީރުން ފަރާތްތަކާ ދެމެދުގައި އޮންނަންޖެހޭ ގުޅުމުގެ މި ވާޖިބުތަކާއި ވާ ނިޒާމުގެ ބައިވަރު ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ކަމެކޭ. އެކަމަކު އެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ހަމައެކަނިއެއް މި ނިޒާމެއް ނުހިފެހެއްޓޭނެ. އަދި ހަމައެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވިސްނުމެއްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ބައިވެރިވުމާ، މުވައްޒަފުންނާ ދޭތެ ގޮތުން ބަހުސްކުރެވެން. ހަމައެހެން ވަޒީފާ ފަރާތްތަކާ ބައިވެރިވުމާ، މުވައްޒަފުންނާއި ދޭތެ ގޮތުން ބަހުސްކުރަން. އަދި ހަމައެއާއެކު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ލިބިދޭ ބައިވެރިކަމާ ކަހަލައިން ވެސް ހުންނަގައި

[illegible] 2 [illegible]

އޮންނަންޖެހޭ ބިލަކަށް ވާތީ، މި ބިލު މިވަގުތު ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ބޭރުވެ އަލުން ފުރިހަމަކުރެވެން އޮތުމަކީ ރަނގަޅުކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކޮށް ކޮމިޓީގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަމުން މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވާނީ ޕީ.އޭގެ މެންބަރަކަށް. މާވަށު ދާއިރާގެ ޢަބްދުއްރަޙީމު ޖަމާލު އަބޫބަކުރަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، اسلام عليكم ورحمة الله وبركاته. އާދެ، ޤައުމީ ސަލާމަތުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވާފައި ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ހުށަހަޅުއްވަމުން ބަޔާނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާތީވެ، އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްފިން ކަމަކީ މިގޮތަށް ގާނޫނީ ބޭނުންތެރި ގާނޫނެއްކަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ގާނޫނު ކުރު ގޮތުން ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކަށް ބައްޓަންކުރަންޖެހޭކަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ ގާނޫނުގައި ގާނޫނުތައް މި ހަރުދަނާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޖުތިމާޢީ މަސްލަހަތުތަކަށް ފަރާތްތަކުގެ ބޭނުންކުރުމަށް. އާއްމު ފަރާތްތަކުގެ ހަރަކާތްތަކާ ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ ހަރަކާތްތަކުގެ މި މަސައްކަތްތަކަށް ބުރަވެވޭ ގޮތަށް ޤާނޫނު އެ ޤަވާޢިދުތައް ހަރަކާތްތެރިވާ އަދި އެ ޤަވާއިދުތައް އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ...

(ވާހަކަފުޅު ނިމުނީ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖަލްސާގެ ވޭތުވެދިޔަ ދަނޑި މިހާރު ވަނީ ހަމަވެފަ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު މެދުކަނޑައެޅުއްވުމަށް އިލްތިމާސްކުރަން. ޖަލްސާގެ ވަގުތު ހަމަވެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަނެއްކާވެސް ފުރުޞަތު ލިބުނީމާ ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވާނީ އަނެއް ޖަލްސާގައި.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅިރާއްޖެއަށް ފުލުހުންގެ ވަޞީލަތް ހަމައަށް ނިޒާމުޖެއްސާ ފަދަ ވަގުތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުގައި ކަމަށް އޮޅުވާލުމުގެ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަތަ

ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅެނީ، ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު މި ހަދަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގެ ފައިދާއަށްޓަކައި. މުޖުތަމަޢުގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި. އެ ގާނޫނެއް ހަދައިގެން ނުވަތަ އެ ގަވާއިދެއް ހަދައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނުލިބޭ ކަމަށް ވާ ނަމަ އެފަދަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ ގާނޫނެއް ހެދުމުގެ ބޭނުމެއް ނެތް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ގާނޫނުތައް އާންމުންނަށް ކަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތާ މެންބަރުން ފެނޭ އެބަ ޤަބޫލުކުރަމާ. ހަމައެކަނި އެކަމުގައި ހިމެނޭނެ ހުރިހާ ބައިވެރިޔަކާއި ހުރިކަމާއި ހިފުނުމެއް ނުވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކުގެ ކުރިމަތިން ވެސް މި މައްސަލަ އޮތް ކަމަށް ދުވަހެއްގެ ތެރޭގައި މި އަދު. އަޅުގަނޑުމެން ދަ ހަނދާންކޮށްދެމުން މި އަދި ހަނދާންކޮށްލަދޭ. އާދެ، މިހާރުސަވިން ކަހަލަ ގާނޫނުތަކުން ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރުމަތުގެ ބިނާމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާދަ ގެނައު މަބަތަގައި މަންމު ތުމުއްތުމު މަތުން މައިމައް އެއްބަދި ކަންބަތު މުހައްމަދު ނަސީދު ވިދާޅުވި ފަދައިން، ހުރުމަތްތެރިކަމާއި ބެހޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަބާވެވޭ ޤާނޫނުތަކެއް ނެތީ ވެސް އެބަޖެހޭ ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކުރަން. ހުރުމަތްތެރިކަމާ އެކި ތަންތާނގައި ގޮތަކަށް މާނަކުރެވޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިބަހުން ހުރުމަތާބެހޭ މާނަކުރުމާއި މަސައްކަތްކުރާ ބައިވަރު ނުވަތަ ހިފުމަކީ ދެ ބައިވަ ކަމާއި ޝަރުޢީ ގަވާއިދުތަކުގެ ގޮތުން ނުވަތަ މުޖުތަމަޢުގެ ދުސްތޫރެއް ގޮތުން ނޭނގެ ކަމާ ދިރާސާކުރުމާއި ގޮތުން މަސައްކަތް ހިނގާފައި ވެސް ވިދާޅުވި. އެއީ އެއްވެސް ހުރުމަތްތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާ ހިފެހެއްޓުން ހުރުމަތްތެރިކަން، އަޅުގަނޑުމެން، ވަޒަނަނަން ގެއްލުންދިނުމާ ނޫން ދިވެހިބަހުން ހުރުމަތް މި ބާރަށް. އެހެންނަމަ، ހުރުމަތްތެރިކަމަށް، މުޖުތަމަޢުތެރިކަމަށް، ހިނގުމުތެރިކަމަށް، މަރުކަޒީތެރިކަމަށް މި ރާއްޖޭގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ މާނަ ފަސް ތަފާސްތު ގޮތެއްގައި އިސްލާމް އެއްޗަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހުރުމަތްތެރިކަމުގެ ބިދޭސީ ފަރާތްތަކުން ހުރުމަތްތެރިކަން ދީނާއި ބިޔަނުމޫސް ކަނޑައެޅި ހަރަކާތްތަކަށް ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ބިނާކުރާ ހިމާޔަތްދިނުމުގެ ނުވަތަ ތަރުތީބުކުރުމުގެ އަސާސީ ހިމާޔަތްދޭ ބިދޭސީން ތަރުތީބުކުރާ މުޖުތަމަޢުގެ އިޖުތިމާޢީ ނަމަ އެއްބަސް ވެރިކަމާއި ހުރުމަތްތެރިކަމާއި އެއްބަސްވުމަށް ހުރުމަތްތެރިކަމުގެ ހިނގާ ނިޒާމުގައި އެކަށީ ދެކޮޅުހެދުމުގެ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރުމަށް ހިފުމަށް ދަނޑިވަޅުން. އެހެންނަމަވެސް، މި ހަމަޖެހުމަށް ގާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައެޅުމުގައި ވާ ހަމަޖެހުމަށް ރައްޔިތުންގެ އިސްތިޢުމާލު ކުރަނީ ކަމަށް ރައްޔިތުން އިންސާފުގެ ކަނޑައެޅި ގާނޫނު ހުރުމަތް އުޅޭ ބަޔަކު މުއްސަނދިކަމާ ތަރުތީބު އަޅުގަނޑު ފަސް ވިސްނުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރުމަތްތެރިކަމަށް އުޅޭ މައްސަލަ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގާނޫނީ އުސޫލުތަކާއި ނުލައިގެން. މިކަން ވެސް ދިމާވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެހެން ގާނޫނީ ގޮތުން ހުރުމަތްތެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއި ބެހޭ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ބާރުތަކުގައި އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެކަނި ޤާނޫނުތަކަށް ތަބާވުން ހުރުމަތުގެ ގޮތުން ބަލަހައްޓަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ޤާނޫނީ ގޮތުން މި ބިލު ބަހުސްކުރެވުނު މަޖިލީހުގެ ދުސްތޫރީ ގޮތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ނިންމާލަމުން މި ބިލު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން މި ބިލު މަޖިލީހުން ބަހުސްކުރެވިގެން ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމުން ނިންމާލަން.

ނުން. ބޭރުކުރުމަކީ އެއީ ވަރަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވަރަށް އިހުތިރާމު ކުރެ ތަކެތިއެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުކުރާކަން ނުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މި ބިލު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ފުރުޞަތެއް ދޭން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވޭ. މި ބިލު އަންނަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި މާނައިގަ. ހަގީގަތުގައި ކޮބައިކަން މިހުންނަން އެނގޭ ގޮތެއްގަ. އަދި ހަޅުތާލުކުރުމުގެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅިފައި ވަނީ ކާރިސާކަން ތަފުސީލު ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގެ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ޒިންމާދާރުތެރިންނާއި ބައިވެރިވާ ގޮތުގައި ޝާމިލު ގޮތުގައި ހިމެނިގެން އަންނަންޖެހޭނީ. އެހެންނޫނިއްޔާ މިއީ ހަމައެކަނި އެންމެ ކަމެއް ހައްލުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ހަދާ ޤާނޫނަކަށް ވެއްޖެ ނަމަ އިޚްތިޔާރު އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭ މަދު މަސްދަރުކޮށް ދެއްކުމަ އިޖުރާއަތުގެން ގެންނަން. އެއީ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން އެދޭގޮތެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ މި ޤާނޫނާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ހަމަޖެހުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ އެއްޗަކަށްވުން. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީން ހަމަޖެހިފައިވާ ބައެއް ޙައްޤުތަކާއި އެއާ ކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ ބައެއްގެ ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅޭ އުސޫލުތަކުގެ ވާޖިބުތަކާއި، އެ ބަޔަކަށް ދޭ ހައްގުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން މި ބިލު ގެންދަވައި، ފުރިހަމަކުރެއްވުމުގެ ކޮމިޓީއަށް ނަމަވެސް މި ބިލު ފުރިހަމަކުރައްވާފައި ނިންމައި ހުރިހާ ޒިންމާދާރު ފަރާތްތަކެއް ޝާމިލުވާ ގޮތުގައި އަލުން މި ބިލު މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވައިދެއްވުން. އާދެ، އިސްލާހުކުރައްވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ބަހައްޓައިގެން މި ބިލު ޤާނޫނަކަށް ހަދަނަން. އަދި، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ހަމަޖެހުންތަކަށް މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރުމެއް ނޫން. އެއީ އަސާސީ ބަރުލަމާނީ ހިންގުމެއް ވެސް ނޫން. ހަމަގޮތުގައި ހަމަ ސިފަކޮށްދޭގޮތަށް އެބަޔަކު ވަޒީފާ ދޭ ގޮތަކަށް އެގޮތުން ނުވަތަ އެބައެއްގެ ވެރިޔަކާމެން ވަޒީ ކަރު ދޮރުކޮށްމެން ނުވަތަ ކަނޑައަޅާ ކަމެއް ހުއްޓުވުން، ނުވަތަ މަސައްކަތް ހުއްޓުވުމާ، ނުވަތަ ހިޔުމަތް ދުރުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތުން މިހާރު ވަގުތު ޖެހިގެން ބަހުސް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭކަން ހިނދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެއްޔާ އެއަށް ދުވަހަކުން ވާހަކަދެއްކުމަށްޓަކައި މި ވަގުތު ދޫކޮށްލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. والسلام عليكم.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ގެޔާ ދުވަހުގައި ސަޤާފަތުގެ ބަހައްޓަވާފަ ކަމަށް ވިދާޅުވުމީ އެއީ އެޔަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރަމުން ދެންނެވިއި ބަހުސް އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި އިސްލާހާއި ދޭތެރޭ. އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ އެހެންނޫނީ ވެސް އެއް ދުވަސް ދުވަހު ވެސް ކަމަށް ހިނގާ ބިރެއިން 12:30 ވުމާ އެކުގައި މިހާ ހިސާބުން ޖަލްސާ 30 މިނެޓުގެ ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓާލާނަން.

އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ދެން ޖަލްސާ ފަށާނީ 13:00ގަ. ތިޔަ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަމުން، މިހާ ހިސާބުން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ޖަލްސާ މެދުކަނޑާލަމީ. ޝުކުރިއްޔާ.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 12:30 އިން 13:00 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް އަލުން ފަށައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މި ވަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.1، ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލުގެ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމި، މަޖިލީހުން ރިޕޯޓު ބަހުސްކުރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުން. މި ބިލަށް މިހާރު މި ވަނީ ހުށަހަޅާފައިވާ. ބަހުސްކުރުމަށް ވަގުތު ކަނޑައެޅިފައި ވާ ގޮތް ދަންނަވާލަން. ބާކީ ވަގުތު މި އޮތީ ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 7 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 08 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ މެންބަރުންނަށް އެއް މިނެޓާއި ސިކުންތު ވަނީ ހަމަވެފައި ވީ. ޕީ.އޭ އަށް 43 ސިކުންތު އެބައޮތް. ޤައުމީ ޕާޓީގެ ވަގުތު ހަމަވެފައި ވަނީ. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީގެ ވަގުތު ވެސް ހަމަވެފަ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން، ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައި އޮތް އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތުމާއެކު، މި އެޖެންޑާ އައިޓަމް މި ހިސާބުން ނިމުނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލައި، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރިއަށް މި ދަނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ބިލުގެ ނިންމުން ވޯޓަށް އަޅުގަނޑުމެން އަހާނަން.

11.2- އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.2 ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރެކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމަންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިޔުން. ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ބޭފުޅުންގެ، މިހާރު ވަގުތު ބާކީ ހުރި ގޮތް މި ދަންނަވާލަން. ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 5 މިނެޓާއި. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 29 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މިހާރު ވަގުތު އެއް ނުބައްލަވާ. ޕީ.އޭ އަށް 5 މިނެޓު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓު. ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގެންފައި މި ވަނީ، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުތައްލިބް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.2، ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރެކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމަންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރުމުގެ މައްސަލަ.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުތައްލިބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله. ޢައްސަލާމްޢަލައިކުމް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮންވެންޝަން އޮން ދަ ރެކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމަންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވުމާ ބެހޭ ގޮތުން މި މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހުގައި، ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވީ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފަ. އަދި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރުގައި ކޮމިޓީގެ ރެކޮމެންޑޭޝަން ދެއްވާފައި ވަނީ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ދިނުމަށް ފެންނަ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެންކަމާއެކީގައި ކޮމިޓީގެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށްވުރެ ކުރާ ފައިދާއެއްގައި މި ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ދިރާސާކުރައްވާފައި ވާ ވިސްނުންތަކަށްބަލައި، އެ ކޮމިޓީ އިން މި ގޮތަށް ރެކޮމެންޑްކުރުމުން [illegible] އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ މީގައި ބައިވެރިވުމުން ދައުލަތަށް ލިބޭނީ ފައިދާ ކަމަށް. މި ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތަކާއި [illegible]، މިކަމުގެ ސަބަބުން ލިބޭން ގެއްލުމާއި ނޫނީ މިކަމުގެ ސަބަބުން ފައިދާވާ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި ފާހަގަކުރެވޭ. އެހެންކަމާއެކީގައި މި ޓްރީޓީގައި ނޫނީ މި އެއްބަސްވުމުގައި ބައިވެރިވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ކަމަށް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މި އެޖެންޑާ އައިޓަމުގެ ދަށުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އިތުރު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެދިވަޑައިނުގަންނަވާތީ [illegible] [illegible]، މި އެޖެންޑާ އައިޓަމް މި ހިސާބުން މި ނިމުނީ.

11.3- އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 11.3. ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ ނިމި، މަޖިލީހުން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ހުށަހެޅުން. ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ހުށަހަޅުއްވަން މި އޮތީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިސްލާހު، ހަމައެކަނި [illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ލަތީފު މަޖިލީހުން ހުށަހެޅުއްވާފައި ވާ މި އިސްލާހުގެ [illegible] [illegible] ވަނީ 22 ނޮވެމްބަރު 2010 ގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 15 ވަނަ ޖަލްސާގެ. އަދި މި ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސްކުރެވިފައި ވަނީ 14 ޑިސެމްބަރު 2010 ގައި އޮތް ރައްޔިތުންގެ

މަޖިލީހުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 23 ވަނަ ޖަލްސާގަ. މި ބިލާ ގުޅޭ މަޖިލީހުގެ 3 ޖަލްސާއެއްގައި ބަހުސްކުރުމަށްފަހުގައި، ކޮމިޓީ އެއް، ވަގުތީ ކޮމިޓީ އެއް 6 މެންބަރުންގެ އެކުލަވާލެވި، އެ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްތައް ފެށިގެން މި ދިޔައީ 21 މާރިޗް 2010ގައި އެ ކޮމިޓީގައި އޮތް ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގަ. މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގެންނަވާ މެންބަރުންގެ ނަންތައް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. އެއީ ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު، އަޅުގަނޑު. އަދި 2- ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ. 3- ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. 4- މާމިގިލީ ދާއިރާގެ ޖުމްހޫރީ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް. 5- މާވަށު ދާއިރާގެ ޖުމްހޫރީ މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަމާލު އަބޫބަކުރު. 6- ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. އަދި ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް މި ގެނެވިފައި ވާ އިސްލާޙު ބިލު ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީގެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރަކަށް ހޮވުނީ، އަޅުގަނޑު ނިޒާރު ޙުސައިން މަނިކު ހޮވުނުއިރު އަދި ކޮމިޓީގެ ނައިބު މުޤައްރިރަކަށް އިއްތިފާޤުން ހޮވުނީ، ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ. މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔައިރު ވަނީ 29 މާރިޗް 2011 ގައި ބޭއްވުނު ކޮމިޓީގެ ފަހު ބައްދަލުވުމުގެ އަޖެންޑާއާ ގުޅޭގޮތުން. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 އަށް ގެނެވުނު އިސްލާޙާ ގުޅޭގައި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ހުށަހެޅުންތައް ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ވާނެ. ކޮމިޓީ އިން ބިލު ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، ބިލު ނިންމާ ގޮތާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް އަދި އިސްލާޙުކުރެވުނު ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން، ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގައި ސޮއިކުރުން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުނު ރިޕޯޓުން ބައެއް ކަންތައްތަކަށް އަލިއަޅުވާލާނަން. ރިޕޯޓުގައި މި ހުށަހެޅުމާއި ވާ އިސްލާޙުގައި އިސްލާޙުކުރެވިފައި ވާ މާއްދާތަކާއި، ހުށަހަޅާ ކޮމިޓީގައި 01- (ހ)، ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް ރިޕޯޓުގައި މިވާ އިސްލާޙުތައް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ބިލުގެ ބަދަލުކޮށް، އިސްލާޙުކުރެވުނު މާއްދާ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިސްލާޙުކުރެވުނު ހުށަހެޅުމުގައި މި އޮތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލު 02 ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ 21 އިދާރީ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ޝަރުތުހަމަވާ ރަށްރަށުގައި މި ޤާނޫނާ އެއް ގޮތް ވާ ގޮތުގެ މަތިން ސިޓީ ކައުންސިލެއް ޤާއިމުކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކުރާ ބާބެއް އިތުރުކުރުން. އަދި ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ހިސާބުގައި ހިމެނޭ ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ރަށު ކައުންސިލުތައް، ކޮންމެ އަތޮޅެއް ހިންގުމަށްޓަކައި އަތޮޅު ކައުންސިލުތައް، ޤާއިމުކުރެވޭނެ ގޮތް ބަޔާންކުރުން. މި އިސްލާޙުތަކުގެ ތެރޭގައި އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކުގެ ހުރިހާ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކައުންސިލުތަކުގެ ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތް ހިންގުން ދާއިރާތަކުގެ، ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ގޮތުގައި ޢަމަލުކުރާނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވާ ގޮތުން މާލެ އާއި މާލޭގެ ކައިރީގައި ވާ ދެ އަވަށް ގުޅިގެން ވިލިނގިލި ހިމެނޭ ގޮތަށް ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ދަށުގައި ހިމެނޭ ގޮތް އެކީ ސިޓީ ކައުންސިލެއް ހިންގުން ކަމަށް. ނަމަވެސް، އަތޮޅުކައުންސިލުތަކަށް ހިންގުން ހުރިހާ ޤާނޫނީ ބާރު މަސައްކަތް ކުރިއަށް

ގޮސް ހުއްޓާ ވެސް ވެ. އައްޑު އަތޮޅުގައި ސިޓީ ކައުންސިލްއާ އުފެދިގެން ދިޔަކަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަދި އައްޑު އަތޮޅުގެ ހަމަ ދާއިރާއަކަށް ނިސްބަތްކޮށްލެވިދާނެކަމަށް ދަށުގައި މި ހަމަހަމަކުރުމުގައި އިސްލާހުގައި އެ މަސައްކަތްކުރުން ބޭނުމީ ބަލަހައްޓާއިރު އެ ކޮޅުން ފަހުގެ ހާލަތުގައި ގުޅުމުގެ ބޭނުން ދިމާވާ ހިސާބުތަކުގެ ގޮތުން ގެނެސްގެން ދިޔުން. އަތޮޅުގެ ސިޓީ ކައުންސިލްއާ ކަމަށް ގުޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް މި އިސްލާހުކުރުމުގައި މި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގައި ހިމެނިގެން ދިޔަ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ދާއިރާތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ބެލުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުށަހެޅިއިރު ގޮތަކާ ދޭތެރޭގައި ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހުށަހެޅުއްވި ދެ ގޮތް ތަފާތުވާ ހިސާބުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ވިދާޅުވި ފަދައިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަލައިގަތުމަށް ނިންމާފައިވާކަން ދަންނަވަން. ރައީސް، ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ އިސްވެރިން ހޮވާ ގޮތާއި ސިޓީ ކައުންސިލްތަކަށް ދިމާވާ ކަންކަމުގެ ބައިތައް ބަލައިގަނެ 06 މެމްބަރުންގެ އިތުރަށް ނިސްބަތް ދިޔައީ މި ހުށަހެޅުއްވުމާ އިސްލާހުގެ މަދަނީ ގޮތުން މާއްދާގެ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ވާހަކަ، ހުސްކޮށް ނިންމާލުމުގައި މަޖިލީހުގެ ބަލަހައްޓާ އެއްބަސްވުމުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން. ފަހަރަކު ބަޔާން ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުމުން އިސްލާހު ހުށަހެޅުމަށް ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ހުށަހެޅިފައިވާ ދެ އިސްލާހު އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ދެ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުން ވޯޓަށް އަހާލާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އިސްލާހު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާލާނަން. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު، 07/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް ހުށަހަޅާ އިސްލާހު. ބިލުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ފިޤުރާގައި ވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. (ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޗެޕްޓަރު 02ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ 21 އިދާރީ ދާއިރާގައި ސިޓީ ކައުންސިލް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފައްދަންވާނެ އެވެ. އަދި ސިޓީ ކައުންސިލްގައި ހިމެނޭ މީހުން ދިރިއުޅޭ ކޮންމެ ރަށެއް ހިންގުމަށްޓަކައި ރަށު ކައުންސިލެއް، ކޮންމެ އަތޮޅެއް ހިންގުމަށްޓަކައި އަތޮޅު ކައުންސިލެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފައްދަންވާނެ އެވެ. މި ގޮތަށް އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

ތާއީދުކުރައްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބު.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބު ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ރިޟާ ހުށަހަޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ގަވާއިދުގެ 83 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅިފައި ވާ އިސްލާހު. 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއްތަލިބު ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް މާއްދާ އަކީ، އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި ހަމަޖެއްސެވި، އެ މާއްދާ އަށް ތިން އަކުރު އިތުރުކޮށް، އެ ތިން އަކުރަކީ އެ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) އަދި (ރ) ކަމުގައި ހަމަޖެއްސެވި، އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރުން. 25. (ހ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އިންތިޚާބުކުރެވިފައި ވާ އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާ އާއި އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ސިޓީ ކައުންސިލުކަމުގައި ހަމަޖެހޭނީ އެވެ. (ށ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި ކަމުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އެންމެހައި އިޚްތިޔާރުތައް އެ އިދާރީ ދާއިރާއެއްގެ ނަމާ ގުޅުވައިގެން "ސިޓީ ކައުންސިލް" މި ގޮތަށް ބަދަލުވީ އެވެ. މިސާލަކަށް، "ތިލަދުންމަތީ އުތުރުބުރީ ސިޓީ ކައުންސިލް". (ނ) މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާއިރު އިންތިޚާބުކުރެވިފައި ވާ އެއްވެސް ކައުންސިލެއްގެ އުމުރު ހަމަނުވަނީސް އަލުން އިންތިޚާބުކުރަންނުޖެހޭނެ އެވެ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ތާއީދުކުރައްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ.

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އެ ހުށަހެޅި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމަތީގައި މި ވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ދެން މިއޮތީ ބަހުސް މަރުޙަލާ. 1 ގަޑިއިރުގެ ބަހުސްއެއް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަމުން ގެންދާނަން. ވަގުތު ހަމަޖެހިފައި ވާ ގޮތަކީ، އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 26 މިނެޓުއިރު. ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް 18 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކޮންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވެސް މިނެޓުއިރު. ޕީ.އޭ އަށް 6 މިނެޓު. ޤައުމީ ޕާޓީ އަށް 03 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 3 މިނެޓު. މި އުސޫލުގެ މަތިން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަމުން ގެންދާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކަށް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 07/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމާ ބެހޭ ޤާނޫނަކީ މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑެތި [illegible] ޤާނޫނެއް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދަންނަވާލެވިދާނެ. މި ޤާނޫނަށް [illegible] ހުރި އިސްލާހުތަކުގެ ގިނަކަމުން މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި [illegible] ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީ އިން [illegible]، މިހާރު ހުށަހެޅިފައި ހުރި ހުރިހާ އިސްލާހުތަކާ [illegible] ބޭނުންފުޅުވާ ހުރިހާ ބަދަލުތަކެއް [illegible]

އެއަށް ތާފަތުކޮށް ނުވޭ. ދެން މި ހިސާބު ވަކި އުސޫލަކުން މިގޮތުން ކުރެވުނު ވެސް ބަޔަކު އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެވެނީ. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ނުކުރަން މި އިސްލާހު ގެނައުން ގެނެސްދެއްވަން ކުރީ. އެއީ ހަމައެކަނި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަތުން ކުރީ. އަދި ޤާނޫނުތަކުން އިސްލާހު ގެނައުމާ ގުޅިގެން ސިޔާސީ ދަރަޖަ ކުރިން މިހާރު ބަދަލު ބޭނުން ވެގެން ވާހަކަދައްކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން މި ތަނަށް ބިލެއް ހުށަހެޅިއިރުގައި 07 ސިޓީ ގޮތަށް، 07 ޕްރޮވިންސް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކުރި ހުށަހެޅުމަށް ކައުންސިލްތަކުގެ ކަންތައްތަކުގައި ދެން މިހާރު ބަލައިގަނެވޭ ސިޓީ ބޭނުންވާތީ އެނގޭނެ، އެ ކަމުގައިވެސް ކަންމަތީން އެކި ތަފާސީލް ހިސާބުން ވެސް ބަޔަކު މި ފެންނަ ކުޅުނީމަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވަރަށް ބޮޑު ޒިންމާދާރު ކަމަށް ކުރިއަށްގެންދަނީ. ދެން އަދި މިހާރު ވެސް ނޫނީ މި ފެންނަ ދޭތެރޭ މި ދޫކޮށްލާ އިސްލާހުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ޖ.އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޖޭޕީ ބަދަލު މާލޭކުރައްވާށެވެ! ޖޭޕީ ފުރުޝަތާއި އަށްއަށް ބަދު، ދެބައި އެއްކޮށް އޮތީ. މިހާރު އަޅުއެކަ މި އޮތީ ދެބައި ވަކި ވެސް ވެފަ. މިހާރު އަޅުއެކަ ނޫނީ އެ ބޭފުޅުން ތަރަފުގައި ދެ ފުރުޝަތު އެއްވެގެން މިއަށް ކުރެއްވީ ދަށަށް ކަމެއް ވެސް. އެހެންވީމާ، ޚިދުމަތްދޭ ބިލުން މިވަރަށް ނުކުޅެއްވައި، ޚިދުމަތްދޭ ބިލުން ބޭނުންފުޅުވާ ހަރަ އިސްލާހު ފަށައިގަންނަ ގަވާއިދުތަކާއި، އަޅުގަނޑުމެން ހަދަ ހަރަ އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް ކޮށްއަދިގެން މަޤާމުތަކުގެ ހަރާ ފެށިގެން އިރުއިރު، މި ޤާނޫނަށް ބަދަލުގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކަވާފައި ހުރީ. އަޅުގަނޑުމެން ދަށުން ދެކޮޅު އަދި ޚިދުމަތަށް ބަދަލުކުރަނީ. މި ގޮތަށް މިކަން ހުށަހެޅުމާ، ހަފުތާވެސް ހަމަ އިންތިޚާބުކުރެވިގެން ދިއަ ފަހުން. ކޮންމެ ކޮމިޓީ ވެސް އެ މިހާރުގެ ޖަލްސާގައި އޮތް 2013 ނުވަތަ 2014 ގެ އިންތިޚާބުގައި އަޅުގަނޑު ގޮތުގެ ކުރިމަތިލާ ބައިވެރިވާ ޕާޓީތަކުގެ ސިޔާސީ ހަރަކާތްތެރި ބޭފުޅުން، ތަނަކަށް ކޮންމެ ހިސާބަކުން ވަކިކުރެވުނު ވަރު އެއް ނޫނޭ. މިހާރު އެ ކޮޅު ސިޓީ ވެސް މިހާރުން މިހާރަށް ހުރީ ކޮޅު ތަރަފަކުން އެ އޮތީ ހުރިހާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސަރުކާރު ދެބައިވެސް ސިޔާސީ ހާލަތާ ތަފާތަކާ ދިމާވެގެން ވެސް ނިންމާލުމުގައި އިތުރަށް. ޕާޓީތަކުން ކަމެއް ދަނީ މަގުގައި ދެ ވަކި އިންތިޚާބުތަކާއި ތަނަވަސް އިތުރަށް ދެ ބައިވެރިވާ ސިޓީ◌ ސިޔާސީ ހަރަކާތްތެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ވެސް ނުވާން. އެ ޚިދުމަތްތަކުން މި ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ނޫނޭ. ހުރިހާ ކަމެއް ބަލަންފެށުމުން ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަތީއަށް. މި ޤާނޫނުއަސާސީ މި އޮތީ ވަރަށް ބަސްގަނޑު ތަރަދަތުތަކާއި، ޚިދުމަތްދޭ ހިނގާން ތަރަދަތުތައް ޖާމިއު ކޮށްފާ. އެ ގޮތުން އޭގެ ހިދުމަތް މިހާރު މި އޮތީ މިހާރު އެކަކުގެ ވަރުގަދަ ގޮތަށް. މިހާރު ވެސް އޮތީ ބިޔަ އޮތީވެއް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމާއި ފުރުޞަތު މި ގޮތުން ހުރިހާ ތަރައްގީގެ މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑު ނިންމާލުމުން ވެސް ދަންނަވަން. ތަރައްގީގެ މަޖިލީހުގެ ހަމަ ހުރިހާ ޖުމްލަތަކެއް ހިފުން ގޮތުން އޮތްހަ ފެށިގެން ސިޔާސީމަތީ ބޭނީ ކަމިއްޔާ ހުރި ހުރިހާ އިސްލާހުތަކެއް ވެސް، ޚިދުމަތްދޭ ބިލުން ހުރަހެޅިފައި ހުރި، ހުރިހާ އިސްލާހުތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެ އޮތީ ބައެއްވާފަ. ދެން ވެސް އިތުރަށް އިސްލާހުތަކާއި އަލުވެއްޖެއްޔާ އެ އިސްލާހުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން އެކީގައި އެއްބަޔަކަށް ބައެއްކަނޑައަޅަން ހުރިހާ ދެކޮޅަށްނުގެ

ހިނގާތާ އެކި ބިލު ފަރުމާކުރުމުން. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެއް ގޮތަކީ، މިދަންނަވި ކޮމިޓީއަށް އަނބުރާ ފޮނުވާލުމުގެ. އަނެއް ގޮތަކީ މިހާރުން އަނބުރާ ބަލާކަށް ޖަހައިގެން މި އަނބުރާ ބެލުމުގެ. ޤާނޫނުގެ ވަކި ބައެއް، ވަކި ގޮތަކަށް ހުށަހަޅައިގެން ވަކި ދިމާލަކަށް ސިޔާސީ ފައިދާއަކަށް ނެތްނަމަ. ދެން އެންމެ ފަހުން ދެންމެގައި ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާ ހަމަހަމަކޮށް އިސްލާހުގައި އާ ވިދާޅުވި އިބާރާތަކީ އިސްލާހުގައި އޮތް އޮތްކަމަކަށް ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ނުހަނު ބޮޑަށް ތާއީދު ކުރަން އެ އިސްލާހު އެހެން ގޮތަކަށް. އެއީ މިސާލަކަށް ވެރިކަމުގައި ހުންނަ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ހުށަހަޅުއްވާ ކުރިން ސްޕީކަރުގެ ފުރުޞަތުގައި ޤާނޫނު ހަލާކުކޮށްލާ. ޤާނޫނަކީ ކުރީގެ ނިޒާމުގައި ދިރިއުޅުއްވާ ކުރީން ގޮތްތަކުގެ މަސައްކަތް. ވަކި ރަށަކުން ރައްޔިތުން ގޮތުގައި ޤާނޫނުގެ އެއީ މިސާލަކަށް. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުން މަދު ނަންބަރެއް ފަރާތްތަކުން މިސާލު ހޯދިދާނެ. ވަކިވަކި ހޮވޭގޮތަށް މިސާލު ދެއްކިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ނަންބަރު ޤާނޫނުތަކުގައި މިސާލަކަށް މި ޤާނޫނަކީ ފަރާތްތަކުގައި މުއައްސަސާތަކުގެ ފަރާތްތަކުގެ، މުސާ ބަލަހަށް ހާމަ ޤާނޫނު، ޤާނޫނުން ވަނީ މިސާލު ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ ޤާނޫނުގެ ޒަރޫރީ މިސާލު ނަސޭހަތް. އަޅުގަނޑުމެން އެއް ވާހަކަ ޤާނޫނުގެ މިސާލުގެ އެ ހަމަ ދެކެން ނުޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެ މިހާރު ހުރި ފަރާތްތަކުން މިފަދަ ކަންކަމުގައި ކަމެއް. އެހެންވީމާ އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ވެސް. ފަހު އެއް މިސާލަކީ ބޮޑެތި، ތިޔަ ސިޔާސީ ބޮޑެތި ހިންގައިދޭ. ސިޔާސީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ލަތީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. މިއަދު ބަހުސްކުރެވެމުންދާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010، އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައި ވާ އިސްލާހަށް ބަދަލު ވެސް މި ވަގުތަށް ވަރަށް މުހިއްމު އިސްލާހެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް މިހާ ދެކެވުނުގައި ވަރަށް ފުންކޮށް ވިސްނާލައިގެން، މި ބިލު ދިރާސާކުރައްވާއިރު ގޮތްތަކުގެ އަސާސީ ނިސްބަތުގައި ދެއްވާ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އެދި ދަންނަވާ ދުސްތޫރުގެ. ބަޔަކަށް އެއްޗެ އެކުރެވޭ ގޮތަށް ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ހިތްވަރު ވަނީ ގާތް އަދި ފަރުމާކުރެވިފައި ވާ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން 6 ކައުންސިލަރުން ހިމެނޭ ގޮތުގެ މައްސަލަ ބިނާކުރެވިގެން. 6 ކައުންސިލަރުން ތިއްބެވީ. މި ގޮތުގެ ތިއްބެވުމުގެ 52 ބޭފުޅުން ތިއްބެވުމުގެ ބަދަލުގައި. ހަމަ ބޭފުޅުން ވެސް ތަފާތު ކުރެވޭގޮތަށް ބަޔަކަށް 6 ބޭފުޅުން ތިއްބެވުމުގެ ކުރީގައިވެސް ކަސްޓަމަރުން ވެސް، މާ ބޮޑަށް ފުރިހަމައަށް މާބޮޑު ބަސްގަނޑު ބައިތިއްބާގެ ގޮތުން ހުރިހާ ރަށެއްގެ ކައުންސިލްގައި 52 ބޭފުޅުންނަށް ހަރަކާތްތެރިވެވޭ އިންތިޚާބުކުރުން. މި ބިލު ތަސްދީގުކުރެވިގެން، އަދަދުކުރުވުން ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ގޮތަށް ވެސް ދާނެ

52 ބޭފުޅުންގެ ޚިދުމަތް އައްޑޫގެ 30 ހާސް މީހުންގެ އާބާދީ އަށް މަސައްކަތްކުރުވިގެން ގާތަން ފުދިގެން ދިއުން. އޭގެ ނަތީޖާއަކަށް ފެނިގެންދާނީ މިހާރު ރަށްރަށުގައި ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ކުރައްވަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ހުއްޓި، ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާ ފުދާ ދާއިރާއެއްގައި ނުހެދި ދާ ދިޔުމަކަށް އަސްލުގައި ގެނުވިގެންނޫން. މިހާރު ވެސް އޭގެން ވަރަށް ރަނގަޅު މިސާލެއް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މި އޮންނަނީ ސިޓީ ކައުންސިލަކަށް ލިބިގެންވާ ބާރުގެ ތެރޭގައި ބަޖެޓަކަށް މެންބަރުން ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ބާރެއް އެބައޮތް. މެންބަރުންގެ އަދަދެއް ނުދޭ، އެ މެންބަރުންގެ މުސާރަ ދޫން ތަކެއް ނުދޭ. އޭގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެގެން ދިޔައީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މެންބަރުން ރަށްރަށުގެ އޮފީސްތަކަށް ގޮސް ބޭފުޅުންނަށް މުސާރަ ދޫން ތަކެއް ނުދޭ. ނަތީގެން ގޮސް، އެއްމެ ފަހުން މުސާރަ އެ ދެއްވަނީ ރައްޔިތުންގެ އެކަމުންޖެހުން. ރައްޔިތުންގެ އެކަމުންޖެހި ބަޖެޓުގެތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި އެ ބޭފުޅުން އިސްނަންގަވައިގެން ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ކުރާ ޚާއްސަ މަސައްކަތްތަކަށް ޚަރަދުކުރުމަށްޓަކައި ޖަމާކުރާ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އެ ސަބަބުތަކާއި ވެސް އެބަޖެހޭ މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ފުދޭ ދާއިރާއެއްގައި ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަން. މިސާލު ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ރައްޔިތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިގެން އަޅުގަނޑު ބަޔާނާ އެއްޗެކޭ ދަންނަވާ ވާހަކަ އެއް މިއީ. އެއްޗެކަމަކަށްވާ ހަޔަށް ސިޔާސީގޮތުން ދަންނަވާ ވާހަކަ އެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، މި ޖޯޝުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި އަދި އަތޮޅާ ރަށްރަށުގައި މި މަސައްކަތް ކުރަމުން ހިންގުމަށްޓަކައި މި ފަރާތުން ކުރަމުން ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާ ފަރާތުން އަރިހަށް ފުރިހަމަކުރަން ގައިމުކުރަމުންދާކަމަށް ބޭނުންވޭ ވަރަށް ބޮޑަށް މި ފަރާތުން އަވަސް ހަލުވިކޮށް އަރިހުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްރަށުގައި ހަމަ ރަށްރަށުގައި ރަނގަޅު ކައުންސިލު އުފެދި، އަދި އަވަށްތަކަށް ހުރިހާ ތަންތާނގައި މާލެ އަށް ކަމަށް ފަށައިގަތް އަވަށު ކައުންސިލު އުފެދިގެން މި ނިޒާމު ފެށިގަތުމުން އައި އަޅުގަނޑު ކައުންސިލު ހަމަ މި އުސޫލުގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް، އޭގެ އިތުރު އެހެން މަޖިލިސް މިހެން ތަރައްޤީކުރެވިގެން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ބިލަށް ތާއީދު މި ކުރަނީ. މި ބިލު ހުށަހެޅި ބޭފުޅާއަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން ވަރަށް ބޮޑަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނާވަޑައިގެން، މި ބިލު މަސައްކަތް ނިމުން ގޮތަކަށް ހައްދަވައިދެއްވުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނަށް މިހާރު މި ހުށަހެޅިފައި ވާ އިސްލާހަށް ބަލާލާއިރު ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ ނުކުތާތަކެއް އެބަހުރި. ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތައް ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު، މި މަޖިލީހުން ފާސްވި ދުވަހުން ފެށިގެން އެކި ސަރުކާރުތަކުގައި އެކި ފަރާތްތަކުން، އަދި އެކި ޕާޓީތަކުން، އެކި އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅިގެން ދިޔަ ގޮތް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. މި އިސްލާހުތަކަކީ އެކި ފަރާތްތަކުން އެ ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ވިސްނުމަކުން ނޫނިއްޔާ އެ ބޭފުޅުންނާ އެކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމާ ގުޅޭ ހުރަހެއްނުވާ އިސްލާހުތަކެއް ކަމަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް މިއީ މުޅި ދައުލަތަށް، މުޅި ރާއްޖެ ހިންގަން ބޭނުންވާ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގަން ބޭނުންވާ އެންމެ ރަނގަޅު މޮޑެލް، ނޮރްވޭ، ބިރިޓިޝް ކޮމަން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުންވަނީ ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ތަރައްޤީކޮށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގައި މި ބިލުގައި މަޖިލީހުގައި ފުރަތަމަ ހުށަހެޅުއްވި ގާނޫނުގައި، ދިރާސާކޮށް ގަވާއިދު އުސޫލުތަކުން ދައުލަތުގެ ހިންގުމާއި އަދި އެކަމާ ބާރު މަރުކަޒުކޮށްފައިވާ ދަރަޖައިގެ އިސްލާހީ އަމާޒެއް ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށް ކުރިއަރުވަން. އެ ކުރިއެރުން އެކަށައަޅާ ބާރާއި މަސްއޫލިއްޔަތު މަޖިލީހުން ފާސްކުރި އުސޫލުތަކާ ހިލާފަށް އެ ގާނޫނުން މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ދިރާސާކޮށް. އެހެންވީމާ، އެ ބިލުން އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އެ ކޮމިޓީތަކަށް އެ ބާރުތައް ދޫކޮށް އެ ދުވަސް ބާރުތައް އަނބުރާ ވަކި އަތޮޅުތަކަށް ނޫނީ އަތޮޅުކައުންސިލަށް ރަށްރަށަށް ވިސްނުން ކަމަކަށް އެހެން ހިންގުމުގެ ކޮމިޓީތަކުން މި އަދި ފެންނަނީ. ފެންނަނީ. ދެން ހުރިހާ ރަށްރަށް ފަރާތްތަކުން އިސްލާހުތައް ދިރާސާ ނުކޮށް އަދި އެކަމާ އެ ގޮތަކަށް. ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ރަށްރަށުގެ މި ހުރިހާ އަތޮޅެއް ބަލައިގަތުމުގެ ވަކި އުސޫލަކުން، އެ ބައިވެރިވުމުގެ އެ ދާއިރާގެ ވަކިވަކި ނަމުގައި، އެކަށައަޅާ ހިއްސާ ފަރާތް ވެދާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑު ފެނޭ ފަރާތްތަކުން ހިންގާ. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން މި ހިންގުމަށް ދެ ހިސާބު އިސްލާހުތައް އެ ބަލައިގަނެ އެ ހިސާބުތަކާއި ރަށްރަށަށް މި އެކުލެވޭ ހުރިހާ ރަށެއް. ދެވަނަ އިސްލާހު ހުރިހާ ހިންގުމަށް ހިމެނޭ ދާއިރާ ހިސާބުތަކުން ތިން ދާއިރާ ދިރިއުޅޭ އެ ހިސާބެއް ނަމަ އެކަށައަޅާ ހިސާބުތައް އެކުލެވޭ. އަތޮޅު ހިންގުމުގެ އެކަށައެޅުން އެކަށައަޅާ. އެހެންވީމާ، ބައެއް ރަށްރަށް ވަކި ސިޓީއެއްގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން ސިޓީއެއް ހިންގަމުންދާއިރު، އެ ހިންގަމުންދާ ހުރިހާ ސިޓީއެއް ވެސް އެއް އުސޫލަކުން. އެއް ގޮތަކަށް. އެއީ ކޮންމެ ސިޓީއެއް ކަމުގައި ވިޔަސް. އަދި އަތޮޅެއް ހިންގާނީވެސް ހުރިހާ އަތޮޅެއް އެއްގޮތަކަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ފޯމުލާއަށް ވަކި ގޮތަކަށް. އަދި އެހެން އަތޮޅެއް ވަކި ގޮތަކަށް ހިނގަމުންދާ ކަން. އެއް ވަކި އަތޮޅަކަށް، ވަކި ގޮތަކަށް، ވަކި މޮޑެލެއް ބައެއްޗެހި ބަލައިގަތުމުން ދިރާސާ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ އުސޫލަކުން މި ކައުންސިލްތައް ނިންމުމަކުން. ހުރިހާ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކުން މި ކައުންސިލްތަކަށް ނުދެވޭނެކަން. އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކުގައި، ނޫނީ ރަށު ކައުންސިލްތަކުގައި، ނޫނީ ހުރިހާއެއްގައި އެއްގޮތަކަށް ބާރު، ދިނަ ބާރު ކައުންސިލަރުންނަށް ކޮމިޓީގައި އެކަށައަޅާ މަޖިލީހުގައި ނުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ފަރުމާކޮށްފައިވާ 30 ކައުންސިލަރުން ގިނަ ކަން. އެ 30 ކައުންސިލަރުން މިބުރި، އެ 30 ކައުންސިލަރުން މިބަޔަން ފަރުމާކުރުމުގެ ހިތްވަރުން ބޭނުންވާ

ހިދުމަތްތަކަށް އެ ކައުންސިލްތަކުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ދެވޭތޯ، ނޫންތޯ ވެސް މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަންޖެހޭ ކަމެއް. ކައުންސިލަރުންގެ އަދަދު ގިނަ، އޮފީސްތަކުގައި ތިއްބެވި މުވައްޒަފުންގެ އަދަދަށް ވުރެ. ގިނަ ވެގެން ބޭނުންވާ ހިދުމަތްދެވޭތޯ؟ ބޭރަކަށް ނޫން ހިދުމަތްދެވޭނީ. ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރެވި، ރަނގަޅު ސިސްޓަމެއް ގާއިމުކުރެވި އެ ސިސްޓަމުގެ ތެރެއިން އެ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިދުމަތް ދޭންފެށުމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ހިދުމަތްތަކެއް ދެވޭނީ. ކައުންސިލަރުންނަށް ވެސް ރަނގަޅަށް މަސައްކަތްކުރެވޭނީ ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ބަލާ ދިރާސާކޮށް ރަނގަޅު އޮނިގަނޑުގެ ދަށުން މިކަން ކުރެވޭނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި އިސްލާހަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަންނަ އިސްލާހެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ އިސްލާހެއް ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅައި ކޮންމެ ރަށަކު އަންހެނުންގެ ކޮމިޓީއެއް ބާއްވައި، ކޮންމެ ރަށަކު އަންހެނުންގެ ކައުންސިލެއް އޮންނާނެ. އެއީ އެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންވާ ވަޒަންކުރާ އުސޫލުން ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި އަތޮޅުތަކުގައި ހިންގުމުގެ ބާރުތައް ގެނެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ރަށަކު އަންހެނުންގެ ކައުންސިލުގައި މި ހަމަތައް އަންހެނުންގެ ފުރިހަމަ މިނަށް. މި ހަމަތަކަކީ އަންހެނުންގެ ކޮމިޓީތައް ނަގާނީ މި ކަހަލަ ހިންގާނެ ކައުންސިލަށެވެ. އެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާރުތައް ނިންމާފައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހިންގަމުންގެންދާ ދުރުހެލިކަމާއި ވެސް މިކަން ކުރާ އުސޫލުން ފުރިހަމަ އުސޫލުން ދެމެހެއްޓި ހިންގާ އުސޫލުން ބަލައިގެން، ދުރުހެލިކަމުގެ ބަސްތަކާ ހިންގަމުން ދެވިގެން އަންނަ ގޮތަށް ހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަދި ކަރުދާސްގައި ހުރި ކުންފުނިތަކަށް ބޭފުޅުން. އަހަރެންގެ ތެރެއިން އެ ގޮތަށް ބަލައިގެން ވެސް މިކަމު މަ ހުރަހަކުގައި ވާ އިސްލާހީ، ކުރިއަށް ނިންމަދީގެން ގެންދާގައި ވާ ދިރާސާ އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަނީ ވިސްނައިދޭ އިސްލާހެއް ނޫން ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކުމަށް ވާހަކަ ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

12. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

-12.1 ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން މިއަދު އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރަމުން ގެންދާ އުސޫލުގެ މަތިން ދާނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 12. އެއީ ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. އެޖެންޑާ އައިޓަމް 12.1 ދިވެހި މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން ވޯޓުން ނިންމާ ހިސާބަށް ގެނެސްފައި ވާ ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. (ވަގުތީ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު) ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އިރުޝާދުވަޑައިގެން ކާޑު ޗެކުކުރައްވާލުމަށް. މިއަދު ވޯޓަށް ދަންނަވަން މި އޮތީ 3 ކަމެއް. އެއީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 10.1 ޤާނޫނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަހީމް އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/99 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ބެހޭ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ބަހުސް މަރުޙަލާ ނިމިފައި ވާތީ، އެކަމާއި، 11.1 ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބިލު، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާ

ނޑު، މަޖިލީހުން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެ އައިޓަމާއި، 11.2 ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރިކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމަންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ވޯޓަށް ދެންނެވުން. މިގޮތުން އަޖެންޑާ އައިޓަމް 10.1 ކޮނަދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/99 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ޤާނޫނަށް އިސްލާޙުގެނައުމަށް ހުށަހެޅިފައި ވާ ބިލުގެ ބަހުސް މަރުޙަލާގައި މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ހިޔާލުފުޅުތަކުގެ އަލިގައި އެ ބިލު އަލުން އިޞްލާޙުކޮށް ފުރިހަމަކުރެއްވުމަށްފަހު ހުށަހެޅުއްވުމަށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު 79 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ބިލު އަނބުރާ ގެންދަވާން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް އިޤްތިރާޙު މެންބަރު ލިބުމުން އަޑުގަނޑު އަންގަވާފައި ވާތީ، އެ ބިލު އަނބުރާ ގެންދަވައިދީ ކަމުގައި އިއްތިފާޤުކުރެއްވުން. އެހެންކަމުން، މި އައިޓަމުގެ ދަށުން ވޯޓަށް ދެންނެވުމެއް ނުހިނގާނެ. ދެން ވޯޓަށް ދަންނަވަން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ރިޕޯޓުގައި ދެ ގޮތަކަށް ހުށަހެޅިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދެގޮތަށް ވޯޓަށް އަރުވަން މަޖިލީހުން ރިޕޯޓް ހުށަހެޅިފައި ވަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދެގޮތުގެ މަތިން އަޑުގަނޑު ބަދަލުކުރާނީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ހަވާލުކުރުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ފުރިހަމަ ގޮތް މަޖިލީހަށް އިއްވައިދެއްވުމަށް އަމީނުޢާއްމުގެ އަރިހުން އެދުނެވެ.

އިދާރީ ޢާޖިލް އިއްތިފާޤުން:

ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ފުރިހަމަ ގޮތް. މި ބިލު އެކުލަވާލެވިފައި ވަނީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރާ އެންމެނާ މަސައްކަތްކުރުވާފަރާތްތަކާ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤު އިންސާފުވެރިކަމާއި ހަމަހަމަކަމާއި ބަދަލުގެ ބޭނުން އެންމެ އެދުރުވެސް ބިޒްނަސް މަސައްކަތުގެ ކަމުގައި އަދި އެކަމުގެ މަޖިލީހުން މި ބިލު އިސްލާޙުކުރުމަށް ނަމަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރެވުނު ކަންކަމާއި ރިޕޯޓް ބިލުގައި ބަލާފައި ވާ އިސްލާޙުތަކާއި ފުރިހަމަ ބަލާ ބަދަލުތަކާއި މަޖިލީހުގެ ބިލު ބިލު އަލުން ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ހުށަހެޅުއްވުން.

ރިޔާސަތުން ވަގުތުދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރައްވާ ޖަލްސާ ނިންމަވާލެއްވުން އެދުން.

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72

ވޯޓު ދެއްވި: 67

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 03

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ: 01

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 70. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 36. ޖުމްލަ 70. އެހެންކަމުން ކޮމިޓީން ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ފުރަތަމަ ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. މި ގޮތަށް ފާސްވުމާ ގުޅިގެން 2 ވަނަ އަށް ހުށަހެޅިފައި ވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަކަށް ނުދަންނަވާނަން. އަޅުގަނޑު ދެން ކުރިއަށް މި ދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 11.2 ގައި އޮތް ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް ދެންނެވުން. "ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރިކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމެންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސް"ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓު ފާސްކުރެއްވުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުމަށް ދަންނަވަން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 72

ވޯޓު ދެއްވި: 64

ވޯޓު ނުދެއްވާ: 01

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ: 05

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު 65. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު 33. ޖުމްލަ 65. އެހެންކަމުން، "ކޮންވެންޝަން އޮން ދި ރިކޮގްނިޝަން އެންޑް އެންފޯސްމަންޓް އޮފް ފޮރިން އާބިޓްރަލް އެވޯޑްސް"ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ސޮއިކުރުމުގެ މައްސަލައިގެ ރިޒަލްޓު ފާސްވެއްޖެ. އެޖެންޑާ އައިޓަމް 12.1 މި ހިސާބުން މި ނިމުނީ.

13. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ދެން އެޖެންޑާ އައިޓަމް 13 އަށް އަޅުގަނޑު މި ދަނީ. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތައް. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތުގެ ދަށުން މިއަދު ކުރިއަށް ގެންދަން މި އޮތީ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ ބިލު ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މި ހިސާބުން މިއަދުގެ މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްދެއްވުމަށްޓަކައި ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ރިޔާސަތަށް ވަޑައިގެންނެވުމަށް އެދި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) بسم الله الرحمن الرحيم. ވޯޓަށްފަހު ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް އެޖެންޑާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރިއަށް [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible]. މިހާރު އެޖެންޑާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހިފައި މި ވަނީ ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ ބިލު. މި ބިލަށް [illegible] [illegible] ވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 51 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ މެންބަރުންނަށް 41 މިނެޓު. ޑީ.އާރް.ޕީ އަށް 38 މިނެޓު. ޕީ.އޭ އަށް 16 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ އަށް 5 މިނެޓު. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12:30 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible].

ގާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދައްކަމުން ގެންދިޔައީ ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓަކަށް. އެހެންވީމާ، ވާހަކަކުރިއަށް ގެންދަންވީތޯ ދަންނަވާލަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އޮޅުން އެބައުޅޭ ދެ ފަރާތުގައި ވެސް. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުގައި އޮޅުން މި އައީ އިދާރީ މޭޒުން. އަޅުގަނޑަށް މައުލޫމާތުދެއްވުނީ. ދެން ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައި ވެސް އެބައޮތް. އޮޅުންތަކެއް މި ދިޔައީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ކަމަށް މާފުކުރައްވާ. އަޅުގަނޑު ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ލިސްޓުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރު ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނަޝީދަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހްމަދު ނަޝީދު.

ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހަމަ ހަޤީޤަތުން ވެސް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނެއް ޤާނޫނުން އޮންނަންޖެހޭ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެބަ ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ [illegible] ބަޔަކީ [illegible] ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ލިބެމުން އަންނަ [illegible] [illegible] ވެސް މައްސަލަތަކެއް އެބައުޅޭ. އެއީ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނާ [illegible] [illegible] [illegible] ފުލުހުން މި ޤައުމުގައި [illegible] ދިޔައިރުގައި ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އެއީ އެ [illegible] [illegible] ބޭނުންވި ބަދަލު. އެ ގޮތުން [illegible] ދިޔަ. [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ފުލުހުން [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

އެހެންނަމަވެސް ސުވާލަކީ އަޅުގަނޑުގެ މިއަދުގެ ބޮޑު ސުވާލަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނުފޫޒުގެ ދަރަޖަ ގެނައުމުން އެބަ މިނިވަންވެވޭތޯއޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ދޭންޖެހޭ ސުވާލެއް. ޤައުމުގެ ވެރިކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ވަކި ބާރުތަކަކަށް ހަވާލުކުރައްވައި، މުޅި ޤައުމުގެ ހިންގުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރައްވާ ޒިންމާ އާއި ވާޖިބުތަކެއް އެ މަނިކުފާނު އެ ހިންނަވާ ބާރުގެއްގެ ކޮނޑުގައި އަޅުއްވާފައި، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އިން މިނިވަންކުރާނޭ ކިހާދަ ވަކި ބާރުތަކެއް، އަޅުގަނޑުމެން މި 17 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ފެށުނުއިރު ވާދަވެރި އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކަށް މި މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ އޮތް ދުވަސްވަރު ހުރަހެޅިގެން ދިޔަ ޤާނޫނުތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ޤާނޫނުގައި ވަރަށް ގިނަ މާއްދާތަކަކީ ވަރަށް ރަނގަޅު މާއްދާތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ބަޔެއް މާއްދާތަކަށް އެބަހުރި މި ބިލާ ސިޔާސީ ވިސްނުމުގައި ސިޔާސީ ފިކުރުގައި ޖަހާލާފައި ހުރި. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން މި ބިލު ބަލާ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މިހެން ހުރި ކަންތައްތަކެއް ބަދަލުކޮށް ޤައުމީ މަސްލަހަތަށް ބާރު މި ބިލު އިސްލާހުކުރެވިގެންދާނަމަ ކަމަށް ސިޔާސީ ނުފޫޒުން އަޅުގަނޑުމެންވެސް އެއްބާރުލުން ދެއްވި. މިހެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހުނީ އިއްޔެކޮޅު ރައީސް ވަޙީދު ދިން ކުރުކުރު ކުޑަކުޑަ ކުރުކޮށްލެވުނު ދިމަ ކުރިން އަދި ޖުޑީޝަރީ މުއާމަލާތުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ގެނެވިފައިވާ ޖުޑީޝަރީ ދާއިރާގައި އަދި ކަމަށް ނުވަތަ އަދާލަތު ކަނޑައެޅުމަށް ހިންގާ ކަމަށްވެސް މި ޤާނޫނުން ދިނުނު ބާރުތަކެއް ދޫކޮށްލައިން ވަރަށް މަދު ބާރުތަކެއް ހަމަވެސް އަމިއްލަ ފަރާތުން މިކަން ހިނގާފައި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު ވެސް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް ދުވަސް ދުވަހު ގެނެސް ހަމަ ކޮމިޝަން ކަމަށް ހެދި ކޮމިޝަނުގައި ހިމަނާފައި ބައެއް ބާރުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރިހަމަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މި ބާރުތަކަށް ބަހާލެވިފައިވާ ބާރުތައް. އެހެންވީމާ، ފުރިހަމަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މި ބާރުތަކެއް ކޮމިޝަނަށް ދީފައި ވަނީ. އަޅުގަނޑު އެއްމިތުރުކަން މި ދިވެހިރާއްޖެ އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންނަ ރިފޯމް ބަދަލު ފުރިހަމަކުރުމުގައި އަމާންކަމާއެކު އަދިވެސް ފާބަހާއި މަސައްކަތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާކުރާނެ ކަމެއް. އެހެންވެ، މި ގޮތުން ޤާނޫނުގެ ހުރުމަތް ޖުޑީޝަރީގެ ފަރާތުން ރައްޔިތުންނަށް ހިދުމަތްތަކެއް ޒިންމާދާރުކަމާ އެއްކޮށް އަދާކުރުމަށް އެ ބާރުތަކުން ވަކިން ބޭނުން ފުރުސަތުދެއްވާފައި ދިމާވެގެން. ހަމަހަމަކުރުން ވެސް މި ޤާނޫނީގޮތުގަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަދި މި މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޝަނަށް ވަރު. މިކަން ކުރަންޖެހޭ ވަރު. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގައި ދިނުމަށް ރައްޔިތުންގެ ބާރުތަކާއި ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކާ ވާހަކަ ދައްކަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައި ވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ޕީ.އޭގެ ލީޑަރު، މުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޔާމީނަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޔާމީން.

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޔާމީން އަބްދުލްގައްޔޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާ ބެހޭ ބިލެއް އައިމަ އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބެން މިއުޅޭ މަންފާ ފުރިހަމަކަމާއެކު ޤާނޫނުއަސާސީ ހިންގުމަށްޓަކައި ބާރުތައް މުއައްސަސާތައް އުފެދި، އަދި އެ މުއައްސަސާތައް ހިންގުމާ ބެހޭ ޤަވާޢިދުތައް ވެސް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުމަކީ. މިހާރަށް ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ހިނގަމުން މި ދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިއަދު ފާޅުކުރެއްވި ވާހަކަތަކާ ހިޔާލުފުޅުތަކާއި ވެސް އެހެނީ އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ނެތި. އެއީ މާނަ އަދި ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން އަމަލުކުރާނެ ހަމަ އިޤްރާރުވުމެއް ވެސް ނެތިއޭ، މިހާރަށް މި ދަނީ ފުރަތަމަ ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ މަސައްކަތަކީ ކުރިއަށްގެންދާ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ހިމެނޭ ބޭފުޅުން ކޮމިޝަނަރ އެ ބޭފުޅުން ބައްލަވާފައިވާ މައްސަލަތައް ބައްލަވާފައިވާ ހާ ސޮފިސްޓިކޭޓެޑް ބޭފުޅުންނެއް. މިކަހަލަ ދާއިރާތަކުގައި މަސައްކަތް މި ދަނީ. މިގައި ފުރަތަމަ ނޫނީ ޖެހޭ ކަމަކީ ބަޖެޓުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާ އެއް އުޅޭ ކަމަށް ވަނީ މިނިވަން މުއައްސަސާ އެއް ހަމަޖެހިލައްވާ ކުރީ އެކު ވާހަކަ ކަނޑައަޅައިދޭ ކޮށް އެބަ އޮންނަނީ. އެގޮތުގެ ސިޔާސީ ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް. ގާނޫނުގެ ސިޔާސީ ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް. ގާނޫނުގެ ސިޔާސީ ކަމުގައި އޮތީމަ މި އަންނަ ކަރީ ކަންތައްތަކެއް ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، ބޭނުން މި ތަފާތުކުރެވޭ ހަމަ ބިލުގެ ސިޔާސީ ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ބާރު ދީފައިވާ އިދާރާތަކުގެ ނަން. އެކަމަކު ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނާއި މި މަސައްކަތް ކުރާ ބާރުގެ ސިޔާސީ ކަމުގައި ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނެއް އުފެދުނު ކަމަށް ވިޔަސް. ގާނޫނުން ލިބޭ ބާރުތަކާ ވެސް ލިބިގެން. އެހެން ކަމަކު އެއްވެސް ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓި ހިނގާނެ ކަންތައްތަކެއް ބާރުގެ ތަފާތު އިޚްތިޔާރު ވެސް ލިބިގެން. މިހާރަށް ގަވާއިދުން އުސޫލުތަކާ ކަމުގައި ނުވަތަ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަން.

އުސޫލު އެއްޗެއް ވެސް ދަންނަވާލަން އޮތީ މިހާރަށް ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ހިނގަމުން ގެންދާ އެ ކޮށް ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ ހިޔާލަށް، ނުވަތަ ފުރުޞަތު ކުރާ އިންތިޒާމުތަކުގެ ސިޔާސަތު އަދިއްލަ ފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅައިދޭ ކަމަށް ވަންޏާ ނޭޝަނަލް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ބައްލަވާ މަސައްކަތްތައް ބައްލަވާ އުސޫލުތަކުގެ މަޤާމު ހިނގަމުން މި ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިގެ ހިތާމަ އަދި މަސައްކަތް ބައްލަވާލައި އެ ބާރުތަކުގެ ފައިސާގެ ބޭނުމެއް ނުކުރެވިފައި އެ ބާރުތަކުގެ ނަންބަރުން މި ދަނީ ހަމަ މިނިސްޓަރުގެ އަރިހަށް. ދެން އަހަރު ރިޕޯޓް ބަލާއިރު އެކަމާ ތަފާތުން ހަމަ

މިނިސްޓަރު ޢަމަލުކުރައްވާ ނޫނިއްޔާ ފިޔަވަޅުއަޅުއްވާ މައްސަލަތަކާއި، ފިޔަވަޅުނާޅުއްވާ މައްސަލަތައް ނާބުއްވަނީ ޔެއްވެދެންމަ ފުނެނަން މި އޮންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިގޮތަށް ތަޙުޤީޤުކުރަން މި ޤައުމީ ފުލުހުންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ވަރަށް ގިނަ ބާރުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދި ހަމަ ހުރިހާ ޒިންމާތައް ފުލުހުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ބާރު ދީ، އުފައްދައި އޮތް މުއައްސަސާއެއް. ދެން އެ މުއައްސަސާ އިން މަސައްކަތްކުރާ ގޮތާއި އިދާރީ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް މި ހުންނަނީ ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގައި. ދެން މި ދެ ޤާނޫނަށް އިއްތިފާޤުން، ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ފުލުހުންގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކަންކަން ހިންގުމުގެ ބާރު ފުލުހުންނަށް ލިބިފައިވާ ވެސް އޮތުމަށް ކަމެއް. އެއީ ވަކި ސަރުކާރަކަށް އެކަހެރި އޮތުމަށް ކަމެއް ނޫން. ހައްޤުތަކުގެ މަޤާމުތަކުން ގެނެސްދިނުން ވެސް އަދި ބޭރު ކުރުމަށް ވެސް އޮތުމަށް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ފުލުހުން މަސައްކަތްކުރާގޮތް ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުތަކާއި އެންމެ ބޮޑު ކަމެއް މިއީ މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި އެއީ ބޮޑު ކަމެއް ފުލުހުން މަސައްކަތްކުރަނީ ޤާނޫނުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ތޯ ބެލުމަކީ. ފުލުހުންނަށް ޤާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކާއި ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގެ ދާއިރާގައި އެ ބޭނުން ކުރަމުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެ ބާރު ބޭނުންކުރަނީ ހަމަ އެކަނި، ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގައި އެ ބާރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާ ބެލުމެވެ. ގޮތްތަކަށް ތަޙުޤީޤުކުރަން ކަމަށް ވަކިވެ މަސައްކަތް ކުރެވެނީ. ގޮތުގެ ކަންކަމަށް ދަށުން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން، އެހެންނަމަވެސް ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ކުރާ ތަޙުޤީޤުގެ ބާރު ބޮޑު، ޤާނޫނީ ބާރު ބޮޑުކަން ނެތި މަސްއޫލިއްޔަތު ހިފެހެއްޓުމަށް މިއަދު. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ވެސް ނޫނެ. މި ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ބާރުދިނުމާ ގުޅޭ ކަމާ އާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދި ހަމަ އެކަށީގެންވާ، އެ ގުޅޭ އާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އިދާރީ ގޮތުން ވަކިން ތަރުތީބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމުގައި އެކުލެވޭ ކޮމިޝަން އޮތް ބާރުގެ ތެރޭގައި ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ޤާނޫނުތަކަށް ބަލައިގެން ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުން ވެސް ނޫނެ ބަލަހައްޓައި މި ބެލުމާ ބަލައިގަނެ އަދި ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅުން އޮތް ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮމިޝަނުގެ ބާރު. މި ބެލުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ކަމަކީ ވެސް ވަކި އިޖުރާއާތެއް ހިމެނޭ ބާރެވެ. އެ ބާރުގެ ތެރެއިން ދަށުން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ވިސްނާފައިވާ 35 އަހަރުގެ އުމުރު، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ދުވަހު 35 އަހަރާ ދިމާވާގައި ވިސްނާފައިވާ އެއް ކަމެއް. އެކަމަކު އެއްއާއި ވެސް ބެލުމާއި ހުރި މަޤާމަށް ގޮތުގެ ކަމަށް ވަކިން ހަމަ ވަކިން ވަކިވަކި ކަންކަމުގެ ގޮތުން މި ބެލުން ހަވާލުކުރަން ދިމާވި ހުރިހާކަމެއް. މިގޮތަށް ބެލުމާ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުން ބެލޭ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ޖަވާބު ކަންކަން ހިނގާ ކަމަކީ ވަކިން، ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ކުރެވިފައި ހުރި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ޖަވާބު ހުރި ވަކިން ވަކިން ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް މިނިސްޓަރަށް ދެންނެވުމުގެ ބަދަލުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅައިގެން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ފޮނުވައި ދެއެވެ. މިއިން ބޭނުންވަނީ ހިތާމަވެރި ކަމާއި ވެސް ބަދަލު ހިމާޔަތްކުރަން. ފުލުހުންނަށް ވެސް ފުލުހުންގެ ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގެ ޤާނޫނީ އޮތޯރިޓީ ވެސް

އެބަ އެނގެންޖެހޭ. ފުލުހުންގެ ހުރިހާ އޮފިސަރުންނަށް ވެސް އަދި ފުލުހުންގެ ހުރިހާ މީހުންނަށް ވެސް ޤާނޫނުތަކާއި އެބަ އެނގެންޖެހޭ. ހަމައެހެންމެ އެ ޒިންމާތައް އެ މީހުންނަށް ދިނުމަށް ކަންކަމާއި ހިދުމަތްތަކުގެ ބާރުތަކާއި އޮޅުން ވެސް ކަށަވަރުވާންޖެހޭ. އަދި އެހެނިހެން އާދައިގެ އޮންނަ ސަރުކާރުތަކުން ވެސް ބޭނުންތެރި ކަމަކަށް ސަރުކާރުން އެކި ކަންކަމުގައި ފުލުހުންނަށް އިސްތިސްނާތަކެއް ވެސް ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރު އެއްބަސްވުން އެ ދައުލަތް އިރުޝާދުދެވުނުކަމާ ވެސް ބޮޑިޔެން އަދި ޖީނާ ކަންކަން އާދައި ހިތުން ކަމަކު ވަނީ އެ މަޢުލޫމާތު ވެސް މިނިވަން ކަމާއި އިސްލާމީ ދީނާއި ބޮޑެތި ކަންކަމުގެ އެއްބަސްވުމެއް ކަމަކު ވަނީ ސަރުކާރުން ވެސް ފުރަތަމަ ސަރުކާރުން އިސްލާމީ ދީން ކަންކަމުގައި އިސްލާމީ ދީނުގެ ވެސް. ދީން މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޒަމާނީ އުސޫލުތަކާއި ބަހާއި ކަންކަމުގެ ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރުން ބާރުއެރުވުމުގެ ގޮތް ދޮވެފައި މަޖިލީހުގެ ދައުލަތް އޮންނަންނޭ. މަޖިލީހުގެ ދައުލަތް އޮންނަންނޭ ސަރުކާރު އެބަހުރި ކަމާ ކަންތައްގެ ޖިނާއީ އެބަހުރިކަން އަމިއްލަ އެކަމާ ފުރިހަމަކޮށްދީގެން، އެބަހުރި އެކަމާމެދުކަމެއްގެ ވެސް އެބަހުރި ކުރަމުންދޭ ކަމެއް ކަމަށް އޮތީ، މިއީ ހަމަވީ އުސޫލުތަކުން ނުވާނެ. ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރުން ފުލުހުން ކަމާ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓި، އަދި އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރުން ފުލުހުން ކަމާ ކަންތައްތަކުގެ ފުރަތަމަ އުސޫލުތައް ހުށަހަޅާ މިނިސްޓަރަށް ރިޔާސަތު ކަމަށް ވަނީ މިއީ އަދި ހަމަޖެހުނު އުސޫލުތަކަށް ނުވާނެ. އެކަން ވަނީ މިނިވަންކަމާ ބެލި ބައެއްގެ ތަރައްޤީ ކުރާ ކަމަކު ވަނީ. ދީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދައުލަތް ކޮމިޝަނަރު ގޮތްބަރުން އެއްޗެހިތައްކުރުމަށް އޮންނަނީ ޔައުމިއްޔާ ބޭރު ކަމަކު ވަނީ އެއީ މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޔަކު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ ބަޔަކު. ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުން ކޮމިޝަނަރުން ނުނިމުނު މުއައްސަސާތަކުގެ ކަނޑައެޅި ގޮތުގެ މަތިން ކަނޑައަޅާފައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހު އެއްގޮތް ދައުލަތް މި އަދާކުރަނީ. އެއީ ޤާނޫނީ ސަރުކާރު ސަރުކާރު ކޮމިޝަނަރު ކަމުގައި މި ނަހަމަވެސް އަދި އެހެން ސަރުކާރު ސަރުކާރު ކޮމިޝަނަރު ކަމުގައި މި ނަހަމަވެސް. މިގައި ބާރުނުވަނީ ހަމަ ބާރުތަކަށް ބިލުނުކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި މިއުއްމަތް ގެއްލުނު. ދީން މަޖިލީހުގެ އަމިއްލަ އިއްޒަތްތެރި އެންމެ ގާތް ކަމުގެ ޖިންސާދޭކާ ހިންގުމުގެ ކަމެއްގައި ހުރިހާ މަސްއޫލިއްޔަތު އެކަން އަދާކުރަން ވިސްނުންތެރިކަން. އެހެންނަމަވެސް، ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރު ނަމާ ބާރުވެރިން ވެސް ހަމަ މަޖިލީހުގެ ދައުލަތް މި އެންމެން މި ސަރުކާރުގަވާއިދުގައި. ދީން އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރު ނަމާ، އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރު ނަމާ ބާރުވެރިންގެ އިނގިރޭސި ހުރިހާ ނަޢަތް ވެސް ހަމަ އަށްޑިހާވަސް ބަހަނޑޫރީ މަޖިލީހުން. އެ ބާރުވެރިންގެ އިނގިރޭސި ނަތީ ކަމަށް ވަނީ ވެސް ހަމަ އެ ބާރުވެރިންނާ ދާއިރާ އަހަރު ފުރަތަމަ މި އޮތީ މި ބިލުގައި އެކުލެވިފައި. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަހަމައަށްވެސް ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރުން ހުރި ކަމެއް، އަދިވެސްނުދީ ޖިނާއީ އެއް އަމިއްލައަށް ހޯދި މިނިވަން ފުރަތަމަ އެހެން ޤާނޫނަކީ އަދިކަންކަން ތަޢުލީމު ދޭދެބުދުތަކާ މިނިވަނަށް ޖިނާއީ ހަމަހަމަކަމުގެ މުޅިރާއްޖެ ކެމްޕެއިން އެކަށް ބާރުވެރިކަން ދަފުތަރުގެ ޢަމަލުކުރާ ތަރުތީބުނާ. އެކަމަކު އެއީ ބިރިޓިޝް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރު ބަލައި، އަދި އެކަމުގައި ޖިނާއީ މަޖިލީހުން އެއް ރައްޔިތުން

ދަޢުވާކުރެވޭ ކަމަށް ވަންޏާ ޕީ.ޖީ އަށް ހުށަހަޅައިގެން އެހެން މައްސަލަތަކުގައި ވެސް ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާކުރާ އުސޫލުން ޕީ.ޖީކުރައްވާ ކަމެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ހަމަ ސަރުކާރު ވެސް ނޫން ފުދުނުންނަން ވެސް ހަމަ ދިފާޢުވުމުގެ ތިބެގެންނެވެ. އާއި ބަސްނަގައި ދިފާޢުވާކަމަކަށް ފެނުން ދާނެ. ހަމަ އެހެންކަމުން، ބައްދަލުކުރުމުގައި ވެސް އޮޅުވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދިފާޢުކުރުމުގެ ކަމަށް ދިފާޢުވާ ބާރުތަކުގެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ދަރުބާރުތަކުގެ ބާރުތަކުން ދި ހަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ވެސް ހަމަ ބޭނުންވާ ނުވާ ގާނޫނުއަސާސީ އިން މުޅިއަސާސީ ގާނޫނީ ގޮތުން ބާރުތަކުގެ އެކަމަކު އެދިވަޑައިގަތީ. ގާނޫނުއަސާސީ އިން ބާރުތަކުގެ އެބަ ބާރުތަކާ އެކުގައި ބޭނުން ކުރެވިގެން މުސްނަދުތަކުން މާލީ ގާނޫނުއަސާސީ ގާނޫނަކަށް މައިގަނޑު ދަށުން ގާނޫނުއަސާސީ އަކީ، މުޅިއަސާސީ ހިމެނޭ ގާނޫނީ ބާރު މިކަމުގެ ބިލުގެ ހިނގައި ގާނޫނުއަސާސީ އާއި ކަނޑައަޅާ ނުވެސް ވާނެ. އެހެންވީމާ، ކަނޑައަޅައިދޭނަމަ އޭ ގާނޫނުއަސާސީ ބާރުތަކުގެ ބަރާބަރު ތަކުގެ މުޅި ކަމަށް އެބަ ކުރަނީ....

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުން)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޖަލްސާގެ ގާނޫނީ އަދަދު މިހާރު ވަނީ ހަމަވެފަ. ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަވާ ވަގުތުކޮޅަށް އަޅުގަނޑު ގެނެސް އަޖެންޑާގެ ވަސީލަތް މުދަރިސުންގެ ދިރާސީރު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ، އެންމެ ފުރަތަމަ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅު މެދުއަކުން ނިމުނީ. ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ތަންކޮޅެއް މައިކުން ބާރުގައި ދިހަ. އަޅުގަނޑު ހަނދާންކުރަން ބައްދަލުވުމުގެ ބޭނުންފުޅުވާ އިދިކޮޅު ގޮތުން އަށް ކުރީގެ ތަޢާރުފުކުރުމަށްފަހު ވާތް ކަމަށް. މި ބިލުގެ މަސައްކަތައިގެން އަންނަހާވެސް ކުރިއަށް ދިއުމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ބިލަށް ވާހަކަދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ލިސްޓުން އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު، އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރު، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާމިދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހާމިދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާމިދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ބިލުގެ އޮތީ މުހިއްމުކަމާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އަދި މިހާރު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ބިލަކީ ވެސް މިއީ ޖުޑީޝަރީ ކޮށް ބިލެއް ދަށުންނަވާކަން ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ގެނެވިފައިވާ ދަށުން މަޤާމާއި ބަރުޝުމާރި ވަރަށް ކަމެއް އެބައޮތް.

އެއީ އެއް ކަމަކީ މިހާރު ވެސް ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީ އުފައްދާ. އެ ކޮމިއުނިޓީން އުނދަގޫތަކެއްވެސް އެ އޮތީ މިހާރު އޮތީ ޒުވާނުންގެ ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން ކަމަށް މި ވަނީ. އަޅުގަނޑަކީ މި މަޖިލީހުގެ އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޤަވާޢިދުގެ ޤާނޫނީ އަދަދު ހަމަވެއްޖެ ކަމުގައި އިޢުލާނު ކުރުން އަޅުގަނޑު މަޢުލޫމާތުދެއްވާ. އެހެންކަމުން ވޯޓަށް އެހުމުގެ މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން ގެނދެވި، ހުށަހަޅުއްވާ ދިޔައީ ޤައުމީ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެއްވަން.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމީދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދަންނަވާލި ގޮތަށް ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީގެ ބޭނުން އޮތުމަކީ ބޭނުންތެރިކަމެއް މިހާރު އުޅޭން ހިނގަނީ ޒުވާނުންގެ ޤާނޫނުގެ ތެރޭގައި، ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީއެއް އުފައްދައި، އޭގެތެރެއިން ލިބިފައި އޮންނަ ޖާގައިގެ ތެރެއިން. ދެން މި ކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި އޮތީ ކަމަކީ މިހާރުގައި އޮތީ ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީގައި ޖެހިލުވި ބޭފުޅުން، ހަމަ ތަފާތުނުންވެސް މާ ހިތްހަމަޖެހޭ ކަމަކަށް ނުވޭ، އެ ބޭފުޅުން ޒުވާނުންގެ މައްސަލަތަކުގައި ބައްލަވާފައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރިހަމަކޮށްދެއްވުން ގޮތަކަށް ޤާނޫނުތަކުން. އެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރިހަމަކޮށްދެއްވުމަށް ޤާނޫނީ މިނިސްޓަރަށް ދެންނެވީމަ، އެ ވަނީ މިނިސްޓަރަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ދެވޭ ތަފާތުކަން. އެހެންނަމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރުގައި އޮތީ ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ދަތިވެގެން އެއީ މައްސަލަ އަކީ. ދެން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކަމެއް. ސުވާލަކީ، އެކަން ކުރަންނަނީ އެ ގޮތަކަށްތޯ؟ އެއީ ޒުވާނުން އިންޓަރނެޓް ކޮމިއުނިޓީތަކުން ބައްލަވާފައި ޤާނޫނުންނާ ދޭތެރޭގައި އަވަސްޖެހުން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް ފުރިހަމަކޮށްދެއްވުމާއި މިނިސްޓަރަށް ދެންނެވީމަ، މިނިސްޓަރަށް ވާޖިބުވެއްޖެ އެކަން ކުރެއްވުން. އެއީ ޖަވާބުދާރީ ވެއްޖެ މިނިސްޓަރަށް ދެން ބޭނުންތެރިކަން ގޮތަކަށް އެކަން ކުރިއަށް ގެންދަވަން އިޚްތިޔާރު ލިބިފައި އޮންނަނީ. އެ ގޮތަށް އެކަން ބާއްވަން ބޭފުޅުންތަކަކާ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބާރުއަޅާ މި ވަގުތު މި އޮތީ ޝަރުޢީ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި، އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާއެއްގެ ތެރޭގަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށްވެސް އޮތީ ޒުވާނުންގެ މުއައްސަސާ ތޮއްޕަކަށް ހަމައެކަނި ހައިރާންވާން ވެސް ޖެހިގެން. އެހެންނަމަވެސް، އެހާ ހައިރާންވެ އަޅުގަނޑެއް ނުވޭ. ހަމައެކަނި އެ މުއައްސަސާ އަކީ ދިރުން، އެ މުއައްސަސާ އެ ހިސާބަށް ގެންގޮސްދިން ބޭފުޅުން އަކަ ބައެއްތޯ؟ ގެ މައްސަލައަކީ ޚިޔާލުފުޅު ޤަވާޢިދެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއީ ކޮންމެ ގޮތަކުން ނުވޭ. އެއީ މިހާރު

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާރުތަވި މުއައްސަސާގެ މައްޗަށް އެ މުއައްސަސާ މިހާތަނަށް ގެނެސް ދެއްވި ބޭފުޅުންގެ އޮވަރސައިޓް ބޭނުންފުޅު ވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން ބިލަކަށް ދޫކޮށްލާފައި މި މަޖިލީހުގެ އޮވަރސައިޓް އޭގެ މައްޗަށް ބޭއްވިމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ކަންކަން ފަސޭހަވާނެހެން. އެހެންނަމަވެސް، ބައްލަވާ! އެހެން ބައެއް މުއައްސަސާތައް. އައި ރަނގަޅު ފަންކްޝަނިން ޑިމޮކްރަސީ އެއް އުފެދިގެން، އެ ސަރުކާރެއްގެ މައްޗަށް އިތުބާރުކުރުވާ ހިސާބަށް ދިޔައިމަ ގޮތް އަޅުގަނޑަކަށް އިތުރު ނުވާ މި މައްސަލަ މިހެން ދިމާވާނެހެން. މިސާލަކަށް މިހާރު މިއޮތީ އަޅުގަނޑަކަށް ހީވަނީ ކަސްޓަމުގެ ވެސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނެއް އޮވޭ. އެ އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން އޮންނަނީ ވަކިކަކުން ދުރުން. ކަސްޓަމުގެ މުޅި އޮނިގަނޑުގެ ތެރޭގަ. އެހެންވީމާ، އެ މުއައްސަސާގެ ވެރިންގެ މައްޗަށް އިތުބާރުއޮތުމަ، ކަމަށް ވާނީ އެ މާނަގައި އެކަހަލަ މައްސަލަ އެއް ނުވާނެހެން. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ބަ◌ލަންވެއްޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހިތަށްއަރަނީ ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަން މިހާރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބިލު ބަލައިގެން، ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައި، އެ ކޮމިޓީގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަގުރުއްވީ މިއި ކަމަށް ހިނގޭނެ ބައްސަވި. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ސަރުކާރުގެ އަތްދަށުން އަތްކަރުވައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަތްދަށަށް ގެންނަންވީމާ. އެހެންކަމުން މި މަޖިލީހުން ގެންނަންޏާ، އެ ވެސް ކޮސް ވާމަށް ނުން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަނީ އެކަން ފާހަގަކޮށްލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ޕޮލިސް އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ގާނޫނެއް ވުޖޫދުވެގެން މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ހުށަހެޅިގެން މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރުމުން މި ދައިރީ، މިއަދު ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ކުރުމުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގައި ހުރި ވަރަށް ގިނަ މާއްދާތަކާ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. އަދި މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން އަޅުގަނޑު އިންޓަރޕްރެޓަކުގެ އެފިޔައި ސުފުރުދުރުންނަހުން. އާދެ، ޖޮންދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ފުމުލް ރައްތުސަގައި މިތާ ޑިމޮކްރަސީގެ އުސޫލުތަކަށް ތަބާވުމަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު، (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސް ފެންވަރެއްގެ...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން. އަޅުގަނޑު ގާތްގަނޑަކަށް ހަތަރުސާޅީސް މިނެޓް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިބްރާހީމް ރަޝީދު، ބައްލަވަމުން ދެންނެވި ވާހަކަފުޅުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އަދުފުޅުގެ އިތުރު އަދި މިގަ ހިތްހަމައި ހިޔާލުފުޅުތަކުގެ ސަބަބުން. އެހެންވީމާ، އެހެން ނުވާނެ ގޮތަކަށް އެހެން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ވިސްނާވަޑައިގަތުން އަޅުގަނޑު އެދެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި މި ދެއްވާ އެހީތެރިކަމަށްޓަކައި ވެސް ކަންކޮން ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ހަމަ ތާއީދުކުރަން ވިސްނައިފިން. އަދި މި ބިލުގައި ހުރި އަޅުގަނޑު ކުރިގައި ވެސް ދެންނެވި ގޮތަށް ހަމަ މި ތަކުރާރުކުރަން އަޅުގަނޑު މި ބިލުގައި ހުރި ގިނަ މާއްދާތަކާ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރެއްވި ބަދަލުތަކާމެދު މި ދަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޚިލާފުނުވާ ގޮތަކަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ހަދަންޖެހިގެން ޤާނޫނުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލިބެން އަހަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކެއް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން ކުރީ މިއަދު ފިޔަވަޅުގައި އިތުރުވާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުރިހާ ކަމެއް ސަރުކާރު ފިޔަވަޅުގައި އިޖުތިމާޢީ އެހެން އަޅުގަނޑު ވިދާޅު ތާއީދުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އެއީ ކަންތައްތައް އޮންނަންޖެހޭނީ ޤާނޫނާ ތެރޭގައި ގޮތްގަނޑަކަށް. އަދި ކޮންމެ އެއްޗެއް ބެލެހެއްޓުން ނިޒާމީ ގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ހިނގަންޖެހޭ. އާދެ، މިޒަމާނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި އެބައޮތް މި ކޯޓުތަކާ އަދި ހަރަކާތްތެރިވާ ނިޒާމް މި ކޯޓުސިސްޓަމް ހަރަކާތްތެރިވާ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ކަނޑައެޅުން. އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވޭ، ކަނޑައެޅުން އެ ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ބާރުތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ގާނޫނީގޮތުން އެބަހުރި އެޅިފައި، އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ކަނޑައަޅާ ނުފެނޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބިލު ހުރިހާގޮތް ފެނިގެން އަޅުގަނޑު އެދެން މިކަން އިޖުރާއަތު އިސްލާމީކުރުމަށް ކޯޓުތަކުގެ ދަށަށް. މުޖުތަމަޢު އެ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަނޑައެޅުމެއް. މިފަދަ މިފަދަ ފާސްކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ ކޯޓުގެ ގޮތް. އާދެ އަޅުގަނޑު އަދި އަސްލުވެސް އެ ހުރަހަ ޖިނާއީ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން އަދި މިއިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ވެސް އެކަން ކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާސްކުރެވޭނެ. އާދެ 11 ނުކުތާ އެއް އެކައި އެބައޮތް ހަރަކާތްތެރި ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ޝަރުޢީ ކޯޓުތަކުގެ ބާރު. އެހެންނަމަވެސް، މިދާންދޮށް 11 މާއްދާގެ ބާރުގައި 11 ނުކުތާގެ ބާރުގައި، މާއްދާ ދާންދޮށް މާދުރުއްވާލި ނުކުތާތަކުގެ ބާރުއިން އަޅުގަނޑު ނުފެނުން، ސީދާ މިފަދަ މަގުމަތިކަން ހަރުކޮށް ނުވަތަ ހަރަކާތްތެރިވާ މިފަދަ ކަމަކަށް ސަރުކާރުތަކުގެ ނުވަތަ ސަރުކާރުތަކުގެ ހަސަދެއްކުމުގެ ބާރުތަކުން ބިލުގެ ބޭނުންވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް މި ދައްކާ ވަރަށް ވަރަށް ކަންތައްތަކުގެ އިސްލާހު ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ނުކުތާ، ބަޔާންވާ ބޭރުގެ އަދި އެ ދެން އެހެން ކަންބޮޑުން ވެސް އިންސާނީ ވަސީލަތް ކުރިމަތިވާން ކުރިއަށް ބޭނުން ނުވަތަ އެހެން އާދޭ މަސައްކަތް ބިލުގެ

އަޅުގަނޑުވެސް ހިދުމަތްތެރިޔަކު. ދެން [illegible] އަސްލު މައްސަލަ އަކީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ކޮމިޝަނަށް މި ވަގުތު ޒިންމާދާރުކުރުވާ ފަރާތަކީ ނުވަތަ މިކަންކަން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފަރާތަކީ މިނިސްޓަރު ކަމަށް މި އޮތީ. އަޅުގަނޑު [illegible] ގޮތަކީ މިނިސްޓަރަކީ ވެސް މި [illegible] މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] ކަންތައް [illegible] ހައިސިއްޔަތުން މިނިސްޓަރުކަން ކުރައްވާ ބޭފުޅާ. އެހެންވީމާ، މި މަޖިލީހުގެ ދައުރު ވެސް އެބައޮތް މިނިސްޓަރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ވެސް. އެހެންނަމަވެސް، އެއަށްވުރެން އިތުރަށް ފުޅާ ދައުރެއް [illegible] މިކަން ކުރުމަށް މި ބިލުގައި ވާ [illegible] ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރީގައި ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން ފާހަގަކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] އަކީވެސް މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ކަންތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible]

މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]

އަޅުގަނޑުމެން ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ވެސް މީހުން މިހިރީ ޢައްޔަންކޮށްގެން. އެ ތަނުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ވަރަށް ހީވާގި ޤާބިލު ތަޖުރިބާކާރު ވެސް އެ ތަނުން އަޅުގަނޑުމެން ބަހައްޓަވައިގެން މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ކަންތައް ކުރައްވާއިރުގައި ވެސް އެހެން މެންބަރުން ބައްލަވަންޖެހޭ ރާއްޖޭގައި މިތިބި ޢިލްމީ، ޤާބިލު މީހުންނަށް ފުރުސަތު ދެއްކުމާއި ގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ކުރަން ގެންދިއުމަށް. އަދި ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި ވެސް ރަނގަޅު އިންޞާފުވެރި، އަދުލުވެރި ގޮތެއްގައި ކަންތައްތައް ހިނގާ ދިއުމަކީ އެއީ ރައްޔިތުން އެދޭ ކަމެއް. އަދި [illegible] ކަންތައްތައް ވެސް ގެންދިއުމަށް. މި [illegible] ކަމުގައި [illegible]، އަދި މި މަޖިލީހުން [illegible] ވެސް މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ކަންތައްތަކާ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] މި ބިލުން [illegible]. އަޅުގަނޑަށް މި ބިލުގައި [illegible] ކަންތައްތައް. ބިލުގެ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރެވޭ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް ފާހަކަދައްކަވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ ލިސްޓު ދައްކަމުން ދިޔަ ގޮތުން، އެއް ޕާޓީއަކަށް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް ވިދިވިދިގެން ފުރުސަތުއަރުވަމުން ގެންދަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ [illegible]. އެއީ [illegible] ވެސް [illegible]، ޕީ.އޭގެ މެންބަރު، މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަލާލު އަބޫބަކުރަށް. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާވެސް ދަންނަވާލަންޖެހޭނީ، އަޅުގަނޑު ތަހުނިޔާ [illegible] މި [illegible] ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަލާލު އަބޫބަކުރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަލާލު އަބޫބަކުރު ފާހަކަދައްކަވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، އަޅުގަނޑު [illegible]. އެހެންވީމާ، މި ފުރުސަތު ދެއްވީތީ [illegible] ކަމަށް ދަންނަވާލަމުން އަޅުގަނޑުގެ ފާހަކަދެއްކުން ފަށާނަން. އާދެ، [illegible] އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލު މި ތަނަށް ހުށަހެޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން...

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖަލްސާގެ ޤާނޫނީ އަދަދު ހަމަވެއްޖެ. ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދިއުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވައިފީން.

ގާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅެނީ ޤައުމީ ސަލާމަތީގެ ކޮމިޓީން، ފާސްކުރައްވާފައި، ފުލުހުންގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފެދިފައި ވާ އިންޓެގްރިޓީ ކޮމިޝަންގެ މަސައްކަތްތަކާ ޒާތީ ހައިސިއްޔަތުން ދިނުމަށްޓަކައި، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން ވަރަށް ފުރިހަމަ ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. މި ބިލަކީ ޤާނޫނީގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނަކަށް ބިލެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދެ، މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރުގައި، ބިލުގައި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް، މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާފައި ވާތީން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ކުރުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެންމެ ބޮޑަށް މި ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ ގޮތުގައި މި ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ). އެއީ މި ކޮމިޝަނަށް މެންބަރުން އައްޔަނުކުރުމަށްޓަކައި ކަނޑައަޅާ ކުރަންވާ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު. އާދެ، މި ކޮމިޝަނަށް މެންބަރުން ނަންގަވާއިރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2 ފަރާތުގެ ދައުރު ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަން ޖެހޭ. މިހާރު މި ބިލުގައި އޮތް ގޮތުން، އެކަކަށް ހޮވުން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އާ ރަސްމީ ބަޔަކު ބައިވެރިވާ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަނީ ހުރިހާ ވެސް ކަމެއް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިޚްތިޔާރުގައި ބާއްވަން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅިގެން މި ކަމަށް އެއީ ފާހަގަކުރަން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިޚްތިޔާރު ސިޔާސީ ޚިޔާލުން. އެހެންނަމަވެސް ސިޔާސީ ޚިޔާލުގެ، ޚިޔާލާ ބައްޓަންވާ ފަރާތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ފަރާތްތަކެއް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ޚިޔާލުގެ ބައްޓަންތައް މަޖިލީހަށް ފޮނުވުން. އާދެ، މިހެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަނީ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެނގިލައިވާ އެއް ކަމެއް ހިމެނޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަމަށް ވެސް ކަނޑައަޅުއްވާ ގޮތުގައި ވަކި ބައްޓަން ފަރާތްތަކެއް، ކޮށްފައިވާ ވަރަށް ގާބިލު ބައްޓަން ކަނޑައަޅަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަށް ފެނިވަޑައިގަތަސް ނަތީޖާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމައެކަނި އޭނާގެ ގާބިލު ބައްޓަން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީކީ ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ، މިކަމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިޔާވެގެން ފިޔަވަޅު ކަނޑައަޅަންވީ އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް ވެސް ގަބޫލުކުރަނީ ކަމަށް. އާދެ، މިސާލަކަށް ހިނގާފައިވާ ކަންތައްތަކުން ވެސް އެނގިގެން ދޭ އެއް ކަމަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނަންގަވާ މެންބަރުން ކޮމިޝަނަށް އަޅުގަނޑުމެން ހޮވުމުގައި ގަބޫލުކުރަން އެކަން ވެސް ހަމަ ނުވަތަ ކަމެއް. އެހެން ވަރަށް ފަސޭހަ އިން ދެ ފަރާތުގެ ހިއްސާ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެން އެކަށީގެންވާ ބައިވެރިވުން އެކަށީގެންވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ފެންނަކަމަށް އެއަށް ވޯޓު ދިނުމުގެ ބާރު އެންމެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބައިވެރިކަން ދީގެ ވެސް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިފައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، 50 ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގެންނެވި ކަމަށް ވިޔަސް އެދިވަޑައިގެންނަވާ ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާ ސިޔާސީ ގޮތަކަށް ސުވާލުކުރެއްވުމަށް ގެނެސް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ތަޙުޤީޤުކުރައްވާ ތަޙުޤީޤުކުރުން، އިސްކަންދަރާ ވިސްނުންތަކާއި އެދިވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ނަންފުޅުތަކުގައި މަޖިލީހުން ފާސްވި ޤާނޫނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާއި ހަމައެކަނި މަޖިލީހުގެ ދެ ބައިކުޅަ އެއްބައިގެ ނިސްބަތުން ވަކިކުރުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ކަމަށް ފާސްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދެ، އެއްވެސް ސަރުކާރެއްގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ ފުރުޞަތުގެ ބޭފުޅުން އުފެދިފައި އޮތް ސަރުކާރު އިންތިޚާބު ކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭ ވަރަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމުގެ ކުރިއަށް އޮތް މުއްދަތުގެ ކުރިން ވަކިކުރުން. ސަރަހައްދު، ސިލޯނު އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނުގެ ބާރުލިބިގެން ގާނޫނީ ނުފޫޒުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ފާއިތުވިއްޖެ އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަރާއި އެ މިސްރުގެ ތަޙުޤީޤުކުރެއްވުމާއި އިންޓަރވިއުކުރުން ކުރަމުންދަނީ ބައްލަވާ ފާހަގަ ތަޙުޤީޤުގެ ނަތީޖާގެ ދެކެވިފައިވާ ކަމަށްވާ މިހެންވާއިރު މަޖިލީހުގެ ސިޔާސީ މަސްލަހަތަށް ބަލާފައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބާރު ވަކިކުރުމުގެ ކަރުދާސް ވަކިކުރުމުގެ ދަތިކަމެއް. މިކަމުގައި މިފަދަ ކޮމިޝަނުގެ ފުރުޞަތުގެ ބާރުގެ ހުށަހެޅުން ގާނޫނީ ހިމާޔަތް ދޭން ފެނޭ ތަރުތީބުން ކަމަށް ބުނެވޭ. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ މިކަމުގައި ކަނޑައެޅޭ އަސާސީ ގޮތުގެ މުސްތަޤްބަލުގެ ހޯދުމަށް އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަކީ މި އިނގިރޭސި ކޮމިޝަނަށް ވެސް މަޖިލީހުގެ ޢަމަލުތަކާ ބެހޭ ފާސްކުރުމަށް. އާދެ، ކަނޑައެޅުމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ހުރިހާ ޖަވާބުދާރީކަމެއް ދިނުމަށް ފާހަގަކުރުމާއި ފިޔަވަޅު ގެންދިޔުން މިހާރު ރައީސަކު ވަކިކުރެވޭ ރަސްމީ ގޮތުން ޖަވާބުދާރީ ވެވޭނެ ސިޔާސީ މަޤާމުގެ ރާއްޖޭގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް. ބަޔަކު ކަމެއް ވިޔަސް ގޮތުން މަޤާމަށް ނިސްބަތްވާ މިއިން ދިނުމުގެ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރަމުންދާ ބާރު ފުރުޞަތު ދޭ ވަރަކަށް ފާހަގަކުރެވުނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބަޔާން ވެސް އިނގިރޭސި ބާރު ބާރުތަކާ ފާހަގަ ކަމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ސިޔާސީ އިސްލާޙުތަކުގެ ކަންކަން ބޭފުޅުން ވަކިކުރެވުނު ހަމައެކަނި ފާހަގަކުރަމުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަނޑައެޅި ސަރުކާރުގެ މަޤާމަށް ކަންކަމުގެ ނިސްބަތުން މަޖިލީހަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށް. ދެން ކަމެއްގެ ބާރު ރައީސަކު ނުވަތަ މިއީ އެއާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ، އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކީ ބޭފުޅުން ނިސްބަތް ކުރި ބޭފުޅަކު ހުރި ކަމަށް ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު ވަކިކުރެވުނު ނިސްބަތުން ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑުމެން ބޭފުޅަކު ރަނގަޅު ކަމަކަށް ދެކެން. ނަމަވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމު، އެ މަޤާމުގެ ބޭފުޅަކު ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބާރު ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރެއްވި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބޭފުޅަކާ ބެހޭ ކަމެއްގެ ތެރެއިން ވިސްނަވަމުން ކަމަށް ބޭފުޅުން ކަނޑައަޅުއްވަނީ ފާސްކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޖިލީހުގެ ބާރުލިބިގެން މަޤާމު ދޫކުރެއްވުމަށް ބޭފުޅުން ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދޫކުރެއްވުމުގެ ނިސްބަތުން ވިސްނުންތެރި އެކު އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ނުކުރޭ.

މިއޮތީ 35 އަހަރު ކަމަށް ވާ ނަމަ އެއީ 25 އަހަރުގެ ނުވަތަ 30 އަހަރުގެ، 35 އަހަރުގެ މިކަން ތަންކޮޅެއް ބޮޑެތި ފުދުރުންގެ މި ޤާނޫނުގެ ތެރެއިން އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަން މިނިވަންކޮށް ވަކި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް އިތުރަށް ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ނެތް މިހާރު. ބިލުގައި މި ކަނޑައަޅާފައި އޮތް އުމުރު ފެތޭ. އެއީ ހަމަ ރަނގަޅުކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އަނެއް ނުކުތާ އަކީ އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ފާހަގަކުރައްވާ ފަދައިން މި ކޮމިޝަނުގެ ހިއްސާވެވަޑައިގަންނާ ބޭފުޅުންނަކީ ޤާބިލު ބަޔަކު ކުޑަގައިވެސް ހަމަހަމަކަމާއި އަމިއްލަކަމުން ނުފުދޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަނީ. ސަބަބަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަފާތުކުރަން ވަރަށް އުނދަގޫ މަސައްކަތެއް. ޤާބިލުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ މީހަކު އެހެން މީހަކަށް ނުފެނި ހިނގައިދާނެ ޤާބިލުކަމަށް. އެހެންވީމާ، ޤާބިލުކަން ކަނޑައެޅުމުގެ ވަކި މިންގަނޑުތަކެއް އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރަން. އެއީ ތަޖުރިބާއިންކަމަށް ވިޔަސް ނުވަތަ އެހެން ހާސިލުކޮށްފައި ވާ ޑިގްރީ ސަނަދުތަކަކުން ކަމަށް ވިޔަސް، އެހެން އަދާކުރި ވަޒީފާތަކުން ނަމަވެސް. މިކަހަލަ މިންގަނޑެއް ކަނޑައެޅިގެން ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ކަހަލަ ހަރުދަނާ ބަޔަކު މި ކޮމިޝަނަށް ޢައްޔަނުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދާނެ. އެހެންކަމުން މި ދެ ތިން އިސްލާހު މި ބިލުގެ ދިރާސާ މަރުޙަލާގައި ކޮމިޓީން ރިޢާޔަތްކުރައްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަމުން މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ މި ދަންނަވަނީ. މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑުގެ އަޚް، އަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ އަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުދަންނަވަމުން ދެއްވި ފުރުޞަތަށްޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޤާނޫނު އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް. ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު.

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނު އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލު ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ އެ މަނިކުފާނަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ބިލުގައި ބޮޑު އިސްލާހު ގެނެސްދޭންޖެހޭނެކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އޮންނަ މިނިވަން މު◌◌އައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ

ކޮމިޓީ އަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޑްރާފްޓް އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގެ ބިލަށް ބަލާއިރު އެ ބިލުގައި ޤާނޫނުން ކުރައްވާފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް ބަލާއިރު އެ ބިލުގެ މަސައްކަތްތައް ތަނަވަސްކުރުމަށްޓަކައި ބައިވަރު ކަންތައްތައް ފެށު އެބަހުރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. އަދި ހަމަ އެހާއިރުގައި އެ ބިލުގެ މަސައްކަތުގެ އޮފީޝަލުންގެ ޖެނެރަލް ނޑުމެން އެ ވެގެން ދިމާވާ ކަންތައްތަކުގައި ބަލާލާ ގޮތްގޮތަށް އަމަލުކުރުވުމާއި ފާހަގަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވިގެން ދިޔަ. އޭގައި މިސާލެއްގެ ގޮތުން މުޅި ކޮމިޝަން އެކުގައި ބައްދަލު ފަހަރު ނިކުމެގެން ގޮސް މަޖިލީހުގައި އުޅޭތަން ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންގޮސްފައިވޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ ޗުނާވުގައި ގޮތުން އެ ބިލުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ފުރުސަތުތަކުގައި މަޝްވަރާތަކާއި، ދިރާސާތަކާއި، ހުށަހެޅުން އެ ބިލުގެ ފާހަގަކުރެވޭ. އޭގައި ޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންނާއި ވެސް ހަމަ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވެސް ޤަވާޢިދުތަކާ ޖެހޭ ކަންތައްތައް ހުރި. ހަމަ އެހާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިއަދު ވެސް ހަނދާންވަނީ އަންނަނީ ދިވެހި ސިޔާސީ ސަރުކާރުތަކުގެ ކޮމިޝަން ކުރިން އޮތް ގޮތުން ގެނެސްފައި މި އިލެކްޝަން މަޖިލީހުން އެ މުއައްސަސާގެ މުޅި ހުރިހާ ކަންތައްތައް ގެނައީ ދުވަހުގެ މަޖިލިސް އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ. ހަމަ އެ ގޮތަށް މި ޤާނޫނުގައި މި ބިލުގައި ވެސް 11 ވަނަ މާއްދާ ބައްޓަންކޮށްފައި މިއޮތީ ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ގޮތުން އެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ ގޮތުގެ މަޖިލީހުން އެ ހުރިހާ ފައިސާތަކެއް އިންތިޚާބު ގޮތަކަށް އެކަން ކުރުވިގެން އަންނަން ގޮތަކަށް ނޫން. އޭގެ ބަދަލުގައި ބައެއްގެ މަޖިލީހުން އިދާރާތަކުގެ، ބަޔަކުމީހުންގެ މަޖިލީހުން ގެނެސްދޭން ނަގައިގެން، ބަޔަކުމީހުން މަޖިލީހުން އެބޭފުޅުންނަށް އަދި ނިސްބަތަކަށް އެ ބިލުގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓާ ހަރުދަނާ ބައިވެރިވާ ބައެއްގެ މަޖިލީހުގެ ވަކިގޮތް ދަމަހައްޓާ އަދި މި މަޖިލީހުން ބިނާވެފައިވާ މި މަޖިލީހުގެ އެ މަޖިލީހުގެ ގާނޫނީ ދަށުން، މި މަޖިލީހުން ބިލުގެ ގޮތުން ގެނެސްދޭ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިއީ އެއްވެސް ބަޔަކަށް އުސޫލެއް ނޫން. އެއީ ޖުމްލަކޮށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދާއިރާގައި ތަރުތީބު ހިނގާ ވަގުތު ގޮތެއް ގެނެސްދޭ މި ކޮމިޝަނުން ތަފާތު ގޮތްގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމުގައި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ ދެން އިންތިޚާބުތަކުގެ މަސައްކަތް ފެށޭ ގޮތުގައި ކުރަންޖެހޭ ބޮޑު ދައުރެއް ބާއްވަން ޖެހޭނެ ކަމަށް އެހެން ބޭފުޅުން ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އެއާއެކު ބައިވެރިވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން މި ބިލުގައި ފެނިގެން ދަނީ ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ބާރު ޤާއިމުކުރުމަށް ނޫން ކަމަށް ވެސް ދެކެން. އެކަމަކު ހަމަ އަޅުގަނޑު ވަކިން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ހުރި އެ ބިލުގެ މިއަދު ހުށަހެޅިފައިވާ ކޮމިޝަނުގެ ކަންތައް ސިޔާސީ ވަކިގޮތަކަށް ބިލު ހަމަ އެ ބިލުގެ ދިރާސާކުރުމުގައި ވެސް އެ ބިލުގެ ފުރުސަތުތަކުގެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ކަންތައްތަކާއި ކޮމިޝަނާއި އެ ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކުރެވޭ، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރާއި ބާރުތައް ބަލަހައްޓާ ކޮމިޝަނުން ވެސް މިހާރު ހުރި ފުރުސަތުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން މިވެނި ކަމެއް ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑު އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅާނަމަ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ގޮތުން ވެސް ހަމަ މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން ކޮމިޝަނަށް

އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާންކޮށްލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންކަމުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދައުރު ވެސް ވާން މި ޖެހުނީ ޒިންމާދާރުކަމާ އެކުގައި އެކަންކަން އަޅުގަނޑު ދިރާސާކޮށް ގޮތުން އެ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ކަމަށް ފޮނި ދިމާވޭ އެކަންކަމަށް ވުރެ، އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ގޮތުން އެ ފުށުން ހިނގާކަމުގައި ވިއަސް އެކަންކަން ކުރުވުން މަގުބޫލުގެ ދައްކަކަން އެކަންކަން ކުރުވުން ގޮތްގޮތުގެ ރަގަޅު ހަމަ ތަފާތުން. ޑިމޮކްރެޓިކް ޕްރޮސެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ތިމާގެ ފަރާތުން ކުރިޔަށް ގެންދާ ތިމާގެ ކަންކަން، ތިމާގެ އިންސާފު ތިމާގެ ކަންކަމާއި ދުވަހުގެ، އެޖެންސީތަކާ ދިމާވާ ކަންތައްތަކާއި އަދި ޕޮލިހުން ބައެއް ނުކުތުމުގެ ކަމެއްގައި އުފާވެރިކަމަށް ދިމާވާ ކަންތައްތަކާއި، ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތަށް ގެއްލުން ކުރި ކަންތައްތަކާއި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ދިމާވާ މައްސަލަތައް ބޮޑުކަން އިންސާނުން ކޮމިޝަނުން އެކަންކަން ބެލި އަދި ގުޅިގެން އަދުލުއިންސާފުގެ މަގުން އެކަންކަން ރައްކާތެރިކަމާ އެކަމަ މަސައްކަތްތަކުން ބަޔާނު އެ ޓެލެވިޝަން އިން އެއްބަސްވުމެއް ދަތިތަކާ ހިމަ ކަންތައްތަކާއި އިންފޮރމޭޝަން އަދުލުގެ ބައެއް ނޫސްތަކުން ވަކިފަރާތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުކުމެވޭ. އަދި ހަމަ މިއާއިގައި ފުރިހަމަ ބައެއް ވެސް ނޫހުގެ ބައެއް ކަންކަމާއި ހިނގާފައިވާ ހަމަ ނުވަތަ ހަމަ ކަންތައްތައް. ހަމަ އެއާއިގައި ފުރިހަމަ ބޭނުންވާ ހަމަ ނޫސްވެރި ކަމާ ނަމަވެސް އަދި ގަސްތުގައި ނަމަވެސް ހަމަ އެއްވެސް އިންސާފުވެރިކަމެއް ނެތި ބައެއް ފަރާތްތަކާ ދުރުގައި ދިރަ ނިކަމެތި ގޮތަކަށް ހަދާފައި އެކަންކަން އިންސާފުން ބޭރުން ކަންތައްތައް ކުރިއަށްގެން ދެކޭ ހިތާމަ ކުރި ކަމެއް. އެކަންކަން އެގޮތަށް ކަންކަން ފެނުނަސް މިހާ ނުވަތަ ފެނުނަސް އޮފިސަރުކަމަށް ނުވަތަ އެ ފަރާތްތަކަކުން ހުރަހެއްވެސް ފެނުނަސް އިންސްޓިޓިއުޝަން ކޮމިޝަނުން އެކަންކަން ބެލި އަދި އަދުލުއިންސާފުގެ މަގުން އެކަންކަން ރައްކާތެރިކަމާ އެކަމަ ދުސްތޫރީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އެކަން މުހިއްމު އެންމެ ކުރިއެރުވުމުގެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، ފާހަގަ ކަންކަން އެ ބައެއް ވިޔަފާރި ނުވަތަ ފާހަގަ ކަމެއް ސިޔާސީ ނުކުތާ އެކަމުގައި މީ ގޮތުން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ ބާރު ބޭނުންކުރާ ބައެއް ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑު ފެނޭ ދެކެފައިވާ މިފަދަ. އަދި އަޅުގަނޑު އެކަމުގެ ގޮތުގައި މި ކަމަށްވާއިރު މި ފެނޭ ދިރާސާކުރިއިރު ގޮތަށް މިސާލަކަށް ކަމެއްގެ ޗެނަލް އަދި ކޮށް. އެހެންކަމުން ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެ ފާހަގަ ވިޔަފާރިކުރާ ކޮށް. އަދި އެއާ ދެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަނީ، ސިފަކުރަނީ ސިޔާސީ ކަމުގައި ކޮށް ޒަމާނީ ވިޔަފާރިކުރާ ކޮށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ފާހަގަކުރާ ބޭނުން ހިފުމަށްކަމާ ވާހަކަ ފެށޭ ކަމުގެ ފާހަގަކުރުން ސިޔާސީ ފާހަގަކުރާ ކަމެއް ފާހަގަ ވެސް ދެކޭނެ ދެކިދާނެ، އަޅުގަނޑުގެ ފާހަގަ ސިޔާސީ ފާހަގަކުރަން ބޭނުން. ސިޔާސީ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕްރޮސެސް.

ނިންމުން.

ރިސާޗުން ފާހަގަކުރެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ފަދައިން ޖަލްސާގެ ވަގުތު ނިމެމުންދާތީ އަޅުގަނޑު ގަސްދުކުރަނީ ވަގުތު ނިމެމުންދާއިރު ކަންތައް ކުރަން އޮންނަ ގޮތަށް ދެން މިއަދު ކަންތައް ކޮށްލަން. އެއީ ޖަލްސާ ނިމުމަކަށް ގެނައުން. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް އޮންނާނީ، މި ހިނގާ ޖޫން މަހުން 21 ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00 ގައި މި މާލަމުގަ.

والحمد لله رب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.
